

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 21 juni 2010*§ 2 Interpellation om Stockholm som världens mest tillgängliga huvudstad 2010
(nr 2010:15)*

Anförande nr 1

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tackar för svaret på den här interpellationen å Abdo Goriyas vägnar. Precis som finansborgarrådet skriver i svaret har det gjorts en del sedan 1998 när dåvarande kommunfullmäktige satte upp målet om att man 2010 skulle vara världens mest tillgängliga huvudstad. Det man sade var kanske inte tillräckligt konkret. Dåvarande fullmäktige borde ha satt upp lite tydligare kriterier för hur man kan utvärdera det och göra jämförelser.

Vi har gjort en hel del tillsammans. Många av förvaltningarna har gjort ett jättejobb för att öka tillgängligheten, men det har framför allt varit den synliga, tydliga, fysiska tillgängligheten. De tekniska innovationerna har gått framåt sedan 1998. Nu kan man göra fler saker, och inte minst för de grupper som det står om i interpellationen, nämligen de som har syn- och hörselnedsättningar eller neuropsykiatriska funktionshinder. I svaret står det väldigt mycket om vad som har gjorts, och sedan har man nöjts sig med det. Frågan kvarstår lite grann. Hur ska vi jobba vidare framåt?

Anförande nr 2

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Jag tycker att det här är en viktig interpellation om hur vi nu går vidare i tillgänglighetsarbetet. Vi har drivit detta i tio år i bred enighet. I dialogen med kommunstyrelsens handikappråd, som jag och andra i kommunstyrelsen träffar regelbundet, har vi också sagt att det har varit väldigt viktigt att vi har haft en målsättning. Det har betytt mycket för arbetet under de här tio åren. Vi har haft en tydlig politisk färdriktning utpekad.

Sedan kan vi alla konstatera att vi inte har nått dit i dag ändå, även om vi har kommit väldigt långt. Det finns nya områden som vi lär oss mer om. Vi lär oss också att vi kan göra saker i fysiska miljöer även för dessa funktionshindrande. Jag tycker att det är väldigt viktigt att vi tar upp detta i det fortsatta arbetet och i den fortsatta planeringen. Det finns några pilotprojekt som trafikkontoret har för synskadade och blinda barn när det gäller lekplatser, för att nämna en sak. Det pågår ett utvecklingsarbete, och det är väldigt viktigt att det får en fortsättning när vi ska ta avstamp för nästa steg när det gäller att göra oss till den mest tillgängliga staden.

Anförande nr 3

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Där måste vi på något sätt vara konkreta fortsättningsvis. Vi måste titta på all nybyggnation och allt det vi gör. Det finns fler exempel än den här lekplatsen. Man borde ta in tillgängliga lekplatser och sådant i planeringen för att de ska integreras i stadsmiljön.

Det är också viktigt, vilket har sagts tidigare, att man gör en översyn av tillgängligheten i stadens skolor för att se hur man kan göra. Kravet på tillgänglighet måste också ställas på alla de fristående skolorna. En sådan översyn skulle behöva göras.

En annan fråga som jag tycker är viktig är att arbetslösheten i dessa grupper av funktionshindrade många gånger är högre. Arbetsmarknaden har krympt på något sätt även för dem som har svårt att ta reguljära jobb. Med tanke på vad Samhall och andra genomgår är det viktigt att vi i staden har en samverkan med de arbetsmarknadsmyndigheter som finns för att se vilka arbetstillfällen man kan skapa och för att stöda arbetsmetoder som är riktade till personer med funktionsnedsättning. Det är viktigt att det blir en mer tillgänglig arbetsmarknad på det här området.

Anförande nr 4

Borgarrådet N o r d i n (m): Det senare kan jag bara hålla med. Där finns otroligt mycket att göra för att se till att arbetslinjen ska kunna nå alla och för att alla ska få chansen till en egen försörjning. Här handlar det också om att bejaka hur arbetsplatser utformas, att vi ordnar praktikplatser och andra saker som gör att man som funktionshindrad, precis som alla andra, får möjlighet att få in en fot på arbetsmarknaden och få chansen att komma vidare.

De första tio åren har det varit naturligt att anpassningen har skett på det rent fysiska tillgänglighetsområdet, att man kan komma fram, att man kan komma in och att man kan få vara med. Vi såg då hur mycket det släpade efter. I dag kan man nästan överraskas över att detta inte fanns med från början i byggnader och utrymmen som inte är så gamla, utan att anpassningar har fått ske i efterhand. Vi har alla lärt oss att det blir både dyrare och sämre.

Något som också alla har lärt sig under den här perioden är att tillgängligheten är bra för alla. Även den som inte har funktionshinder har en stor nytta av att man har tänkt i tillgänglighetstermer. Det är definitivt någonting som alla har att vinna på.

Men oavsett detta är det någonting som ska göras och som ska präglade staden. Här gäller att i de förvaltningar som har ansvar för detta och i dialog med byggföretagen och andra utveckla metoder för att även kunna göra staden mer tillgänglig för bredare grupper av funktionshindrade.

Anförande nr 5

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Avslutningsvis vill jag säga att vi har satsat 100 miljoner per år på detta. En sak som Handikappombudsmannen tar upp är att detta inte längre borde vara ett projekt utan att det måste in i den ordinarie verksamheten. I andra satsningar vi har gjort har vi sett att så fort man lägger ned dem är det risk att det inte blir lika stora siffror i den ordinarie budgeten för detta. Vi har diskuterat att man måste göra en översyn av hur vi för en dialog med privata näringslivet när det gäller byggnation. Det senaste exemplet jag hörde var Clarion Hotel vid Skanstull. Där har man väldigt problem, och det är ju färdigställt under de senaste tio åren. Man måste kunna komma in tidigare i processen utan att staden ska

behöva gå in i vartenda byggprojekt i detalj. Det är en viktig funktion. Där kanske vi behöver ha en mer stadsövergripande del i framtiden.

Ska vi kunna fortsätta det här arbetet är det viktigt att vi inte lägger ned det och säger att det ska in i den ordinarie verksamheten. Det är viktigt att vi fortsätter att avsätta resurser till det.

Anförande nr 6

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Mitt budskap till kommunstyrelsens handikappråd har varit att det här projektet måste fortsätta. Jag sympatiserar med tanken att det ska vara alltmer en del av reguljär verksamhet. Det här tänkandet och de här kunskaperna ska förstås finnas med i den reguljära verksamheten. Jag tror dock att man måste hålla samman det på något sätt. Staden och fullmäktige måste fortsätta att vara väldigt tydliga med hur viktig tillgängligheten är. Därför tror jag att det kommer att finnas kvar som någon form av paraply i arbetet framöver också. Förutom att ge den tydliga signalen och att kommunstyrelsen har en dialog med kommunstyrelsens handikappråd i de här frågorna, handlar det också om att samla den här kunskapen i en kunskapsbank som både vi själva och privata aktörer kan ha stor nytta av för att leva upp till de krav som vi ställer. Därför tror jag att vi även framgent kommer att ha detta som ett centralt projekt i någon form.

§ 3 Interpellation om stadens undermåliga hantering av energiplanen för Stockholm (nr 2010:20)

Anförande nr 7

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 8

J a n V a l e s k o g (s): Jag tackar för svaret fast jag inte alls är nöjd med det. Som vän av ordning undrar man efter borgarrådets märklige svar varför borgarrådet envisas med att presentera en energiplan från 2006 med faktauppgifter från 2004 och inte gör det förrän våren 2010. Det sker som en gömd bilaga till översiktsplanen. Hade detta skett i vilken annan kommun som helst i landet hade borgarrådet blivit till åtlöje och uthängd i lokaltidningarna, men i Stockholm kan man smygga in fullständigt inaktuella och gamla energiplaner och även bostadsförsörjningsprogram som är inaktuella som en bilaga i översiktsplanen utan att någon märker det utom vi i oppositionen som protesterar och tycker att det visar på stor inkompetens.

I sitt svar säger borgarrådet att det minsann inte presenterades någon energiplan alls under den förra mandatperioden och att det legitimerar att hon gör det fyra år efter att den är klar. Det är ett mycket märklige uttalande. Arbetet med energiplanen initierades under den förra mandatperioden just för att det saknades en aktuell sådan. Poängen med en energiplan är att beskriva hur produktionen av energi ser ut i regionen, vilka energibehov som finns och vilka utvecklingsplaner som finns. Syftet är också att visa på efterfrågan och vilken besparingspotential för energi som finns i fastigheter men även på trafikområdet och när det gäller vatten och avlopp och industriverksamhet, kort sagt en helhetsbeskrivning av energiförsörjningssituationen i Stockholm med utblick mot de närmaste omgivningarna. Mycket av detta fanns i förslaget till energiplan, men den blev naturligtvis inaktuell och helt oanvändbar efter de fyra år som den har legat i borgarrådets skrivbordslåda.

Att borgarrådet absolut vill ha in energiplanen i översiktsplanen framstår också som obegriplige. Översiktsplanen behandlar i huvudsak frågor som rör nyproduktion av bostäder, och energiplanen berör nästan inte alls det. Mer än 99 procent av energikonsumtionen i Stockholm rör nuvarande fastighetsbestånd, trafiken, verksamheter i industrier, vatten och avlopp med mera. Översiktsplanen rör förvisso också mark för teknisk försörjning och då området Lövsta som borgarrådet misslyckades med att bygga bostäder på i stället för nödvändig energiproduktion.

Det finns inget som motiverar att bifoga en energiplan till en översiktsplan mer än att man vill gömma undan den för journalister och fullmäktige, och det lyckades i princip också borgarrådet med.

Jag menar att energiplanen är ett så politiskt viktigt dokument att den hade förtjänat att vara ett viktigt ärende till fullmäktige. Borgarrådets långbänk att utforma energiplanen så här sent möjliggjorde å andra sidan att statsbidrag för energieffektiviseringsåtgärder hade kunnat tas upp där. Den möjligheten var känd

redan hösten 2009 samtidigt som borgarrådet höll sin energiplan inlåst i byrålådan, men den missade ni också.

Slutligen räknar borgarrådet upp vad som sker för att staden ska bli mer klimateffektiv. Det är inte särskilt imponerande. I Stockholms län ligger hela 50 procent av potentialen för minskade utsläpp av klimatgaser på energieffektiviseringar i fastigheter men också på produktion av energi till fastigheter. Satsningen på 10 miljarder är faktiskt ganska liten mot bakgrund av att man får igen merparten av pengarna efter energieffektiviseringarna i fastigheterna. Här finns mycket mer att göra.

Men eftersom den borgerliga majoriteten struntar i betydelsen av en korrekt verklighetsbeskrivning av energisituationen i Stockholm förstår jag att ni inte heller vet vilken potential som finns för energieffektivisering i Stockholm. Både er hantering av energiplanen och era låga energieffektiviseringar i stadens fastigheter visar på detta. Det är trist att se att ni så konsekvent missköter miljö- och energifrågorna på detta vis.

Anförande nr 9

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Vad underbart! Detta säger mycket om vilket tonläge det kommer att vara på det här sista kommunfullmäktigesammanträdet inför valet. Vi tackar för det. Vi kör en lite uppsjuning här inför de riktiga slagdängorna som kommer i augusti och september.

När jag har sagt det vill jag verkligen säga att jag ändå är rätt förvånad över tonläget med tanke på att det inte fanns någon ambition hos den tidigare majoriteten under er tid att ens jobba med den här planen. Vi sade redan från början när vi tillträdde 2006 att vi hade stora utmaningar framför oss. Vi behövde absolut en ny översiktsplan, det vill säga en vision om hur Stockholm skulle byggas vidare. Hur många stockholmare tror vi kommer att flytta in? Var ska vi bygga de nya bostäderna? På vilket sätt behöver vi blanda bostäder med arbetsplatser, andra typer av verksamheter, butiker, restauranger och allt vad stockholmarna behöver? Hur ska vi kombinera det med att också ha en bra energiförsörjning?

När vi påbörjade arbetet med en ny översiktsplan sade vi också att energiplanen självfallet måste vara en del av den nya översiktsplanen. Vi kan inte ha en egen planering för energi i staden som inte hänger samman med visionen om promenadstaden och alla de funktioner som storstaden har. De ska självfallet hänga samman.

Den förra majoriteten som bestod av s, v och mp valde att inte ta fram någon ny översiktsplan. De valde att jobba vidare med 1999 års energiplan och energifrågor. Det är självfallet inte så att vi i framtiden ska ha en energiplan som är gammal och inaktuell. Det här står i exakt motsats till vad du säger att vi har åstadkommit. Vi har tagit fram nya riktlinjer som harmoniserar med den nya visionen om Stockholm.

Det är naturligtvis väldigt politisk att i dagsläget säga att Stockholm är urdåligt på att jobba med förnyelsen av energiförsörjningen med tanke på att vi har blivit utsedda till Europas första miljöhuvudstad. Vi har väldigt ambitiösa planer. Vi har aldrig haft

så ambitiösa planer när det till exempel gäller upprustningen av miljonprogramsområdena som är riktiga energibovar.

Du säger att 10 miljarder inte är någonting. Nehej, men var ska ni ta pengarna ifrån? Jag har aldrig hört talas om att Socialdemokraterna i staden tidigare har fattat något beslut om stora energieffektiviseringar i stadens fastigheter.

Nu gör vi en massa saker. Det är en helt annan sak, Jan Valeskog, att stå i talarstolen här i opposition och komma med en massa ordflöden. När man väl sitter och fattar beslut är det beslut som gäller, och det har ni hittills varit väldigt dåliga på.

Anförande nr 10

J a n V a l e s k o g (s): Det är ganska svårt att fatta beslut om man sitter i opposition och inte kan få majoritet för sina förslag. Det ligger i själva rollen.

Borgarrådet sade att man har tagit fram nya riktlinjer. De är från 2006 och baseras på faktauppgifter från 2004. Det var just för att den var aktuell som den här studien initierades under den förra mandatperioden. Den blev klar 2006. Avsikten var naturligtvis att den skulle fram. Borgarrådet kallar det för nya riktlinjer. Det är helt inaktuellt och oanvändbart. Jag förstår inte att borgarrådet inte kan tycka att det vore av stort värde att ha en egen diskussion om sådana viktiga frågor som energiplanen, energibesparingar, effektiviseringar, hur vi ska producera energi och på det viset också minska miljöbelastningen på olika sätt. Det blev naturligtvis ingen debatt eftersom ni hade gömt den i översiktsplanen som är ett jätteärende. Jag kan inte se något annat skäl till att ni hade den i översiktsplanen än just att ni inte ville ha någon debatt om detta.

Översiktsplanen har väldigt lite att göra med energiplanen. När det gäller potentialen för energieffektivisering och minskade utsläpp av klimatgaser från energisektorn ligger nästan ingenting på nyproduktionen. Det är klart att det finns en potential, men det är beståndet av bostäder som är gigantiskt stort. Hela 50 procent av potentialen för minskade utsläpp av klimatgaser ligger på fastighetssidan, produktion och konsumtion av energi. 25 procent ligger på trafiken och 25 procent på industri, vatten och avlopp och annat. Och ni presenterar en översiktsplan där ni knappt berör de här frågorna utom möjligen det här med Lövsta som jag nämnde.

Vad har ni gjort med anslagen? Det här är inte speciellt imponerande. Anledningen till att jag sade att 10 miljarder inte är särskilt imponerande är inte för att jag tycker att det är lite pengar utan för att man får igen det mest. Det är otroligt lönsamt att spara energi under ett antal år framåt. Det är en svaghet att ni gör ganska lite. Titta på andra städer i landet hur de andelsmässigt lägger pengar för energieffektiviseringar. Då är detta ganska lite. Det är inte speciellt imponerande även om summan låter hög. Det hade vi kunnat reda ut i en sådan här debatt, men ni ville inte ha någon debatt. Ni gömde den i en översiktsplan. Det blev ingen som helst debatt. Jag tycker att hela hanteringen visar detta. Att kalla detta för nya riktlinjer är ett skämt. Hur kan borgarrådet över huvud taget kalla det för det?

Anförande nr 11

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag tycker att det är självklart att energiplanen ska vara en del av översiktsplanen. Vi kan inte ha en vision om hur Stockholm ska växa och hur vi ska ta hand om alla nya stockholmare i attraktiva stadsmiljöer utan att också tänka på hur vi ska jobba med energin. Det är därför som vi nu har lagt energiplanen som en del av översiktsplanen. Sedan må du kalla det för att vi har gömt den ett större dokument. Det stämmer inte. Det finns andra dokument som också är bilagor och som har att göra med att staden växer, på vilket sätt staden ska växa och vilka hänsyn vi behöver ta.

Dessutom behöver vi göra ytterligare saker som har att göra med det befintliga Stockholm. Det finns gamla byggnader som läcker energi. Bland annat i miljonprogramsområden gör vi nu en rekordinvestering i energieffektiviseringar. Till det läggs hundratals miljoner i det övriga fastighetsbeståndet som vi har. Det gäller allt från äldreboenden till museer, teatrar och så vidare. Det är också någonting som inte heller har åstadkommits i den här staden tidigare. Det kan vara allt från bättre ventilation och byte av glödlampor till väldigt avancerad teknik, som i det här huset där dansande människor i Blå hallen värmer upp kontorsutrymmena. Ingenting av de här innovativa lösningarna har kommit fram tidigare. Därför är jag lite förvånad över ditt tonläge.

Som jag nämnde har vi också gjort en stor satsning i miljonprogramsområdena. Du säger att man ska jämföra med vad andra kommuner har gjort, men helt plötsligt ville du inte ta ställning till vad ni socialdemokrater i Stockholm har sagt. Jag ska berätta vad ni har sagt. Ni väntar på statliga pengar för att göra investeringar. Ni vill ha statliga pengar för att ha råd att göra de enormt stora energieffektiviseringar som vi nu gör i Tensta, Rinkeby och Skärholmen. Vi har genomfört ett antal försäljningar av fastigheter, så vi klarar av att hantera de investeringarna utan att ropa på staten. Jag tycker nog att det känns lite mer ansvarsfullt än det som du efterlyser.

Till det har vi sagt att staden ska jobba effektivt inte bara generellt och övergripande utan med ännu mer tydlig spjutspetskompetens i två nya miljöprofilsområden i Liljeholmen och Norra Djurgårdsstaden. Vi har till och med fått ett internationellt renommé för hur duktiga vi har varit hittills i Stockholm på att jobba med de här frågorna. Det verkar vara Jan Valeskog som står på den ena sidan, och sedan är det väldigt många andra som tycker att det här jobbet i Stockholm går mycket bra.

Anförande nr 12

J a n V a l e s k o g (s): Interpellationen handlar om två frågor. Det är helt obegripligt att borgarrådet inte kan idka någon självkritik. Ni lägger fram en fulltständigt inaktuell energiplan som är fyra år gammal och innehåller sex år gamla uppgifter. Alla som har läst den vet att den är helt inaktuell och tämligen oanvändbar. Borgarrådet tycker att detta är nya riktlinjer och är imponerad av det.

Dessutom tycker borgarrådet att de investeringar som sker är fantastiskt stora och att de är imponerande. 10 miljarder låter mycket, men med tanke på hur enormt många fastigheter vi har i den här staden är 10 miljarder inte särskilt mycket. Merparten av de här pengarna – jag upprepar det – får man tillbaka när man har genomfört de här

energibesparingsåtgärderna. Man räknar med att det finns en potential på omkring 30 procent att spara energi i fastigheter. Återigen blir det extra löjeväckande när vi vet att 99 procent av energieffektiviseringarna ligger i fastigheter och minskad åtgång i trafiken. Nyproduktionen de närmaste åren, dessa 15 000 bostäder som ni har som målsättning, är bara en droppe i havet jämförelsevis, och det är detta som översiktsplanen handlar. Där lägger ni en energiplan som inte har med saken att göra. Mitt misstänkliggörande är mer en anklagelse att ni medvetet håller undan de här energifrågorna. Ni vill inte visa i siffror hur lite era insatser innebär i praktiken. De här 10 miljarderna i insatser är egentligen väldigt lite.

Hade vi haft en energiplan där allt det här var redovisat och fått den som ett eget ärende med en egen debatt hade vi haft en chans att diskutera detta. Men ni har undvikit detta fullständigt. Jag tror att det är andra gången som jag tagit upp frågan om hur ni missköter de här frågorna. Det är orsaken. Jag anklagar er för att ni inte är särskilt intresserade av de här frågorna. De pengar som ni lägger ned är någonting som fastighetsägarna, och inte minst allmännyttan, av eget intresse vill investera för att man får tillbaka pengarna. Det finns en enorm potential att minska energiåtgången och utsläppen av klimatgaser inom fastighetssektorn.

Ni vill inte redovisa detta. Ni vill inte ta en debatt om detta. Det tycker jag är svagt.

Anförande nr 13

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Alla som vet vad som händer i Stockholm just nu på energiområdet när det gäller energieffektivisering vet att du har fel. Det är inte alls på det sättet vi jobbar med energifrågor. Stockholm har en av världens högsta ambitionsnivåer när det gäller miljömål. Vi ska dra vårt strå till stacken, och det gör vi verkligen med de enormt omfattande planerna.

Politiska debatter är ofta rätt tråkiga när man står och kastar olika saker på varandra. Det vore lite klädsamt om man åtminstone i sina påhopp på den borgerliga majoriteten sade att man kanske inte var så bra själva på det här. Ni avsatte inte en enda krona i era budgetar för tre fyra år sedan för att göra en enda energieffektivisering i till exempel miljonprogramsområdena. Nu går det bra att säga att 10 miljarder är för lite. Ja, det är möjligt att det är för lite och att vi måste göra ännu mer de kommande åren. Men det är väl bra att det är någon som tar ansvar och börjar processen med det enormt eftersatta underhållet i miljonprogramsområdena i den här staden. Och det gäller inte bara miljonprogramsområdena utan alla andra fastigheter som vi har i staden. Där behöver det också göras stora satsningar.

Vilka satsningar gjorde ni? Vilka pengar har ni avsatt för stora energieffektiviseringar? Jag har inte sett ett enda förslag från Socialdemokraterna, men nu klagar man på att det mesta vi gör är fel. Och om det är någonting som är bra är det för lite. I dag har vi ett ärende i fullmäktige om energieffektivisering i fastighetskontorets fastigheter som är ungefär 800 stycken. Nu ingår inte alla i första skedet, men det är ett första steg att göra det vi kan göra i stadens regi. Hötorgshallen har inte renoverats på 50 år. Där avsätter vi nu stora resurser för att se till att det blir energilösningar som fungerar.

Ni valde strategin att inte ta fram en vision om hur Stockholm ska växa under den förra mandatperioden. Vi stod inför samma utmaningar då som nu. Stockholm växer. Fler och fler väljer storstaden. Vi har tagit fram en ny översiktsplan, en vision om promenadstaden. Till den visionen har vi också tagit med energifrågorna där energiplanen är en viktig del. Den är inte alls en bifråga, som du försöker få det till.

*§ 4 Interpellation om majoritetens brutna löften om Vanadisbadet på Norrmalm
(nr 2010:21)*

Anförande nr 14

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Jag hänvisar till utdelat svar.

Anförande nr 15

J a n V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att Vanadislunden och Vanadisbadet som de ser ut i dag är en stor skamfläck i Stockholm. En av Stockholms vackraste platser ser till stora delar ut som en betongbunker med en mindre hotellverksamhet insprängd i ruinerna. Två och ett halvt år har gått utan att ansvarigt borgarråd eller stadsbyggnadskontoret har lyft ett finger för att arbeta med projektet. Exploateringskontoret och idrottskontoret käbblar och diskuterar tydligen fortfarande om detta.

Sedan Sjöstedts och Axén Olins löftesrika presskonferens för två och ett halvt år sedan har vi inte sett någon aktivitet alls. Trots att jag har frågat borgarrådet Sjöstedt om vad som händer med Vanadisbadet – och borgarrådet har påstått att detta arbete pågår i idrottsförvaltningen och stadsbyggnadskontoret – har ingenting hänt. Man kan undra varför borgarrådet mot bakgrund av tidigare löften inte tagit fram ritningar, planer och projektunderlag. Det har inte hänt någonting alls sedan den här något skrytsamma presskonferensen för två och ett halvt år sedan.

Finansiering av ett nytt Vanadisbad saknas helt fast borgarrådet i sitt svar hänvisar till exploateringsintäkter från Norra Stationsområdet. Det är direkt hånfullt egentligen. Norra Stationsprojektet, utan ett upprustat Vanadisbad inräknat, går ändå med miljardunderskott. Det finns alltså inga pengar att ta till Vanadisbadet och den här viktiga idrottshallen. Exploateringsintäkterna är inga intäkter, utan exploateringen av Norra Station ger ett stort underskott.

Vad menar då borgarrådet med sitt svar? Hon säger att finansieringen ska ske inom Norra Stationsprojektet, fast det inte finns några pengar där. Försöker borgarrådet, likt sina kolleger, slå blå dunster i ögonen på stockholmarna och medborgarna i Vasastaden? Pengar saknas, och sponsorer lär det tyvärr blir svårt att få enligt experter på området. Borgarrådet är sannerligen stockholmarna och vasastadsborna svaret skyldig i de här frågorna. Menar ni allvar med de, som jag tycker, sympatiska planer som ni presenterade för knappt tre år sedan efter att ni även denna gång blivit jagade av Socialdemokraterna i den här frågan? Vilket tidsperspektiv har borgarrådet? Vad händer med finansieringen av badet?

I sitt svar tar borgarrådet också upp frågan om att bygga ett provisoriskt bad för flera miljoner kronor. Det kan knappast vara bra förslag. Det är stora kostnader för ett provisorium. Förutom att bli långvarigt mitt i en vacker oas i Stockholm riskerar det också att medföra väldiga driftskostnader. Stora investeringar kommer också att krävas för en reningsanläggning och liknande. Det skulle kosta väldigt mycket pengar för staden med ett provisorium i stället för en permanent anläggning som faktiskt behöver varje krona.

Det enda rimliga är att flytta den planerade underjordiska idrottshallen vid Norrtull till Vanadislunden och bygga ett utomhusbad därtill. Det finns inte en enda fullstor idrottshall i Vasastaden utan enbart mycket små idrottshallar i de gamla palatsskolorna och i ytterligare några skolbyggnader.

Nu tycker jag att borgarrådet måste ge besked. Byggs Vanadisbadet med tillhörande idrottshall, och i så fall när? Förra gången borgarrådet svarade sade hon att det skulle stå klart 2012. Vad är dagens gissning?

Anförande n r 16

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Tack för den frågan! Jag pratar gärna om Vanadisbadet. Låt mig börja med en kort reflexion. Det finns ingen tid under mandatperioden som oppositionens pengar rullar så snabbt som några månader före ett val. För några minuter sedan hörde vi att 10 miljarder till energieffektiviseringar inte var nog. Nu handlar det om ett bad som kostar ½ miljard som inte heller kan vänta på att få sin finansiering, utan det ska byggas omedelbart, men ingen berättar var pengarna ska komma ifrån. Det kanske beror på det som Jan Valeskog skriver i sin fråga, att det är socialdemokraterna på Norrmalm som tycker att det här är en viktig fråga. Socialdemokraterna i staden nämner ju inte Vanadisbadet med ett ord i sitt budgetalternativ, och det finns inte heller några pengar. Vi i majoriteten säger att vi känner ett åtagande att se till att vi får en lösning på denna fråga.

Som Jan Valeskog säkert begriper är det inte världens enklaste sak att riva ett bad och bygga ett nytt i en jättecentral del av Stockholm. Detta är en väldigt fin del av staden. Vill man göra någonting nytt ska man göra det ordentligt. Därför känner vi att när man måste bygga om Vanadisbadet måste det bli väldigt mycket större än ett vanligt utomhusbad som bara kan användas ibland oturligt nog kanske bara några dagar på året. Man borde ta tillfället i akt att göra något mer av det. Det var därför vi sade att detta ska finansieras inom Norra Stationsområdet därför att det är så svårt att finansiera idrottshallar och ytor där eftersom marken är så fruktansvärt dyr. Här har man en idrottsyta väldigt nära inpå som skulle kunna användas för detta ändamål.

Då säger Jan Valeskog att det inte finns några intäkter i Norra Stationsområdet. Det är klart att det finns intäkter. Tyvärr är kostnaderna lite större, men det är klart att även i ett underskottprojekt finns det stora intäkter. Det är dem man håller på att se över nu i Norra Stationsområdet. Hur ser ekonomin ut? Ingenting är fastlagt i det här ärendet ännu mer än själva detaljplanen.

Det finns mycket att säga om Norra Stationsområdet, men det är väl en rimlig hållning att säga att för att man ska kunna finansiera någonting måste man veta vad pengarna ska komma ifrån och vem som ska betala dem. Det försöker vi göra. Jag hoppas fortfarande att den här frågan kan lösas ut snabbt. Det finns ingen väg tillbaka därför att hotellet används som vanligt och badet var redan för några år sedan helt uttjänt. Jag tror varken Jan Valeskog eller jag hade tyckt att det var en bra idé att använda badet när riskerna var så stora med badet som de var. Det vet Jan Valeskog om.

Anförande nr 17

J a n V a l e s k o g (s): Det är noterbart hur svävande borgarrådet plötsligt har blivit om hela projektets genomförande. Det stor skillnad mot för två och ett halvt år sedan när vi hade en interpellationsdebatt om detta och det på den här presskonferensen presenterades med dunder och brak hur det här skulle se ut. Då fanns det ingen osäkerhet. Det här skulle ingå i projektet Norra Station, och det beräknades vara klart 2012, om två år alltså.

Nu har det gått två och ett halvt år. Varför gör ni ingenting? Det är alldeles självklart att det finns intäkter. Problemet är att kostnaderna överstiger intäkterna med ett par miljarder. Att då mena att det går att finansiera Vanadisbadet inom Norra Stationsprojektet verkar inte riktigt seriöst. Det är bakgrunden till det hela. Det har inte hänt någonting på två och ett halvt år. Stadsbyggnadskontoret har inte lyft ett finger. De har inte gjort någonting. Jag antar att exploateringskontoret håller på.

Jag har en fråga till borgarrådet. Det kanske blir en väldigt stor nyhet om vi kan få ett svar på den frågan. Hur ser borgarrådet på de rykten som finns, nämligen att man vill bygga bostäder i Vanadislunden för att finansiera detta? Är det någonting som borgarrådet stöder? Det skulle naturligtvis vara ett sätt att få intäkter till detta på ett nytt sätt, men det strider likväl mot vad som har sagts tidigare om det här projektet.

Borgarrådet nämner inte heller någonting om idrottshallen. Det är en stadsdel med en bra bit över 60 000 invånare där det inte finns en enda normal idrottshall. Man borde kunna utnyttja det här läget att förena en idrottshall och ett bad. Vi får diskutera hur avancerat det ska vara. Det vore bra att få i gång processen och sätta ned foten.

Det är verkligen stora frågor som hänger i luften. Är borgarrådet beredd att bygga bostäder i Vanadislunden? Hur ser projektets finansiering ut? Hur vill borgarrådet göra med idrottshallen på den här platsen? Hur länge ska de här ruinerna få vara kvar? Kommer borgarrådet att bygga en plastbalja där för många miljoner som ska vara ett provisorium? Borgarrådet säger att hon tycker att man ska pröva det. Är det någonting som kommer att ske?

Anförande nr 18

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Det är inte bara pengarna som rullar med obruten kraft från oppositionen i valrörelsen, och det gäller inte den officiella oppositionen, utan det är individuella kommunfullmäktigemedlemmar som tycker att nu spenderbyxorna ska på. Det kommer även påståenden om att det till exempel skulle byggas hus i Vanadislunden. Det är något som Jag Valeskog har hittat på. Det ungefär som om jag skulle fråga dig: Har du slutat att slå din fru? Det är den värdigheten och digniteten över det. Jag vet inte vem du har pratat med som skulle ha sagt något så befängt. Jag tittar ut över salen här. Alla skakar på huvudet. Ingen har hört talas om detta. Jag tror att du måste ha drömt det. Det finns inga sådana planer över huvud taget. Det är ingen nyhet att jag säger att det inte finns några sådana planer, för det har aldrig funnits. Det är något som uppfanns i valyrans tror jag.

Däremot är jag mycket förvånad över att du säger att det inte finns några pengar och att idrottshallen borde byggas någon annanstans. Är det så att socialdemokraterna på Norrmalm är emot att vi bygger en idrottshall i Vanadislunden? Är ni emot att vi

bygger en simhall? Jag vet att socialdemokraterna lokalt är för att man på lång sikt bygger en idrottshall och en simhall i Vanadislunden. Man har även tänkt att det skulle kunna vara möjligt med en provisorisk lösning. Jag är inte nöjd med att det tar lång tid, men det hänger ihop med frågan om Norra Stationsområdet och hur man får pengar in i projektet. Även om Norra Stationsområdet går med minus finns det intäkter. Det vill jag betona. Det är en ganska elementär ekonomisk kalkyl över det.

Om man inte är nöjd med att det tar så lång tid som det faktiskt gör med ett sådant här jätteprojekt, vilket inte är särskilt konstigt, måste man fundera på vad vi kan göra under tiden. Vi har en majoritet som kommer att fatta ett beslut om att bygga en fullstor idrottshall – det sker just i dag faktiskt – i området. Det blir inte på Norrmalm men på Östermalm. Om man tar Valhallavägen rakt ut hamnar man vid den hallen. Det är inte jättelångt ifrån. Det kan man vara väldigt nöjd med.

Jan Valeskog blir svaret skyldig. Är Socialdemokraterna emot en idrottshall i Vanadislunden? Är ni emot ett inomhusbad i Vanadislunden? Är ni emot en provisorisk lösning om vi kan hitta en sådan?

Jag tycker att det är väldigt synd att Jan Valeskog står i fullmäktigesalen och säger att anläggningen är i ruiner. Här bedrivs en seriös hotellverksamhet av en entreprenör som har många gäster. Jag tycker att det vore mycket tråkigt om vi i den här salen går runt och pratar om att den hotellverksamheten bedrivs i ruiner, för så är inte fallet.

Anförande nr 19

J a n V a l e s k o g (s): Jag vet inte om jag var otydlig. Det är vi som har varit drivande under flera år i den här frågan om att rusta upp badet. Som jag sade inledningsvis vill vi också att idrottshallen ska ligga där och inte under jord vid Norrtull. Där skulle det bli en ganska liten idrottshall enligt vad man skissade från början. Här kan man åtminstone få normalstorlek på en idrottshall. Det är precis det vi har föreslagit. Vi kritiserar er för att ni säger att ni vill göra det men ingenting händer. Det är det stora problemet.

Det är otroligt svävande svar om finansieringsfrågan. Jag tror att man räknar med 2 miljarder i underskott i Norra Stationsprojektet. Borgarrådet räknar bara intäkterna och inte kostnaderna. Det är klart att det är ett problem att ta in ett projekt till i den finansieringen. Borgarrådet låtsas som om det regnar och säger att det inte är något problem. Det är klart att det är ett jätteproblem att man har ett underskott på 2 miljarder och man därtill ska lägga in den här anläggningen. Lösningen är tydligen att lägga en tillfällig balja där. Jag tror att det vore otroligt olyckligt om lade en tillfällig balja där som kostar ett antal miljoner. Det finns ganska höga krav på reningsanläggningar från miljöförvaltningens sida, och det kostar också väldigt mycket pengar. Det är en stor utgift i sammanhanget.

Vi tycker att det är trist att det inte har hänt någonting på dessa två och ett halvt år sedan den beramade presskonferensen. Det här området ser förskräckligt ut. Jag går ofta förbi där. Det är verkligen inte någon vacker plats med ruinerna efter badet. Hotellet ser väl helt okej ut från Sveavägen, men ovanifrån ser det absolut inte trevligt ut. Så här kan vi inte ha det i tio år till. Alla vet att om man bygger ett

provisorium riskerar det bli permanent. Att ha en balja på en sådan här vacker plats som ett provisorium under lång tid tror jag verkligen vore olyckligt. Har man gett de löften som ni gjorde på presskonferensen för två och ett halvt år sedan är det upp till bevis nu.

Anförande nr 20

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Jag noterar att Jan Valeskog säger att Socialdemokraterna har varit drivande bakom den här frågan. Det är svårt att tro när man hör dig här och nu. Han anklagar mig för att vara svävande i mina svar. Mitt korta konstaterande är: Vi har visat hur den här idrotts- och simhallen ska se ut. Vi har visat vad den ungefär kommer att kosta. Vi har pekat på en finansiering. Vi har skrivit en budgettext om att detta ska genomföras. Alla dessa fyra sakerna är mer än vad Socialdemokraterna har gjort. Där finns det inget förslag om finansiering, inget förslag om utseende, ingen budgetfinansiering och inte ens en skrivelse i er budget om hur detta ska ske.

Vi fick en nyhet i den här interpellationsdebatten. Den var att Socialdemokraterna säger nej till att ha ett provisorium tills vi hittar en lösning på den här sim- och idrottshallen i Vanadislunden. Det tycker jag är tråkigt, men det är också ett besked till väljarna.

§ 5 Interpellation om stadens hemlighållande av trafiksäkerhetsrevisionen gällande utbyggnad av spårvagnar i Stockholm (nr 2010:22)

Anförande nr 21

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 22

J a n V a l e s k o g (s): Jag tackar för svaret. Den här interpellationen handlar om ganska allvarliga saker. Jag tänker inte ta en debatt om själva sakfrågan utan om den formella hanteringen. Det har fattats beslut om Spårväg City utan att det har funnits några fakta om kostnader, trafiksäkerhet, tillgänglighet eller framkomlighet. Nyligen framkom det att det sedan oktober 2008 funnits en omfattande trafiksäkerhetsrevision av Spårväg City som hållits hemlig för oppositionen trots att vi samma år både muntligt och skriftligt i nämnden har krävt att få se sådana här redovisningar innan beslut fattas. Det fick vi inte.

I rapporten skriver experterna på Sweco bland annat om de speciella problem som spårvagnar i blandtrafik innebär. Man skriver att gator med spårvagnstrafik i blandtrafik jämfört med motsvarande gator med busstrafik har i genomsnitt mer än dubbelt så många olyckor med personskada. I Göteborg skadas 30 procent av samtliga fotgängare inom 25 meter från spårvagnshållplatser och hälften av dessa av kollektivtrafikfordonen. Spåren utgör ett latent hot mot cyklisterna. I Göteborg utgör 15 procent av olyckorna sådana där cyklisterna kör ned i spåren. Spårvagnarna har dålig bromsförmåga och därmed längre bromssträcka och ingen möjlighet att väja om en farlig situation uppstår.

Dessutom hade man en omfattande kritik i rapporten, som vi inte fick se, när det gäller Spårväg City som senare har besvarats med att den kritiken är inaktuell då projektet har ändrats till sin utformning. Vi har inte fått veta på vilket sätt den var inaktuell, inte skriftligen i alla fall.

Borgarrådet påstår att man i december 2008, några månader efter att den här rapporten kom, redovisat trafiksäkerhetsfrågorna genom en information på sju rader där det står att samarbete pågår med expertis i de här frågorna. Jag kan bekräfta att den här ynkliga informationen fanns, men det var absolut ingen beskrivning av problemen. Det var bara allmänna farhågor och inte ett enda citat från den omfattande rapporten trots att den var tillgänglig från oktober 2008.

Trafiknämnden och stockholmarna fick ingenting veta förrän DN skrev om rapporten i februari i år. Trafiknämnden och stockholmarna vet fortfarande ingenting om trafiksäkerhetsfrågorna rörande Spårväg City, och det är faktiskt en skandalmässig hantering just av de frågorna.

Borgarrådet anser i sitt svar att trafiksäkerhetsfrågorna är att likställa med konstruktionsberäkningar och vibrationsberäkningar och inte lämpliga för politisk hantering. Att borgarrådet inte förstår att trafiksäkerhet, tillgänglighet för rörelsehindrade,

framkomlighetsfrågor eller ekonomi är av större betydelse än rent tekniska frågor tycker jag är mycket förvånande. Mest förvånande är att borgarrådet försvarar att inte sådant grundläggande material redovisas offentligt innan beslutet fattas.

För framkomlighetsfrågorna gäller samma sak. Här kom redovisningen ett år efter att beslut om projektet hade fattats, i november 2009. Jag vet inte om borgarrådet skämtar i sitt svar, men hon säger där att i samband med att beslutet fattades under 2008 redovisades i ärendet att framkomligheten påverkas. Det var väl ingen nyhet. Det intressanta för stockholmarna och i nämnden vid den tidpunkten hade varit att få veta hur framkomligheten påverkas och vilka som påverkas. Det fick vi veta efter det att beslutet fattades. Då fick vi veta att framkomligheten minskar med 25 procent på Hamngatan och att köer på 2,3 kilometer kommer att uppstå i området rent teoretiskt. Jag tycker att det också är en skandalmässig hantering av framkomlighetsfrågorna i projektet.

Slutligen har vi inte heller någon aning om hur tillgängligheten för rörelsehindrade kommer att påverkas. Handikapporganisationerna är mycket upprörda över hanteringen av Spårväg City i olika skrivelser. Även kostnaderna för staden och Stockholm Vatten är höljda i stort mörker. Även om det sägs att SL ska betala så vet vi inte det ännu.

Jag tycker att alla de här frågorna om trafiksäkerhet, framkomlighet, tillgänglighet och ekonomi är mycket illa skötta. Det finns inget liknande projekt där det har varit en så medvetet dålig information och där det har gått undan på ett sådant sätt att varken vi i nämnden eller stockholmarna vet vad vi har beslutat om, och för det har ni ansvaret.

Anförande nr 23

Borgarrådet Hamilton (m): Herr ordförande! Jan Valeskog gör verkligen skäl för första delen i sitt efternamn. Det är verkligen val det handlar om nu. Det är helt uppenbart. Den bild som han försöker måla upp av det här projektet hela tiden, det vill säga att det är hutlöst dyrt, att det är ogenomtänkt, att vi struntar i säkerhetsfrågorna och att vi mörkar framkomlighetsfrågorna, är inte en korrekt bild av detta.

Låt mig börja med pengarna. Jan Valeskog framför med en dåres envishet att vi ska tala om hur mycket det här projektet kostar stockholmarna i form av skattepengar. Jag tänker med en dåres envishet svara att det här är ett projekt som är reglerat i ett avtal mellan SL och Stockholms stad. Det är SL som står för alla investeringskostnader och driftskostnader som det innebär. Staden ska möjligen stå för utredningskostnaderna. I det ärende som vi hade i nämnden den 16 december 2008 framgår det att trafikkontoret räknar med att handlar om ungefär 2 miljoner kronor i utredningskostnader. Alla kostnader som kan tänkas bero på att vi gör andra saker samtidigt som man bygger Spårväg City och som inte direkt har med Spårväg City att göra ska trafikkontoret stå för. Hittills har vi inte sett några sådana kostnader. Det är ett SL-projekt. Det är SL som finansierar och driver det hela. Därför tänker jag fortsätta att svara på det sättet. Det är precis det som är reglerat i avtalet.

När det gäller trafiksäkerhetsfrågor har vi, precis som jag har skrivit i svaret, haft ett ärende i december 2008 där trafikkontoret redovisar att man inlett ett samarbete med

Göteborgs stad och Sweco bland annat på grund av att trafikkontoret inte har någon erfarenhet av att jobba med trafiksäkerhetsfrågor. Därför har man velat ta till sig den erfarenhet som man har i Göteborg. Frågan tas återigen upp den 24 september 2009 i genomförandebeslutet. I det beslut som vi fattade i nämnden den 19 april i år om trafiksäkerhetsprogram framöver konstaterar vi också att detta är en väldigt viktigt del i det löpande trafiksäkerhetsarbete som staden jobbar med.

När man jobbar med utformningen av Spårväg City tillsammans med SL är trafiksäkerhetsfrågor en naturlig del i hela arbetet. Vi ställer väldigt tydliga krav på SL när det gäller trafiksäkerhetsfrågor, och det kommer vi att göra framöver också. Det kommer att framgå kontinuerligt i den återrapportering som vi kommer att få till nämnden mot bakgrund av den nya strategi som vi har i trafiksäkerhetsfrågor.

Anförande nr 24

J a n V a l e s k o g (s): Det intressanta är att borgarrådet uppenbarligen inte har så speciellt bra koll på datumen, vilket jag råkar ha eftersom jag under sommaren 2008 både muntligt och skriftligt begär att få en redovisning av trafiksäkerhetsfrågorna. Det färdiga dokumentet fanns i oktober 2008. Borgarrådet säger att man påbörjat ett samarbete i december. Den omfattande rapporten var alltså klar två månader tidigare. Det hade inte varit några problem att visa den rapporten. De sju raderna är inte mycket till redovisning till politiker. Vi kräver faktiskt mer i sådana här viktiga frågor. Det räcker inte att man på sju rader talar om att man har börjat ett samarbete. Det är inte seriöst.

Det är samma sak i de andra frågorna som jag tagit upp. Vi vet inte vad det kostar Stockholm Vatten att dra om ledningarna. Det hoppas jag att vi kommer att få veta det någon gång. Vi vet att revisorerna i landstinget har varit otroligt upprörda, oavsett vilka revisorer det har varit, över ekonomin. Pengarna har rullat. Det har kostat enormt mycket pengar.

Jag har anmält kommunledningens hantering av Spårväg City till revisorerna. Det kommer att bli lätt för dem att se att inga konkreta redovisningar har skett innan beslut har fattats som rör dessa för stockholmarna så allvarliga frågorna om trafiksäkerhet, tillgänglighet och framkomlighet.

Enligt rapporten vet vi från Göteborg att gator med spårvagnar i blandtrafik har mer än dubbelt så många skadade och dödade som motsvarande gator med enbart busstrafik. Då frågar jag: Tror borgarrådet på den uppgiften? Enligt den här revisionen skadas 30 procent av samtliga fotgängare i Göteborg runt spårvagnshållplatser i blandtrafik, och 15 procent av alla cykelolyckor sker också i anslutning till spåren. Tror borgarrådet på den uppgiften?

Det mycket möjligt att man ska ta de här kostnaderna i form av fler olyckor och trafikskadade för att få kollektivtrafiken, och även spårvagnar i blandtrafik, att fungera. Det möjligt, men då ska vi göra det med öppna ögon och inte dölja fakta och gömma obehagliga uppgifter som ni har gjort i det här fallet.

Om man sedan tycker att det är värt att framkomligheten minskar med 25 procent på Hamngatan och med 10–15 procent i Vasastaden och på Kungsholmen när man

bygger spårvagnstrafik där fast det finns andra alternativ i de fallen ska man väl redovisa detta. Om rörelsehindrade får svårare att ta sig över spåren på gatorna och att komma ombord på spårvagnar ska vi väl redovisa det.

För att få legitimitet för sådana här typer av infrastrukturprojekt, och det gäller Förbifart Stockholm och vad man än väljer, krävs att man har en öppenhet där man redovisar alla uppgifter och gör det innan beslut fattas. Det gäller framför allt när det finns fakta. Ni har gömt uppgifterna för politikerna i nämnden, för allmänheten och för journalister. Det ökar inte förtroendet och trovärdigheten när man arbetar på det sättet.

Jag vet också att landstingets moderater bluffar när det gäller resandet. Man pratar om 70 000 resande år 2014. Det är naturligtvis ett rent skämt eftersom det är 15 000–20 000 i dag. Innan Norra Djurgårdsstaden är byggd kommer vi inte ens i närheten av de siffrorna.

Anförande nr 25

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Det är intressant att lyssna på Jan Valeskog. Det skulle vara intressant att också lyssna på de möten ni har tillsammans inom Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna kring de här frågorna. Sanningen är ju att Socialdemokraterna står helt ensamma. Ibland misstänker jag faktiskt att Jan Valeskog står helt ensam i den här frågan. Det är ju ingen annan socialdemokrat som har ett sådant engagemang i de här frågorna som han har och en sådan drivkraft att framställa det som att det här är något suspekt projekt, där vi försöker gömma undan saker och ting.

Självklart försöker inte vi gömma undan någonting! Om Stockholm Vatten har varit tvungna att dra om ledningar på grund av Spårväg City-investeringen står det i avtalet att det är SL som ska betala för det. Det är inga hemligheter. Det står där, rakt upp och ned, i avtalet: Alla extrakostnader som kommer med anledning av investeringen Spårväg City ska SL betala för. Det gäller också Stockholm Vatten. Det gäller eventuellt Fortum. Det gäller de andra områdena också.

Vi har inte gömt undan någon utredning kring trafiksäkerhetsfrågor. På Jan Valeskog låter det som om vi säger att jaha, det var ju synd att 30 procent av alla fotgängare skulle stryka med, men vi tycker att Spårväg City ska finnas ändå.

Så är det förstås inte. Vi jobbar medvetet med trafiksäkerhetsfrågorna och ska naturligtvis se till att vi inte får den situation som man har i Göteborg. Det är just därför man diskuterar tillsammans med Göteborgs kommun för att se till att vi inte ska göra om samma misstag som de har gjort. Det är ett mycket medvetet arbete som pågår från trafikkontorets sida för att jobba med framkomlighets- och trafiksäkerhetsfrågorna.

Jan Valeskog hade i sitt första inlägg ett citat som handlade om kilometerlånga köer på Strandvägen. Det var, vill jag bara upplysa fullmäktige om, ett citat från vad som skulle kunna komma att ske under byggtiden om man inte öppnade flera vägar – alltså under byggtiden. Den byggtiden är förbi nu.

När det gäller framkomlighetsfrågor har man från kontorets sida har varit tydliga med att säga att detta kommer att påverka framkomlighet för framför allt fordonstrafiken. Det framgår av det ärende vi hade på nämnden den 16 december. Det framgår också av det ärende vi hade på nämnden den 24 september, så det är inte några nyheter.

Det kan inte vara några nyheter för Socialdemokraterna heller, eftersom de själva i en reservation från den 10 november 2009, och det var ungefär samma reservation som till ärendet i september, konstaterar att det här kommer att innebära framkomlighetsproblem för andra trafikgrupper.

Det kan alltså knappast vara så att vi på något sätt har mörkat på de här områdena.

Anförande nr 26

J a n V a l e s k o g (s): Det sista bekräftar att borgarrådet inte har koll på datumen för fem öre. Hösten 2009 var ett år efter att beslutet togs om att genomföra detta, och då var det så dags att komma med ärenden om framkomlighet. Poängen var ju att ska man ta sådana här viktiga beslut, och det är som sagt var möjligt att det är värt att göra det, ska man ha fakta på bordet om framkomlighet och konsekvenser för olika trafikslag.

När det gäller trafiksäkerheten fick vi över huvud taget inte någon redovisning, utan vi fick läsa om det i Dagens Nyheter under våren 2010. Vi, som ändå sitter i trafiknämnden! Att jag har att ta upp de här frågorna har naturligtvis att göra med att jag sitter i trafiknämnden och har det uppdraget för Socialdemokraterna. Som borgarrådet vet är det inte bara Socialdemokraterna utan även i viss mån Vänstern som är kritiska till att prioritera det här projektet i det här läget. Så är också Stockholms näringsliv. De har till och med uppmanat borgarrådet att gå en grundkurs i logistik. Det kan jag verkligen uppmana borgarrådet att göra.

Frågor om trafiksäkerhet och tillgänglighet har borgarrådet nämligen inte nämnt med ett ord. Hon vet mycket väl att handikapporganisationerna är mycket upprörda och oroliga och har på möte med nämnden också skrivit särskilda papper kring hur det kommer att påverka den gruppen.

Allt det här – tillgänglighet, framkomlighet, trafiksäkerhet och även kostnader – ska man naturligtvis veta innan man tar beslut. Borgarrådet har med de olika datumen bekräftat att det är långt efter att beslutet tas som vi får veta detta. Det är naturligtvis fullständigt oacceptabelt att hantera sådana här frågor på det här viset, och jag är helt övertygad om att revisorerna, när de är klara med sin rapport, kommer att ha synpunkter på detta på samma sätt som de hade mycket, mycket allvarlig kritik när det gällde era skandaler med hanteringen av ekonomin i landstinget kring detta projekt.

Jag noterar också de invändningar som trafiksäkerhetsrevisionen tar upp, vilka var ganska många. Hade det här varit en normal demokratisk hantering hade vår nämnd fått se och diskutera hela rapporten och dessutom fått redovisat hur vi gör för att undvika att detta inte ska inträffa, att vi ska dubbelt så många döda och skadade som i Göteborg där spårvagnen drar fram, jämfört med buss på samma sträckor. Hur ska

vi undvika detta? Det har vi inte fått se, fast det muntligen i någon redovisning i trafiknämnden påstås att det har man löst. Men hur? Det är ju vi som står som ansvariga för det här beslutet. Då måste vi kunna värdera den allvarliga kritik som revisionen tog upp men som vi för det första inte fick se och för det andra inte heller fick veta hur man bemöter från kontorets sida.

Att det är en skandalmässig hantering från början till slut i de här avseendena råder det ingen tvekan om enligt min uppfattning.

Anförande nr 27

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Det låter på Jan Valeskog som att vi i valrörelsen kan förvänta oss en kampanj kring att vi vill ha dubbelt så många döda som i Göteborg. Jag tycker inte att det är seriös diskussion om de här frågeställningarna.

För det första har jag inte på något sätt hävdad att jag inte visste något om de här frågorna. Jag har hela tiden hänvisat till det första beslutet som vi tog 2008, där man tog upp både framkomlighetsfrågorna och trafiksäkerhetsfrågorna. Att Jan Valeskog sedan försöker vrida till det på något sätt som gör att det ska låta som att jag inte var medveten om detta får stå för honom själv, måste jag säga.

När vi bygger till exempel nya infrastrukturer gör vi ett medskick där vi säger att trafiksäkerhetsfrågorna är viktiga. Vi går inte in i detalj och tittar på hur man jobbar med trafiksäkerhetsfrågorna i Söderledstunneln, på Centralbron eller vid andra investeringar. I det här fallet har vi etapp 1 som man nu har jobbat med från SL:s sida. Det kommer en etapp 2 och en etapp 3, och Jan Valeskog vet mycket väl att även där har vi lagt fram mycket tydliga direktiv när det gäller trafiksäkerhetsfrågor och framkomlighetsfrågor. Det gjorde vi i det remissvar som vi lämnade från nämndens sida i maj nu senast.

Det här är otroligt viktiga frågor att jobba med, och det är ett tydligt direktiv till trafikkontoret att trafiksäkerhetsfrågor och framkomlighetsfrågor måste hanteras på ett väldigt bra sätt så att det blir så bra som möjligt i den helhet som vi behöver ha för en väl fungerande kollektivtrafik.

När det gäller tillgänglighetsfrågorna har vi också varit oerhört tydliga gentemot SL om att tillgänglighet är ett måste. Det finns ingen anledning över huvud taget att kompromissa. Det här ska vara det bästa. Det har Stockholms stad hela tiden sagt till SL. Det är inte acceptabelt att man ska ha en tillgänglighetssyn när det gäller spårvägen som inte stämmer med ambitionen att vi ska vara världens mest tillgängliga huvudstad det här året. Det har vi varit väldigt tydliga med.

I övrigt tycker vi verkligen att det här är ett bra trafikslag. Vi tycker att det är viktigt att man jobbar med Spårväg City, att man kompletterar den kollektivtrafik vi har. Vi är medvetna om att det är en utmaning att få ett nytt trafikslag, även om etapp 1 faktiskt har funnits i form av museispårvägen, så helt okänt är det inte. Men det blir en helt annan utmaning när man ska köra med en annan tidsintensitet. Det är också därför som vi har sagt att i det fortsatta trafiksäkerhetsarbetet som vi jobbar med från stadens sida där vi har en löpande revidering så är Spårväg City-projektet en väldigt viktig del.

*§ 8 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Barnens sommarlov och föräldrarnas semester i stadsdelarna*

Anförande nr 28

A b e b e H a i l u (s): Fru ordförande, kommunfullmäktige! Den 17 juni på Rinkeby-Kista stadsdelsnämnds sammanträde demonstrerade föräldrar som får ekonomiskt bistånd och går på jobbtorg. Föräldrar som har ett barn i förskolan och ett barn i skolåldern, det kan vara sexårsverksamhet eller sju-, åtta, eller nioåringar, menar att barnen går året om i förskolan. De har inte någon ledighet för barnen. Har de dessutom ett barn i förskolan och ett barn i skolåldern finns det inte fritids för alla. Då har de problem. Förskolan finns, men inte fritids för de här barnen, så vad ska de göra, de som har barn i skolan och i förskoleåldern? Ska de lämna barnen ensamma?

Jag vill fråga finansborgarrådet Sten Nordin vad han tänker göra för att dessa barn ska få i alla fall några veckors ledighet i sommar.

Anförande nr 29

Borgarrådet N o r d i n (m): Ordförande! Riktlinjerna är att det finns helgdagar som riksdagen har fastslagit. Nationella helgdagar räknas. Det står också i riktlinjerna att man ska ta hänsyn till andra viktiga religiösa helgdagar. Men det är klart att i själva grunden när det gäller semester är det så att när man har ekonomiskt bistånd och behöver komma i arbete har man inte någon intjänad semester. Det ligger i sakens natur att det är viktigt att inte göra avbrott utan fortsätta för att så fort som möjligt lösa situationen så att man kommer i arbete eller fortsatt utbildning.

Anförande nr 30

A b e b e H a i l u (s): Stadsdelen har i sitt remissvar i mars månad föreslagit följande när det gäller de barn som råkar ha föräldrar som är jobbsökande. Jag citerar: "Beträffande ledighet från arbetssökarverksamhet (sid. 37) kan det vara lämpligt, med hänvisning till FN:s barnkonvention artikel 31 (barns rätt till vila och fritid), att föräldrar som haft försörjningsstöd i minst tre år och inte beräknas blir självförsörjande under överskådlig tid ges möjlighet till 1-2 veckors sammanhängande ledighet per år. Deras barn kommer annars att vistas på förskola/fritids året runt utan möjlighet till ledighet."

Detta har stadsdelsnämnden skickat till kommunstyrelsen, och utifrån detta frågar jag finansborgarrådet: Är du beredd att ta hänsyn till barnens behov av sammanhängande ledighet tillsammans med sina familjer?

Anförande nr 31

Borgarrådet N o r d i n (m): Jag har verkligen full respekt för att det kan finnas en problematik, där man år efter år inte har kunnat komma in på arbetsmarknaden eller i utbildning. Det generella systemet är inte uppbyggt efter att det ska vara så i flera år, men däremot finns det alltid möjligheter till individbeslut. Man har alltid möjlighet

att ta hänsyn till det enskilda fallet, och där kan jag som sagt verkligen ha respekt för att det under en flerårig period utanför arbetsmarknaden kan finnas skäl att fatta ett individbeslut som ser annorlunda ut än de generella riktlinjerna.

Anförande nr 32

A b e b e H a i l u (s): Det är jättebra, men det ska inte vara ett enskilt beslut. Hela stadsdelsnämnden var för de här föräldrarna som demonstrerade, men vi såg att vi kan inte. Det är kommunfullmäktiges beslut, och det är du som är högst ansvarig. Det är du som kan skicka meddelande till stadsdelarna. Du kan göra det. Stadsdelen är för att barnen ska få ledighet åtminstone några veckor. Vad kan du göra för de här barnen i juli månad i år?

Anförande nr 33

Borgarrådet N o r d i n (m): Fru ordförande! Jag vidhåller nog fortfarande att man måste fatta individbeslut, men låt oss naturligtvis ta med de önskemål och den diskussion man har väckt från en enig stadsdelsnämnd för att titta på regelverket.

Fråga nr 2. Trafiklösningen vid Slussen

Anförande nr 34

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Eftersom denna fråga kommer att fortsätta diskuteras i dag tänkte jag att det finns några punkter som vi skulle behöva få utredda. Det är bland annat hur högt upp T-korset kommer att vara vid Munkbron-Skeppsbron. Det har nämligen kommit olika uppgifter från exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret – en halv meter eller en och en halv meter. Har sol- och skuggstudier gjorts? Har man gjort några studier när det gäller livslängden på den nu planerade, ganska storskaliga konstruktionen? Detta är mina frågor.

Anförande nr 35

Borgarrådet N o r d i n (m): Slussen ska som sagt behandlas i ett helt ärende senare på kommunfullmäktige. Frågor om exakt höjd, sol- och skuggstudier och sådant hör självklart hemma i planen för området. Det är sådant som sker i varje sådan här plan.

När det gäller livslängden på sådana här konstruktioner kan det vara lite varierande. Jag tror att man ofta talar om en livslängd på 30-50 år för sådana här konstruktioner. Jag kan inte veta exakt vad det blir för Slussen innan man är helt färdig med både planen och konstruktionen. Vi ska veta, fru ordförande, att det vi fattar beslut om i fullmäktige i dag är ett genomförandebeslut och inte den slutgiltiga planen för Slussen.

Anförande nr 36

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Det är ju så att om trafiklösningen låses kommer det att innebära konsekvenser för fortsättningen. Då blir det väldigt svårt att backa från det förslag som nu gäller. Jag tycker faktiskt att det är relevant att veta om det

här T-korset kommer en och en halv meter upp. Det drabbar trots allt bebyggelsen på Skeppsbron-Munkbron, kulturminnesmärkta byggnader. De här frågorna är alltså absolut adekvata innan vi fattar beslutet.

När det gäller sol- och skuggsituationen på Söder Mälarstrand vid Stadsgården kommer man att ha en mur som är 10 till 14 meter hög. Hur kommer det att kännas rent miljömässigt?

Jag tycker också att vi har fått se väldigt få ritningar av tvärsnitt med inritade måttstudier. Man har fått sitta och förstora upp ritningarna, så det där skulle man ha velat ha lite bättre belyst.

Anförande nr 37

Borgarrådet N o r d i n (m): Fru ordförande! Ett genomförandebeslut talar om vilka funktioner som ska finnas och som vi förväntar oss att man ska uppfylla på Slussen. Det sätter också en ekonomisk ram för Slussen. Men när det gäller de frågor som tas upp här måste ju stadsbyggnadsnämnden på vanligt sätt arbeta vidare med detta. Dels handlar det om att det ska tas fram en plan, dels ska det tas fram arbetsplaner etcetera. Det är de planerna och det arbetet som alla de här frågorna får lyftas upp till för diskussion och belysning.

Vad vi fattar beslut om i kommunfullmäktige i dag detaljstyr inte på den här nivån, utan det handlar om att vi talar om för våra tjänstemän som ska arbeta vidare med detta vilka funktioner som ska levereras när det gäller Slussen. Sedan gör vi vissa andra statements redan på det här stadiet, och det handlar om utsikten och att vi säger att en huskropp från utställningen definitivt utgår och att stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att i övrigt behandla bebyggelsen utifrån utsiktssynpunkter. Det lägger vi alltså till i genomförandebeslutet.

Anförande nr 38

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Det är bara det att funktion resulterar i fysisk gestaltning, så det beslut som vi fattar i dag kommer trots allt att få en stor konsekvens för det fortsatta arbetet och liksom bli utgångspunkt för detta. Det är därför jag tycker att man måste ta med sig den här typen av frågor också genom en sådan process.

Fråga nr 3. Om inte socialarbetarna i Stockholm anser att de kan följa lagen – vad ska du göra åt det?

Anförande nr 39

K a r i n R å g s j ö (v): Fru ordförande! SSR har gjort en undersökning i våras i Stockholm, Göteborg och Malmö. I Stockholm har Rinkeby-Tensta och Enskede-Årsta-Vantör granskats. I dessa stadsdelar upplever 73 procent av socialsekreterarna att resurserna för det förebyggande arbetet minskar. Budgeten är överordnad, och hälften upplever att de inte längre har möjlighet att leva upp till socialtjänstens intentioner. Det är ganska allvarligt, så jag undrar, Ulf, om du har funderat på det här

och på vad som behövs för att man ska kunna arbeta med sociala frågor i Stockholm på ett bättre sätt. Det är min enkla fråga till dig.

Anförande nr 40

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Det finns ganska många olika sätt att mäta vad vi sysslar med i socialtjänsten i Stockholm. Ett sätt, trubbigt förvisso, är att mäta våra budgetar och titta på hur mycket pengar som tillförs olika verksamheter. Ett annat sätt är att mäta resultat där det går att ha ganska exakta och siffermässiga resultat. Det tredje är upplevelsen av vad vi åstadkommer för någonting.

Jag har respekt för SSR:s undersökning. Samtidigt tycker jag inte att det är det enda sättet att mäta våra prestationer eller våra tillkortakommanden i Stockholms socialtjänst.

När det gäller resurserna behöver man inte uppleva så mycket. Man kan mycket väl uppleva att i relation till alla utmaningar som ligger framför oss är resurserna otillräckliga. Jag vågar säga att vi aldrig någonsin kommer, och ska nästan inte någon gång, vara i ett läge där vi upplever att resurserna är större än utmaningarna. Det skulle antyda oändligt låga ambitioner i så fall. Vi kommer alltså alltid att ha fler ambitioner och större utmaningar än vad vår dagsupplevda resurstilldelning kommer att ge oss chans att arbeta med. Så har det alltid varit; så kommer det alltid att vara.

Däremot är jag kanske inte lika imponerad av upplevelsen av hur stora resurserna faktiskt är till olika verksamheter. Lika tydligt som vi minskar på några områden så ökar vi på andra områden. Där tror jag att det är bättre att läsa tabeller än att uppleva.

Däremot är det bra att uppleva vilka utmaningar som är de allra viktigaste, och dem försöker vi kodifiera i den här församlingen när vi antar våra budgetar som så småningom landar i instruktioner vad man ska göra i socialtjänsten.

Ytterst handlar det här om otroligt svåra avvägningar. Ytterst lyder vi alla under såväl lagen som budgetrestriktioner. Det är ett ganska populärt tema att i socialtjänsten ställa budgeten mot lagen och säga att med den här budgeten så tillämpar vi inte lagen. Men så fungerar det faktiskt inte för någon av oss. Hur mycket vi än upplever att vi vill göra mer av någonting så gäller lagen oss alla lika, och den kan ingen abdikera ifrån. Sedan är vi alla då och då tvingade att göra professionella prioriteringar, även skickliga socialsekreterare.

Anförande nr 41

K a r i n R å g s j ö (v): Jag tycker att du visar en viss arrogans mot en hel yrkeskår. Om 73 procent i de här områdena som har ganska manifesta problem, alltså Rinkeby-Tensta och Enskede-Årsta-Vantör, säger att de inte kan leva upp till socialtjänstlagen och att de inte kan arbeta förebyggande är det en ganska allvarlig signal. Skulle du säga samma sak om 73 procent av lärarna upplevde att de inte kan genomföra undervisningen i alla våra skolor eller i de här stadsdelarna?

Jag tycker att du har haft hårda bud i socialpolitiken i den majoritet du har suttit i. Det har brustit när det gäller resurserna till socialt arbete; det kan vi alla se. Men när

exempelvis bara 8 procent av den totala budgeten går till förebyggande arbete kan man börja fundera, eftersom alla vet att det förebyggande arbetet är så viktigt. När socialsekreterarna ser att de inte ens kan genomföra sitt jobb riktigt tycker jag det är ett megaproblem. Men det tycker inte du.

Anförande nr 42

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag ser varje dag goda prestationer i socialt arbete i Stockholm. På en punkt är jag beredd att hålla med, och det handlar om svårigheterna att veta exakt vilka insatser man ska genomföra preventivt.

Vi har de senaste åren haft en ganska bra utveckling, tycker jag, där vi ställer allt högre krav på evidensbaserad av operativa insatser. Det vill säga, vi ska veta vad vi gör när vi gör viktiga insatser och ibland också landar i ganska brutal myndighetsutövning.

Under senare tid börjar allt oftare samma krav att ställas på preventiva insatser, det vill säga det är inte bara att rita och gissa och hoppas att en insats är preventiv, utan man ska ställa krav på att preventiva insatser ska leda till resultat som gör att vi slipper senare, operativa insatser. Det där är en svår materia, väldigt lite utforskad i Sverige, väldigt lite beprövad, men vi börjar komma en liten bit på väg. Ju mer kunskaper vi får om vilka preventiva insatser som också verkligen fungerar, desto större resurser kan vi lägga från operativa till preventiva.

Anförande nr 43

K a r i n R å g s j ö (v): Alla politiker älskar ordet "evidens" som egentligen handlar om att man måste ha randomiserade studier. Det sker ganska sällan, så det är kanske dags att ta en djupdykning i vad evidens är när det gäller politikernas kunskap.

Då undrar jag, Ulf, om det fanns evidens bakom att inte stödja Maria Ungdom exempelvis med nya medel utan att i stället skära ned. Fanns det evidens när det gällde att plocka bort den person som hade ansvar för samordningen av barngrupperna i Stockholm? Det är exempel på att man har tagit bort resurser.

Det är klart som sjutton att det slår om man skär ned så mycket som ni har gjort i stadsdelarna när det gäller det förebyggande arbetet! Det slår väldigt hårt, speciellt i en tid där vi faktiskt kan se att exempelvis droganvändningen ökar. Det är då man ska pumpa in metoder och strategier i systemet, och det kostar mer resurser, eller så får man göra en genomlysning av hela arbetssättet. Vi har inte kunnat se det under de här fyra åren, och det är trist.

Anförande nr 44

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Ska man tas på allvar i ett ganska svår och seriös diskussion som handlar om evidensbaserad i socialt arbete får man inte slarva hur mycket som helst. Med all respekt: Ditt allmänna tyckande är inte evidens.

När det gäller evidens finns en ganska etablerad form för att mäta och utvärdera vad som är evidensbaserat arbete. Det är en ganska ung akademisk disciplin, det är jag

den första att medge, men i kriterierna för evidens ligger bland annat också professionella bedömningar och den professionella erfarenheten. Det är minsann inget hokusfokus. Däremot är det ganska svårt. Det är därför det finns människor som ska syssla med sådant här.

Allt måste man inte tycka. Man kan räkna också. Vi har ökat den samlade budgeten i den förra budgeten med 130 miljoner kronor för socialt arbete i Stockholm. Jag är den första att säga att det alltid finns mer att göra. Vi skulle kunna spendera de dubbla summorna på meningsfulla insatser, men på samma sätt som varje socialtjänst och varje stadsdel måste prioritera, måste Stockholm som stad totalt sett prioritera.

Vi ökar våra ambitioner. Vi ökar våra anslag. Det finns alltid mer att göra ändå.

Fråga nr 4. Moderaternas vallöfte om förskolan

Anförande nr 45

Borgarrådet M o g e r t (s): Fru ordförande! Jag undrar vad som egentligen gäller för Moderaternas syn på tak i barngrupperna. Vi hade en talesperson för Moderaterna i utbildnings- och förskolefrågor här för ett tag sedan som i vad man får förmoda var ett anfall av ärlighet sade att man inte ville ha några regler alls för barngruppernas storlek, utan de gott kunde växa lite här och var.

Sedan blev hon emotsagd av sitt finansborgarråd som sade att jo, man tyckte nog att det var viktigt med barngruppernas storlek.

Min enkla fråga är: Vad gäller? Vad är budskapet till stockholmarna? Är barngruppernas storlek viktig? Ska man sätta ett fast tak? Vad gäller i Moderaterna?

Anförande nr 46

Borgarrådet N o r d i n (m): Fru ordförande! Tack, Roger Mogert, för frågan! Det som gäller för Moderaterna är att barngruppernas storlek är en oerhört viktig parameter när det gäller kvaliteten i förskolorna. Vi avser, om vi får väljarnas förtroende, att fortsätta ha ett av fullmäktige fastslaget tak.

Anförande nr 47

Borgarrådet M o g e r t (s): Då blir motfrågan: Kommer ni i framtiden att börja använda er av det taket? När du säger det fastslagna taket, menar du då rekommendationen? Ni ställde ju ut ett löfte förra valet att man skulle ha ett hårt tak på 14 och 18. Det gick ni till val på.

Nu leker finansborgarrådet med ord och säger att den rekommendation som man i snart tre fall av tio inte följer är ett tak. Men man hade ju en sådan nivå redan innan. Det ni gick till val på var alltså bara att fortsätta ha det som det var innan. Ni har inte någon egentlig ambition för barngrupperna, eller hur ska jag tolka det?

Anförande nr 48

Borgarrådet N o r d i n (m): Nu fortsätter Roger Mogert. Han har ställt en fråga till mig och fått ett tydligt svar, och nu ställde han en fråga som han egentligen borde ställa till det ansvariga borgarrådet.

Men jag kan svara på den lika gärna, eftersom jag vet att vi har en mycket hög kvalitet i barnomsorgen. Roger Mogert vet lika väl som jag att vi också under gällande lagstiftning har olika möjligheter när det gäller att fastslå tak, för vi har enskilt driven barnomsorg som råder under det som riksdagen beslutar om.

För Stockholms stads del är det väldigt viktigt att fullmäktige fattar det här beslutet, för det blir en viktig norm: Barngruppens storlek är en av de faktorer som är viktiga. Sedan finns det många andra faktorer som inte minst vi har velat understryka, till exempel andelen pedagogiskt utbildad personal på förskolorna. Det finns alltså även andra mål att sträva efter.

Brakarundersökningarna visar att vi under den här mandatperioden har lyckats hålla en mycket hög kvalitet i barnomsorgen i Stockholm. Vi har klarat av barnomsorgens tillväxt och utbyggnad, möter föräldrarnas behov och klarar garantin.

Anförande nr 49

Borgarrådet M o g e r t (s): Man frestas i så fall att fråga om den här lagen inte gällde när Moderaterna ställde ut sitt vallöfte 2006, för ni ställde ut ett löfte om ett hårt tak. Ni borde i så fall rimligen ha känt till att det fanns en lag som försvårade den typen av krav på fristående förskolor.

Sedan tar Sten Nordin upp några andra saker, och för all del, vi kan väl prata om andra saker än barngruppens storlek, vilket jag förstår att finansborgarrådet vill eftersom barngrupperna växer. Men inte heller andelen pedagogiskt utbildad personal har ni ökat eller ens haft någon ambition att öka på förskolan. När du nu säger att ni har fått bättre resultat i undersökningarna beror det delvis på att ni har tagit bort frågan om barngruppens storlek. Den ställs inte längre.

Om man slutar fråga om det som är ett problem och där man vet att man har en svag politik, då kan man kanske få ett bättre resultat i enkäten. Men faktum kvarstår: Barngrupperna ökar, och ni har ingen politik emot det.

Anförande nr 50

Borgarrådet N o r d i n (m): Fru ordförande! Andelen pedagogiskt utbildad personal ökar. Sedan vet både Roger Mogert och jag att det som är flaskhalsen är inte kommunens vilja eller de medel vi anslår, utan det handlar om hur många personer det över huvud taget finns att tillgå när det gäller att anställa pedagogiskt utbildad personal.

I debatterna både om förskola och om skola har Roger Mogert ofta något slags egen statistik någonstans som han använder sig av och som vi andra tyvärr inte alltid har tillgång till så att vi kan analysera den. Den stämmer inte överens med den verklighetsbild vi har.

Men om det är ett område vi gärna diskuterar i valrörelsen, både från Moderaterna, och jag vågar nog säga från hela Alliansens sida, så är det barnomsorgen som vi tycker är ett viktigt uppdrag och där vi också har levererat väldigt bra resultat under den här mandatperioden.

Det som man erfarenhetsmässigt vet i Stockholm är att med rätt styre kommer det köer.

Fråga nr 5. Ytterligare nedskärningar på S:t Örjans resursskola

Anförande nr 51

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Nedskärningarna på S:t Örjans skolor fortsätter. I höst kommer ytterligare sju enheter att läggas ned. Annat lät det 2006: Inga elever med behov av särskilt stöd ska behöva riskera att falla mellan stolarna.

Det lovade blivande dåvarande finansborgarrådet Kristina Axén Olin. Deras skolgång ska finansieras centralt.

Nu går mandatperioden mot sitt slut, och dessa elever förefaller mer utsatta än någonsin. Verksamheten är dyr. Allt färre skolor har råd att skicka elever till S:t Örjan. I höstas anmälde Riksförbundet Attention utbildningsförvaltningen för diskriminering. Många av dessa elever far illa i skolan och stannar hemma. Föräldrarna hotas då av vite, eftersom skolplikt råder. Skolfrånvaron skrivs in i betygen.

Anser du, Lotta Edholm, att ni i majoriteten tillvaratagit dessa elevers behov och Attention's anmälan på ett tillfredsställande sätt?

Anförande nr 52

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande och Eivor Karlsson! Jag tror att man som ansvarigt borgarråd för de här frågorna aldrig kan säga att vi inte kan göra mer, för det kan vi göra. Det som händer nu när det gäller barn i behov av särskilt stöd, oavsett om man har någon typ av diagnos eller om det är andra problem som ligger i botten, är att de ska få sina pedagogiska behov tillgodosedda i skolan. Det kan ske antingen inom den vanliga hemskolan, och det är naturligtvis det vanligaste. När det är väldigt svåra problem som man behöver specialutbildad personal för finns också S:t Örjan. Det är rektor som bestämmer vilken typ av stöd och hjälp som behövs.

Jag förstår att Eivor Karlsson refererar till en artikel i Dagens Nyheter. Den var felaktig på en rad punkter, och rektor för S:t Örjan har också rättat detta. Det är inte sju engruppsenheter som ska läggas ned, utan det är en. Den här typen av omorganisation görs ju ständigt.

Det som kommer att hända i höst är att S:t Örjan sannolikt, med anledning av den stora utredning som görs nu av barn i behov av särskilt stöd och hur man ska förbättra detta, kommer att förändras. Men det finns absolut inga som helst krav eller idéer om att S:t Örjan skulle läggas ned eller något sådant. S:t Örjan ska vara till för

de barn som har de absolut största problemen och där man inte kan lösa det med inkludering inom ramen för den ordinarie skolan, vilket ändå de flesta är överens om faktiskt är det bästa sättet.

Anförande nr 53

E i v o r K a r l s s o n (mp): Behovet är större än antalet platser, och det här som Attention anmälde utbildningsförvaltningen för handlade bland annat om att det framkom att rektorerna kan inte få extra bidrag till barnen utom till dem som är blinda, döva eller som går genom socialtjänsten. Barn utan synliga diagnoser hade de svårt att få bidrag för, och det skulle vara intressant att få veta något om detta.

Okunskapen är stor när det gäller de här eleverna. Autism- och Aspergerförbundet har gjort en enkätundersökning som 628 familjer i landet har besvarat. Skolverket har också gjort undersökningar. Det är anmärkningsvärt hur olika vårdnadshavare och skolledning ser på de här problemen.

I DN den 9 juni stod det bland annat: Enligt lagen har dessa barn rätt till utbildning, och Skolverket har vid flera tillfällen kritiserat Stockholms stad för att inte leva upp till lagens krav.

Jag vill alltså påstå att det visst finns allvarliga brister.

Anförande nr 54

Borgarrådet E d h o l m (fp): Som Eivor Karlsson borde veta är det här systemet nu förändrat. Oavsett vilken typ av funktionshinder barn har är rätten till stöd detsamma. Det är dock upp till rektor att som pedagogisk ledare avgöra vilket stöd en elev ska få, och det är ett pedagogiskt uppdrag som ofta sker i samverkan med skolhälсан. Det är viktigt att det även fortsättningsvis är på det sättet.

Jag skulle ändå vilja säga att S:t Örjan är en väldigt viktig verksamhet för de barn som verkligen behöver det mest. S:t Örjan ska dock inte vara till för alla barn som har besvär av olika slag. Så är det inte. De flesta barn mår bäst och lär sig också mest i den vanliga skolmiljön, men S:t Örjan måste finnas och det är också så att Stockholm är en stor stad som har möjlighet att ha en sådan verksamhet på en väldigt hög nivå.

Anförande nr 55

E i v o r K a r l s s o n (mp): Det var 628 familjer som hade svarat på den här enkäten, och det framkom, med tanke på de här hemmasittarna som skrivs in som skolkare i betyg, att sex av tio elever med Aspergers syndrom stannar hemma i kortare eller längre perioder på grund av brister i skolan.

Mycket handlar det om att föräldrarna och skolan ser olika på problemen. Föräldrarna säger att det finns brister i skolans miljö och när det gäller adekvat stöd till eleverna. Skolledningen och även pedagoger anser, hör och häpna, att föräldrarna inte uppfostrar sina barn och att problemen ligger hos familjerna. Skolledningen talar om att eleven saknar samarbetsvilja, är långsam och har koncentrationssvårigheter.

Men Lotta Edholm såväl som jag vet ju att det är just det beteendet som följer av dessa diagnoser. De har svårigheter i det sociala samspelet, koncentrationssvårigheter, är stökiga och är skolleda i en felaktig miljö.

Om du, Lotta Edholm, får fortsatt förtroende efter valet, är du då beredd att via till exempel enkla broschyrer föra ut till skolledningarna vad dessa diagnoser innebär för barnen?

Anförande nr 56

Borgarrådet E d h o l m (fp): Absolut! Självklart kan jag svara ja på den frågan, och det arbetet pågår redan i dag. Rektorerna i våra grundskolor har haft specialutbildning när det gäller dessa frågor. Det kommer att behövas mycket mer av det i framtiden när allt fler av de här barnen faktiskt finns, och naturligtvis ska finns, i skolan. Skolan är viktig för alla barn, också för elever som har funktionshinder av psykiatrisk karaktär.

Frågan är alltså jätteviktig, och jag tror att vi kommer att behöva jobba mycket mer med den framöver. Men det är viktigt att den undervisning och det stöd som elever med särskilda behov får är anpassade efter individen och inte efter systemet.

Fråga nr 6. Love Stockholm

Anförande nr 57

A n n M a r i E n g e l (v): I går var det många stockholmare ute på stan, och många hade en festlig dag. Men under de gångna veckorna, ända sedan den 6 juni, har det pågått en stor satsning från staden som man valde att kalla Love Stockholm. Vissa har uppfattat det som Larv Stockholm, och det kan kanske vara en smaksak. På de här arrangemangen var besökarskarorna ganska glesa, för att inte säga ganska obefintliga. Skeppsbron en vardag den gångna veckan var inte någon väldigt festlig upplevelse.

Detta får diskuteras och utvärderas, men nu när festerna är över vill jag ha en redovisning av stadens kostnader. Det handlar om personal, det handlar om alla byggnationer, inklusive påskyndandet av ett antal byggen, till exempel spårvagnen, det handlar om marknadsföring och så vidare.

Det är faktiskt ganska många stockholmare som har frågat vad det här har kostat staden, och de vill säkert ha ett svar. Därför vill jag fråga Sten Nordin om en sammanräkning av stadens kostnader, inklusive personalkostnader.

Anförande nr 58

Borgarrådet N o r d i n (m): Fru ordförande! Jag vill inte vara elak mot andra partier, men ibland känns det som att Vänsterpartiet har lite svårt för att ha kul. Det delar ni dock inte med stockholmarna. Fram till den 18 juni, dagen före bröllopet, beräknade man att 1,4 miljoner hade besökt de olika Love-aktiviteterna, de olika artistframträdandena och andra saker, så det är i så fall över förväntan.

På själva bröllopsdagen var över en halv miljon stockholmare på fötter. Det var de av en annan orsak – för att hylla brudparet – men många av dem deltog också i aktiviteter under Love 2010.

Vi kommer efter sommaren att redovisa hur vi bedömer att Love 2010 har slagit ut, både när det gäller besökare, uppmärksamhet, medier och så vidare. När det gäller ekonomin har jag redovisat för fullmäktige att vi anslår 7 miljoner extra till detta plus 1 miljon – den miljon vi även annars anslår till nationaldagen.

Inom ramen för förvaltningarna, framför allt trafikkontoret, har man personal anlitad vid olika evenemang. Det är Love 2010, det är Stockholm Marathon och vad det nu vara må. Detta redovisar de i sina bokslut. Men vad staden extra har satsat har jag tidigt redovisat för kommunfullmäktige.

Anförande nr 59

A n n M a r i E n g e l (v): Sten Nordin! Vi tycker jättemycket om att ha kul, i gammalmodiga eller tidsenliga former. Det är en smaksak. Men det är inte det som det här handlar om, utan det handlar om hur staden använder sina skattepengar. Med tanke på de två föregående frågorna här om nedskärningar i socialtjänst, skola och så vidare är det många som undrar vad allt det här kostar extra. Du kan väl ändå inte få någon att tro att 8 miljoner är den samlade kostnaden för staden när så mycket personal har använts till detta och så mycket byggnationer har skett – så mycket extra satsningar.

Jag tror därför att det vore ärligt att redovisa kostnaden. Sedan kan man göra en bedömning om man tycker att det var värt det eller inte. Det är också så, visar en del granskningar, att alla delar av de här publikevenemangen var kanske inte så lyckade. Att lägga en festival i tre hela veckor i samband med skolavslutning och så medan stadens egen stora kulturfestival håller på i en vecka.

Det kan vara en smaksak, men den samlade kostnaden hoppas jag att vi får reda på. Du säger att det ingår i den ordinarie verksamheten, men om en stor del av personalen sysslar med det här blir det ju en kostnad, eller hur?

Anförande nr 60

Borgarrådet N o r d i n (m): Det var två veckor, inte tre. Jag tror att när vi gör den här redovisningen som kommer i september kommer vi att se att vi får tillbaka väldigt mycket för pengarna. Jag tycker förstås att vi har fått tillbaka väldigt mycket för de här pengarna redan, eftersom 1,4 miljoner människor fram till fredagen den 18 juni hade deltagit i de olika aktiviteterna.

Ibland finns det en otålighet hos de medier som ska granska oss. Man vill väldigt tidigt göra reportage om hur det har gått och hur det inte har gått. Då blir det inte alltid riktigt rättvist, men jag tycker att rättvisan har kommit fram i medierna nu under helgen, så jag har inget att klaga på i den delen.

Vi döljer absolut inga kostnader, utan stadens anslag har verkligen toppats av sponsorer. Vi har fått över 20 miljoner i sponsorpengar. Dessutom har andra aktörer

anslutit sig till Love 2010 och satsat själva. Det har inte gått genom stadens budget eller genom Love 2010-organisationen, utan det har de hanterat helt själva, och det är därför det har varit så väldigt många aktiviteter i staden.

Anförande nr 61

A n n M a r i E n g e l (v): Jag vet inte vad du menar med att medierna har anslutit sig. Att det var mycket folk ute i går är självklart. Det sade jag ju, och det var många som tyckte att det var festligt. Det är inte det, utan det handlade om den tidigare satsningen. Det är många människor som undrar vad alla de här byggnationerna kostar. Vad kostar bron? Vad kostar tidigareläggningen av spårvagnen? Vad kostar polisbevakningen i den mån staden står för den? Det är en väldigt stor personalkostnad. Kulturförvaltningens personal har varit väldigt sysselsatta med det här hela våren.

Jag tycker att det vore intressant om man räknade ihop alla de kostnaderna. Om man sedan gör en bedömning att det var värt det, så kan man göra det. Men jag tycker ändå att det vore hederligt att redovisa vad allt det här kostar extra för Stockholms stad. Jag har förstått att vi inte får den redovisningen nu, utan jag hoppas att vi får den i höst, och om inte jag får den kanske medierna kan få ett bättre besked från dig.

Anförande nr 62

Borgarrådet N o r d i n (m): Vi kan säkert plocka fram vad pontonbron kostade. Den har finansierats inom ramen för de 8 miljoner plus de 20 miljoner som vi använde inom Love 2010. Det finns säkert en uppgift på vad den kostar och så vidare. Det kan man självklart få, och det finns inga som helst kostnader att dölja. Tvärtom har vi jämfört med många andra evenemang där staden har satsat pengar fått väldigt mycket tillbaka för en relativt liten insats. Det har också berott på att vi i det här sammanhanget har fått ett väldigt bra sponsorsamarbete som har gjort att stadens insats flera gånger om har toppats av enskilda företag som har sponsrat detta, och det har gett en väldigt bra effekt.

Fråga nr 7. Servicehusen

Anförande nr 63

B e r i t K r u s e (s): Ordförande! Vi är nyfikna på var Moderaterna egentligen står i äldreomsorgsfrågan, så därför är det i dag Sten Nordin som får svara. Ewa Samuelsson har ju varit aktiv hela mandatperioden.

Min fråga är naturligtvis varför ni sviker ert löfte – jag tror att det är nummer 76 av era 99 – där ni säger att ni ska ha kvar servicehusen. Under den förra mandatperioden slog ni hårt på oss för att vi lade ned en del servicehus. Nu gör ni likadant. Ni har tagit beslut om att alla servicehus ska bort. Tio ska bort i år. Det är det fullmäktigebeslut som finns.

Jag ställer därför frågan till Sten Nordin: Varför bryter ni det här vallöftet?

Anförande nr 64

Borgarrådet N o r d i n (m): Det här är sista kommunfullmäktige före valet, så jag förstår att fru ordförande väljer att vara mycket liberal med hur frågorna får ställas. Vi ska ju här ställa frågor till dem som har föredragningskyldigheten. Men jag svarar hemskt gärna för Moderaternas linje i äldrefrågor.

Det handlar om att vi står helt bakom det beslut som vi i Stockholmsalliansen har fattat under den här mandatperioden. Möjligheten till trygghetsboende är någonting nytt som har kommit nu genom den lagstiftning som alliansregeringen har fört fram och som öppnar nya och positiva möjligheter. Som alla vet gör vi en synnerligen varsam omvandling, vilket Ewa Samuelsson gång på gång har redovisat kring det arbetet. Det är alltså en långsiktig omvandling.

Trygghetsboendena öppnar nya möjligheter när det gäller äldreboenden och också när det gäller att kunna kombinera. För par som vill fortsätta att bo samman, fast en av makarna måste ha vårdboende eller biståndsbedömt boende, är trygghetsboende någonting som öppnar för att försöka göra kombinationer. Det är sådant vi jobbar med i staden.

Trygghetsboendena har alltså öppnat väldigt positiva möjligheter för en ännu bättre äldreomsorg.

Anförande nr 65

B e r i t K r u s e (s): Jag uppfattar att du menar att ni inte lade något vallöfte 2006 om att ha kvar servicehusen om ni vann valet. Jag har inte samma uppfattning utan har uppfattat det på ett helt annat sätt, vilket även stockholmarna har gjort.

Jag vill säga ett par ord om trygghetsboende och servicehusen. Servicehusen har dygnet-runt-personal. Trygghetsboendena har då-och-då-insatser från hemtjänsten. Det är en väldigt stor skillnad. De första trygghetsboendena som startade nu, såg jag, i slutet av månaden är en typ av boende som är en utveckling av det seniorboende/hyresrätt som vi startade den förra mandatperioden och som också blev populärt.

Det är en väldig skillnad mellan att ha hemtjänstinsatser och dygnet-runt-insatser. Hemtjänsten är inte heller helt klanderfri just nu.

Anförande nr 66

Borgarrådet N o r d i n (m): Det som var problemet den förra mandatperioden var ju att ni då inledde och skickade signaler om en avveckling av servicehusen utan att ha någonting annat i stället. Det var det som var problemet. Ni famlade ut i ett system där ni inte kunde tala om vad det egentligen skulle ersättas med.

Vad som har hänt under alliansregeringen är att man genom lagstiftning fått möjlighet till trygghetsboende där man kan få flytta in utan biståndsbedömning, vilket redan det är en stor ökning av tryggheten för många äldre. Man kan få hemtjänst precis så mycket som man behöver även om man bor i trygghetsboende.

Självklart är det så. Det är också en mycket varsam omställning som vi gör med hänsyn tagen till de äldres trygghet.

Jag tycker att vi på det sättet har tagit kliv framåt som är positiva och som också är väldigt utvecklingsbara kommande mandatperiod när jag hoppas att vi får väljarnas förtroende att fortsätta utveckla äldreomsorgen i Stockholm med målsättningarna trygghet och valfrihet.

Anförande nr 67

B e r i t K r u s e (s): Jag har två saker som jag vill säga. Först och främst är det om hemtjänsten som servicehusen så att säga får lämna ifrån sig till trygghetsboendena – en annan form av hemtjänst. Man hör i dag rätt ofta att det är väldigt olika kvalitet på hemtjänsten. Det är jättestora företag eller små företag. De små företagen har inte möjlighet att anställa fast personal, och det blir brist på kontinuitet, vilket är det svåraste man kan ha inom äldreomsorgen. Det är allvarligt, tycker jag.

Det andra är att vi stoppade ombildningen förra mandatperioden när vi såg att det gick för fort. De servicehus som lades ned var i huvudsak de som var utdömda som lokaler och skulle behöva byggas om. Andra gick inte att bygga om. Vi lyssnade på stockholmarna, och därför gjorde vi detta.

Vi sade också tydligt att vi ville ha kvar servicehusen, och vi kommer att fortsätta säga det inför det här valet också.

Anförande nr 68

Borgarrådet N o r d i n (m): Det var väl bra att ni hejdade er. Ni hade ju inlett en process som ni inte hade kontroll över och där ni inte själva visste vad ni skulle erbjuda de äldre i stället.

Den stora skillnaden när det gäller vad Alliansen gör är att vi har en bra form av äldreboende som vi kan erbjuda i stället och som vi utvecklar och kombinerar till både bostadsbedömt boende och till hemtjänsten.

När det gäller hemtjänsten visas alldeles klart att även där har man vunnit gillande bland de äldre. Vi införde valfrihet i hemtjänsten ganska sent under den förra mandatperioden vi hade majoritet. Som vanligt ville ni inte hjälpa till med en valfrihetsreform, utan ni var emot.

Men den blev kvar. Även ni behöll faktiskt detta, vilket jag tycker var glädjande. Det är också ett kvitto på att möjligheten att kunna välja vem som ska komma hem och utföra den hemtjänst man har fått rätt till väldigt snabbt fick en stark förankring hos de äldre.

§ 17 Riktlinjer för samverkan mellan skola och socialtjänst för barn/ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa (utl. 2010:60)

Anförande nr 69

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande, fullmäktige! Stockholm är en stor stad. Det innebär att det finns väldigt mycket som fungerar bra, men det finns också många barn som far illa i vår stad. Många gånger fungerar det väldigt bra, samverkan mellan föräldrar, socialtjänst, skolan och förskolan, de olika instanser som har ansvar för barnet. Men många gånger är det så att den ena handen inte vet vad den andra gör och att vi själva skapar problem som egentligen är helt onödiga. Ibland är det lagstiftningens fel. Vi har en sekretesslagstiftning i Sverige som gör det svårt för skolan att ibland få veta precis vad som händer ett barn när det är föremål för socialtjänstens omsorg. Otaliga är de gånger som jag har träffat rektorer som säger att man får veta alldeles för sent att ett barn till exempel är omhändertaget eller föremål för andra typer av åtgärder. Många gånger kan rektorer och lärare också säga att hade man vetat lite tidigare hade man kanske kunnat göra på ett annat sätt. Ibland är det våra egna kulturer som gör att den här samverkan är mer problematisk än vad den borde vara.

I dag ska vi fatta beslut om riktlinjer som faktiskt slår fast hur samverkan ska gå till. Senare under hösten kommer det också att komma stödmaterial till det här arbetet för skolor och socialtjänst. Det här är en samverkan där vi slår fast att den ska ske också med fristående verksamheter, både fristående förskolor och skolor. I dag är det ungefär hälften av våra grundskoleelever som går i en annan skola än den närmaste. 20 procent av våra grundskoleelever går i friskola, och 30 procent går i en annan skola än den närmaste. En hel del av de eleverna kanske till och med går i en grundskola som inte ens ligger i den egna stadsdelen. Det är viktigt att ha system för detta också när det inte finns ett självklart samband eller samarbete.

Skolan är sannolikt den viktigaste skyddsform ett barn har. All forskning visar att skolan kan spela en enormt positiv roll i barns liv, om det är barn som far illa. Skolan är viktig naturligtvis för att ge kunskap, men den ger också struktur till väldigt många barn. Jag tror att skolan ibland inte riktigt förstår hur viktig just skolan är för de barn som faktiskt far illa. I de riktigt svåra fallen kan skolan vara det enda trygga ställe som dessa barn har, och det är viktigt att skolan då också får kunskaper om vad som sker i till exempel socialtjänsten.

Detta ärende handlar också om att vi får ett system som gäller lika i hela Stockholms stad. Vi kommer inte att ha 14 olika system i 14 olika stadsdelsnämnder, utan det ska fungera lika över hela staden. Det är också en av själva tankarna. Men så småningom, som sagt var, kommer detta stödmaterial ut som sannolikt också ska tas i fullmäktige, åtminstone i kommunstyrelsen, där man på ett mer tydligt sätt talar om exakt hur det ska gå till i varje enskilt fall.

Anförande nr 70

K a r i n R å g s j ö (v): Herr ordförande, ledamöter! Ja, riktlinjer haglar när majoritetens förebyggande arbete ligger i dvala. Så kan vi sammanfatta detta. För att

nå barn och ungdomar i ett väldigt utsatt läge fordras strategier som är tydliga och används lokalt. Vi har arenor för att fånga upp barn och ungdomar tidigt. Vi har mvc, bvc, förskolan, skolan och fritis, och skolan spelar en oerhört viktig roll. Trots det dyker det i dag upp 15-åringar som placerats på grund av exempelvis eget missbruk och som varit kända sedan förskolan och inget har hänt. Det är en klassiker. Men efter centraliseringen av grundskolan hade det behövts lite tydligare tag från majoriteten, tycker vi. Det förebyggande arbetet måste man arbeta med aktivt, och där tycker vi att ni har misslyckats. De här riktlinjerna kommer nu, fem över tolv, och de hade behövts direkt när ni tog bort skolan från stadsdelsnämnderna.

Vill man arbeta för att få ned antalet placeringar av barn som far illa, vill man begränsa droganvändningen och vill man bekämpa missbruk och bekämpa brottsligheten krävs det ett starkt förebyggande arbete i stadsdelarna, och här spelar skolan en viktig roll. I dag står hälften av stadsdelarna utan tecknade avtal med grundskolorna, eller har gjort det, och det känns lite slappt och slarvigt, måste jag säga.

Byråkratiseringen är inte heller så liten i det här ärendet. Vi hade velat se tydligare fokus på syfte, innehåll och resultat än på detaljreglering och tydligare skrivningar när det gäller fristående skolor. Är de med på tåget hela vägen? Jag undrar också lite om uppföljningsansvaret för de 16—19-åringar som varken går i skolan eller jobbar. Man kanske kunde ha fått in några skrivningar om detta – vad vet jag?

Det är barnen och ungdomarna som får betala för den politik ni för. Generellt kan man säga att grupper i förskolan nu står med mindre pengar till socialtjänstens förebyggande arbete, med mindre pengar till att utveckla Maria Ungdom, att det fattas 100 miljoner för att kunna arbeta med barn och ungdomar inom socialtjänsten och ökad droganvändning. Det är total handfallenhet när det gäller ungdomar som står utanför både utbildning och arbete, så kallade dropouts. Det har inte varit några riktiga höjdarår för barn och ungdomar i Stockholm under de här åren.

Bifall till oppositionens reservation!

Anförande nr 71

I n g e r S t a r k (v): Ordförande, fullmäktige! Det är under all kritik att det har tagit tre år från omorganisationen av skolan till dess att vi får detta ärende på bordet. Innan majoriteten valde att byta ansvaret för grundskolan från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden fanns det ett väl fungerande samarbete mellan förskola, skola, fritidsverksamhet och socialtjänsten – ett fungerande samarbete som brutalt slogs sönder, vill jag påstå.

Utbildningsförvaltningen är en koloss, en stor och ogenomskinlig koloss. Det finns många problem när det gäller samverkan där. I ärendet står det: För närvarande har endast hälften av stadsdelarna tecknat avtal med de skolor som finns i stadsdelen. Detta är mycket allvarligt. Och att det har tagit tre år att påbörja en samverkan är inget annat än en skandal.

Ett annat allvarligt problem är att det lagstadgade uppföljningsansvaret för 16—19-åringar inte följs ordentligt. Jag säger som Karin, att det borde ha funnits med något ordentligt om det i det här ärendet. Tanken med att stadsdelsförvaltningarna hade

ansvaret för grundskolan var just samverkan kring barn och ungdomar som riskerar att fara illa. Och utifrån dagens organisation hade det varit bättre med fokus på syfte, innehåll och resultat av samverkan än detaljreglering av formerna.

I din inledning, Lotta, påpekar du faktiskt att det finns stora problem och att många rektorer har påpekat för dig att det finns problem. Då är det ännu mer anmärkningsvärt att det har tagit tre år att få det här ärendet på bordet.

En sista fråga till dig, Lotta, är: Kommer de fristående skolorna att vara tvungna att följa de här riktlinjerna? Ska det få några effekter måste ju alla skolor, förskolor, socialtjänst och fritidsverksamhet samverka runt dessa barn och ungdomar.

Bifall till oppositionens reservation!

Anförande nr 72

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det är ju inte så att stadens rektorer har börjat klaga på bristande samverkan under den här mandatperioden. Vi som har hållit på med skolpolitik ett tag vet att det här är ett problem som dyker upp nu och då. Jag har full förståelse för att Vänsterpartiet vill återföra ansvaret för grundskolan till stadsdelsnämnderna utifrån ert perspektiv. Jag tror inte att det är svaret på frågan. Jag tror att det skulle leda till ökad byråkrati. Lärarnas Riksförbund har visat att vi har minskat byråkratin i Stockholm med ungefär 10 procent på skolans område sedan vi centraliserade ansvaret. De pengarna går i dag till undervisning i stället. Jag tycker att det är bra. Men icke desto mindre behövs det gemensamma riktlinjer.

Och: Ja, staden kan säga att vi ska vara ansvariga också för samverkan gentemot friskolorna, för vi kan inte reglera friskolornas verksamhet. Men såvitt jag förstår är de allra flesta friskolor mycket intresserade av att vara med i samverkan. Allting annat vore konstigt.

Anförande nr 73

I n g e r S t a r k (v): Till att börja med är det naturligtvis så att det finns ett problem med de fristående skolorna, att de inte kan tvingas att delta i det här arbetet. Jag tycker att det borde vara självklart.

Samverkan var naturligtvis inte helt perfekt när skolorna låg på stadsdelarna, men vi hade påbörjat ett arbete ute i stadsdelarna. I en del stadsdelar fungerade det mycket bra, i andra bra och i en del andra kanske mindre bra. Men arbetet var påbörjat, och det slog ni sönder. Det var samma sak med arbetet med Navigator som vi startade för att fånga upp de här ungdomarna mellan 16 och 19 år som inte går i gymnasiet, som inte har något jobb, som faller mellan stolarna och som vi inte vet så mycket om. Det tog ni också bort omedelbart. Sedan finns det inte tydligt och klart med i ärendet vad man ska göra med dessa ungdomar.

Det är många brister här. Som sagt var har det tagit otroligt lång tid att komma till skott. Jag skulle vilja veta varför.

Anförande nr 74

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Herr ordförande, åhörare! Ja, det har tagit lång tid. När man gör en så omfattande omorganisation som den här kanske man borde ha förberett sig så att man vet vad man håller på med.

Vi vet i dag att det är väldigt många ungdomar som far illa, som inte ens har så mycket hopp om framtiden, och jag tycker att det är en oerhört oroväckande utveckling som vi ser framför oss. Vi vet också att det råder brist på skolsköterskor, att det råder brist på alla dem inom skolans värld som skulle kunna vara länkar till och ge kunskap om hur barnen egentligen har det. Vi i Miljöpartiet tycker att det är sorgligt att det är så. Det behövs fler vuxna i skolan, inte bara lärare och rektorer utan andra kategorier av vuxna som barn kanske kan få förtroende för. Vi läser dagligen om en oroväckande utveckling, hur små barn i skolan, lågstadieelever och mellanstadieelever, tvingas bli kriminella av äldre barn som i sin tur står i kontakt med ligor. Det är ett system som nästan löper amok.

Det som var fördelen med stadsdelsnämndernas ansvar var att det var nära, ett lokalt system. Stockholm som växer, som vi vet, består av olika stadsdelar, består av närsamhällen, där man kanske har bättre kunskap om hur det ser ut i det nära samhället än vad man har på ett mer övergripande plan. Riktlinjer i all ära, men kunskap om de reella förhållandena är betydligt viktigare. Det ska också omsättas i verkligheten när man implementerar riktlinjer.

Bifall till oppositionens reservation!

Anförande nr 75

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Om det var så väl som du ville få fram, att det fungerade så bra i stadsdelsnämnderna! Jag kan berätta för dig att jag var ensam rektor, på den tiden när stadsdelsnämnderna beslöt, som var positiv till att skolan skulle överföras till stadsdelsnämnderna. Dåvarande skoldirektören skrev en lista på det som vi rektorer skulle kolla att stadsdelsnämnderna skulle klara av. Jag har också varit med och jobbat med stadsdelsnämnder, och det vi hoppades på föll inte ut så som vi trodde. Det är därför som det är så viktigt att ta fasta på dessa riktlinjer och att vi verkligen ser fram emot ett mycket närmare samarbete mellan skola och socialtjänst.

Anförande nr 76

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Det är klart att det inte fungerade i varenda stadsdelsnämnd. Men risken när man nu har övergripande riktlinjer är att de inte kommer att implementeras därför att ingen känner sig riktigt ansvarig. Det här är ett känsligt arbete. När det handlar om sociala frågor är det en kontinuerlig process. Faktum är att barn lever i lokalsamhällen, lever i den nära miljön, och om man inte känner till hur det är där kanske man inte har förutsättningar att lösa problemen. Det landar trots allt där till slut.

Anförande nr 77

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Ordförande, fullmäktige! Om vi nu bara för en kort sekund skulle bortse från att nästan hela mandatperioden har gått innan dessa riktlinjer togs fram. Jag förstår att det inte bara är riktlinjer eller det skrivna ordet som handlar om hur vi ska kunna öka samverkan mellan skola och socialtjänst eller hela det förebyggande arbetet för att se och upptäcka barn som far illa. Jag tror att vi alla kan vara överens om att det är någonting som är gjort.

Men det finns ett antal politiska beslut som ni har tagit under den här mandatperioden som faktiskt har försvårat det, förutom detta att riktlinjerna kommer för sent, när man centraliserade skolan.

En sak har nämnts här, och det var Navigatortjänsterna som inrättades under förra mandatperioden för unga människor mellan 16 och 19 år. Det är inte så många, men för varje enskild individ kan det vara väldigt avgörande att man vet var människor finns och hur det ser ut med sysselsättningsåtgärder eller så. Det är borta, och den gruppen diskuteras inte över huvud taget.

Familjecentralerna var oerhört betydelsefulla. Det senaste är att ni under den här mandatperioden har sett till att de läggs ned, nu senast i Blackeberg.

Det tredje är barnperspektivet i synen på försörjningsstöd som totalt har misslyckats under den här mandatperioden. Barnfattigdomen har ökat. Det finns en otroligt stor skillnad mellan våra olika stadsdelar.

Jag tycker absolut att man kan behöva riktlinjer som ser till att alla barn behandlas lika och att det inte blir olika typer av sätt. Men att nu, fem i tolv eller snarare kvart över, komma med riktlinjer och säga att det behövs en samordning mellan socialtjänsten och skolan är futtigt, dessutom när det är så avgörande saker som ni har fattat beslut om i helt motsatt riktning. Det är minskade resurser. De grejer som skulle ha kunnat göra att man upptäcker barn eller människor som far illa har nu snarare motverkats med de politiska besluten.

Bifall till vår gemensamma reservation!

Anförande nr 78

Y l v a W a h l s t r ö m (mp): Herr ordförande! Mycket klokt har sagts från den här sidan, men jag vill gå lite vidare. I England har man tidigare arbetat med projekt där man verkligen har sett till att skolan och socialtjänsten jobbar tillsammans för att förebygga, hjälpa barn, hitta problemen tidigt och kunna sätta in åtgärder. Skolan känner barnen bättre än den socialutredare som ska göra ett utredningsjobb. Ett utredningsjobb behöver visserligen göras, men det ska ske i samarbete med skolan ordentligt för att barn och unga ska kunna få så bra hjälp som möjligt. Det känns verkligen som att det är fem i tolv man vidtar de här åtgärderna för att se till att ha ett tajtare samarbete. Jag hoppas att det inte har märkts alltför mycket ute i vår verklighet.

Våra skolor behöver bli tryggare, och socialtjänsten behöver också vara en resurs för skolan som kan hjälpa till att fånga upp de barn och unga som i dag far alltmer illa av

olika anledningar. Jag har i dag lagt en motion som handlar om det här. Man behöver pedagogiska redskap redan tidigare, innan socialtjänsten behöver komma in. Man behöver ha utbildningar för föräldrarna, så att de blir duktigare på att ta hand om tonåringar. Det kanske ska läggas på 10–12-åringar, när de börjar komma in i tonåren. Man behöver hitta andra vägar för att göra våra skolor tryggare.

Anförande nr 79

Erik S l o t t n e r (kd): Herr ordförande! Att upptäcka barn med särskilda behov i tid är en av skolans viktigaste uppgifter. Att upptäcka barn med svårigheter att ta till sig ny kunskap – där tycker jag att Alliansen har gjort väldigt mycket, inte minst genom att införa tidigare nationella prov och i fler ämnen, införa omdömen och betyg i tidigare åldrar. Det har varit väldigt viktigt för att upptäcka barn med svårigheter att ta till sig ny kunskap. Men det är också väldigt viktigt att skolan har kraft och verktyg att upptäcka elever som far illa eller riskerar att fara illa. Det arbetet klarar inte skolan ensam, utan där måste andra aktörer också spela en viktig roll, och då är socialtjänsten självklart en sådan viktig aktör.

Därför är jag väldigt glad över att vi i dag kan fatta beslut om nya riktlinjer som ska stärka sambandet och samverkan mellan skolan och socialtjänsten. Efter att riktlinjerna har varit ute på remiss blir det också tydligare skrivningar om förskolans betydelse, att samverkan också sker på den nivån, vilket är väldigt bra.

Oppositionen tycks skylla på valfriheten och på att grundskolan inte längre ligger på stadsdelsnämnderna som ett av grundproblemen. Jag tycker att det är helt fel synsätt. Det är något slags förvaltningssynsätt snarare än ett elevperspektiv. Valfriheten är väldigt bra. Det visar inte minst den stora andel elever som väljer en annan skola än den de enligt närhetsprincipen borde bli hänvisade till. Att skolan nu ligger på central nivå tror jag också sammantaget är väldigt bra. Det finns alltid för- och nackdelar med allting, men i och med centraliseringen har det lett till en större rättvisa mellan elever och mellan skolor, och det har också bidragit till ett tydligare ledarskap inom skolan. Att gå tillbaka och strypa valfriheten för elever och att på det sättet tro sig kunna stärka samarbetet mellan skola och socialtjänst tror jag är helt fel väg att gå.

Nu behöver politiken anpassa sig efter de nya förutsättningarna, och därför läggs dessa riktlinjer fram. Jag tycker att det är mycket bra, och därför yrkar jag bifall till dessa riktlinjer.

Anförande nr 80

I n g e r S t a r k (v): Till att börja med, Erik: Det du säger här är jätteviktigt, hur viktig samverkan är med socialtjänst och skola, och förskola, som du också poängterar är viktig. Samtidigt har det tagit tre år att få fram det här ärendet. När skolan låg på stadsdelarna påbörjades ett arbete med en samverkan. Jag sitter i Farsta stadsdelsnämnd, och i Farsta hade vi en bra samverkan, och i många andra stadsdelsnämnder också. Det slogs totalt sönder när skolan flyttades till utbildningsförvaltningen, och sedan har det tagit tre år för er att få fram det här ärendet. Min första fråga är: Hur kan du försvara det?

Sedan det här med valfriheten: Ja, problemet är naturligtvis att det inte blir tvingande för alla skolor, och det är väl ändå ett problem.

Anförande nr 81

E r i k S l o t t n e r (kd): Ja, men samtidigt har vi fått höra att samarbetet inte har fungerat så bra i alla stadsdelsnämnder. Det är just den här ojämlikheten mellan stadsdelsnämnderna. I någon stadsdelsnämnd fungerar det väldigt bra. Du nämner själv Farsta, men jag kan inte säga om det var så eller inte. I andra stadsdelsnämnder har det inte alls fungerat. Det blir alltså en ojämlikhet mellan olika stadsdelar, och det blir väldigt godtyckligt vilken skola eleven råkar välja om detta samarbete ska fungera eller inte. Jag tycker inte att det är bra.

Sedan kan man alltid tycka att allt ska gå mycket snabbare. Det tillhör lite oppositionens roll, när man tycker att majoriteten ska gå snabbare fram. Men det kan ibland ta tid att få fram bra ärenden. De ska vara ute på remiss, och det ska vara bra innehåll i dem.

Till Vänsterpartiets roll hör också att alltid klanka på friskolor. Vi kan inte tvinga, för så ser lagstiftningen ut. Men jag är övertygad, precis som Lotta har sagt, om att friskolorna vill vara med i detta arbete. Jag vill inte misstänkliggöra dem. Jag är övertygad om att också friskolerektorerna önskar sina elevers bästa.

Anförande nr 82

Borgarrådet M o g e r t (s): Herr ordförande! Jag blir nästan tvungen att kommentera det när du säger att vi måste anpassa oss efter nya förutsättningar. Det är ju någonstans det som är hela vår kritik, att förutsättningarna inte är nya. De har varit så här i tre och ett halvt år. Med full respekt för att ni har velat ändra organisationen, precis som Lotta Edholm sade. Vi kan ha olika åsikter om olika organisationsformer, och de kan ha olika för- och nackdelar. Men faktum i detta fall, det som det kokar ned till, är att ni inte har gjort någonting med de här frågorna på tre och ett halvt år. Det blir lite märkligt när du står och slår dig för bröstet över den ena eller andra saken som ni har gjort när det har tagit den här tiden. Det handlar inte om att vi som opposition önskar att det skulle ha gått fortare – det gick ju knappt att göra långsammare. Det här är ju det sista fullmäktige.

Anförande nr 83

E r i k S l o t t n e r (kd): Ordförande! Nya förutsättningar är just valfriheten – det är de nya förutsättningarna som gäller. Jag vill inte gå tillbaka i tiden, som ni verkar vilja, för jag tror att det skulle leda till en sämre skola. Det är det jag säger: De nya förutsättningarna är valfriheten, och det gläder mig att vi får anpassa oss efter just de förutsättningarna.

Du säger att vi inte har gjort någonting. Men det är klart att ett arbete har gjorts – annars skulle vi inte vara i fullmäktige i dag. Något har vi gjort den här tiden för att kunna komma fram till det här beslutet. Visst har ett arbete utförts under de här åren – absolut.

Anförande nr 84

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Med all respekt för våra inomstadsmässiga organisationsmodeller – skolorna ligger där skolorna ligger, socialtjänsten fungerar som socialtjänsten fungerar, eleverna väljer de skolor eleverna väljer. Det är inte våra organisationsmodeller som styr detta, med all respekt.

Jag tror att en av vår tids allra viktigaste förändringar när det gäller socialtjänstens samverkan med andra parter är, sedan ett par år tillbaka, socialtjänstens relation till Stockholmspolisen. Jag har sett den på extremt nära håll. Jag ser när den fungerar väl, och jag ser när den fungerar dåligt. På den gamla dåliga tiden satt socialtjänsten på den ena sidan och pekade finger åt polisen, som satt på den andra sidan och pekade finger åt socialtjänsten. Båda var överens om att de andra idioterna inte förstod någonting om hur det egentligen är. Det var en dålig arbetsfördelning.

Sedan ett ganska stort antal år tillbaka vet vi att vi med olika ingångar, med olika auktoritet och med olika myndighetsroller möter delvis samma grupper av unga människor. Det är bara en fråga om var de börjar sin karriär in i en problematisk framtid, hos socialtjänsten eller hos polisen. Vi möter samma grupper av inte minst unga män.

I dag vågar jag säga – och det är långt ifrån i första hand min förtjänst – att det här samarbetet fungerar mycket bättre. Det är en polis som är genuint intresserad av vad socialtjänsten kan göra när polisens uniformer inte fungerar, och en socialtjänst som är genuint intresserad också av den auktoritet som polisen kan ta med sig in i problematiska ungdomsgrupper. När det är som bäst fungerar det riktigt bra. När det är som sämst fungerar det inte alls som det borde.

Jag och Carin Götblad tog var sitt initiativ till en likadan kartläggning från var sitt håll om hur duktiga vi egentligen är. Vi kom fram till att vi ibland är lysande och ibland är förfärande. När vi är som bäst är det en återkoppling på 24 timmar mellan det att polisen tar en ung person för ett brott tills vi i socialtjänsten återkopplar till hans eller hennes föräldrar. När vi var som sämst tog samma sak tre månader och 20 dagar. Då hade den unge glömt bort vad polisen en gång tog honom för. Det går att förbättra detta arbete.

En av slutsatserna som är trivial är att det handlar om riktigt tydliga riktlinjer: Exakt vem gör exakt vad i exakt vilket ögonblick? Jag fick ett häpnadsväckande svar av typen: Det saknas en fax på det här kontoret. En fax! Det är en brevduva i min värld. Det saknas en fax på kontoret, och därför kom informationen inte fram i rätt tid. Sådana brister kan vi inte tillåta oss. Vi kan inte låta så viktiga saker som samarbete mellan olika myndigheter bero på att eldsjälarna råkar hitta varandra. Det är inte kärlek det handlar om – det är allvarligare än så.

Exakt samma resa skulle jag vilja göra mellan socialtjänst och skola, inte för att denna ömsesidighet är så nyupptäckt som polisens, utan för att den är för gammal och det har misslyckats för länge. Det är frustration på båda sidor om skranket. Det är skolan som ofta ser mycket mer på daglig basis än vad socialtjänsten gör, för skolan möter i bästa fall dessa ungdomar mycket oftare, och de ser saker som går åt skogen ofta med mycket större daglighet än socialtjänstens nedslag. De är frustrerade

när de skickar in signaler enligt lagen till socialtjänsten och upplever att det är ett svart hål de skickar in sin information i. Vi har en socialtjänst som ofta upplever sig enormt trängd av gällande sekretess och en rädsla för att dela med sig för mycket kunskap och information till andra myndigheter som skulle kunna bidra. Då och då hittar eldsjälar varandra och upptäcker att sekretesslagstiftningen inte var så förfärligt komplicerad. Återigen: Vi kan inte låta samverkan bygga på att eldsjälar råkar hitta varandra.

De här nya riktlinjerna är mycket mer detaljerade, och ska vara detaljerade, inte för att ta huvud, initiativ och tankekraft ifrån människor, varken på socialtjänstens sida eller på skolans sida, utan för att låta deras begåvning och fantasi ägna sig åt ännu svårare saker än att veta att man gör exakt rätt i rätt ögonblick. Uppfinn inte faxen på nytt, utan använd intelligensen till att samverka på ett riktigt bra sätt! När höstens detaljerade instruktioner kommer har vi alla möjligheter i världen att göra det här bäst i Sverige. Sedan är jag den förste att inse att lagen fortfarande brister. Det är fortfarande för många saker som krånglar till samarbetet både mellan skola och socialtjänst och mellan socialtjänst och polis, för att inte tala om treenigheten, eller, som någon sade, Bermudatriangeln, skola–socialtjänst–polis. Det är inte vår huvudvärk här i dag, men det blir vår huvudvärk i morgon.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 85

K a r i n R å g s j ö (v): Vad bra, Ulf! Vad överens vi är om mycket. Super!

Polisen: Jag tycker att Carin Götblad har gjort fantastiska saker i det här länet. Hon är en av mina absoluta favoriter. Hon är en polis som nästan är som en socialchef för hela Stockholm. Hennes ambitioner är fantastiska.

Problemet under de här fyra åren är att det har fattats en struktur. Det har länge fattats en struktur när det gäller förebyggande arbete som fungerar. Det kan inte, som du säger, bygga på eldsjälar eller på att någon vill, utan det ska bygga på att man vet exakt vad man ska göra. Det är dit vi måste sträva. Men detta har ju inte underlättats av att ni lät detta vänta så länge. Det här tog alldeles för lång tid. Ni kunde ha snabbat på det. Det är trist att se att ni har lyckats hålla tillbaka det här under hela mandatperioden. Det är tråkigt. Det fattas en bra struktur. Ni har haft alla möjligheter att fixa fram den. Skäms!

Anförande nr 86

Borgarrådet E d h o l m (fp): Samarbetet för de barn som riskerar att fara illa eller som far illa måste finnas där ungdomarna själva finns. Vi kan inte ha ett system som bygger på något slags byråkratisk syn på att en ungdom bor i en stadsdel och att det därmed är den stadsdelens ansvar när saker och ting går fel, utan samarbetet måste finnas mellan skola och socialtjänst oavsett om eleverna går i en fristående skola eller i en skola helt och hållet utanför stadsdelsnämnden.

Jag är faktiskt lite förbluffad över den romantiserande syn som oppositionen har på stadsdelsnämnder och det arbete som stadsdelsnämnderna åstadkom under den förra

mandatperioden. Vi hade exakt samma diskussion då som nu, nämligen att samarbetet är för dåligt. Jag ser med viss fasa fram emot ett eventuellt maktskifte, ifall det är så att oppositionen gör slag i saken och ändrar tillbaka detta och lägger ansvaret för grundskolan på stadsdelsnämnderna återigen. Jag tror att det i stor utsträckning skulle skada skolan.

Jag är den första att erkänna att detta ärende har tagit lite för lång tid. Dock tycker jag att man ska komma ihåg att den här typen av riktlinjer ska det inte fattas beslut om i den här församlingen lite ad hoc-artat. De har varit ute på remiss till samtliga stadsdelsnämnder i staden. De har arbetats fram i samverkan mellan socialtjänstförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Det har suttit mängder med människor som har stora och djupa kunskaper om de här frågorna för att få fram ett förslag som är väl förankrat och som man upplever som bra. I remissvaren har det också kommit in bra synpunkter som har arbetats in. Därmed blir det också lättare att ta fram de mer detaljerade riktlinjer som kommer att komma efter sommaren för att det ska vara ett väl förankrat förslag.

Som sagt var hade det möjligen kunnat gå lite snabbare, men jag tror att man ibland inte ska skynda igenom ärenden bara för att det ska gå snabbt. Samverkan finns redan i dag på många håll och kanter. Det är inte så att det har totalt havererat, som oppositionen vill göra gällande. Frågorna är viktiga, och vi måste få till stånd en bättre samverkan. Inte minst rör det sekretessfrågorna. Men de är inte enkla – majoritet efter majoritet i den här staden har brottats med dessa frågor. Men jag tycker att det är viktigt att man får ett regelsystem som gäller lika över hela staden. Det ska inte vara 18 eller 14 olika stadsdelsnämnder som bestämmer hur samverkan ska gå till, utan vi måste ha ett likartat regelsystem.

Anförande nr 87

I n g e r S t a r k (v): Ja, Lotta, jag håller med om att det är bra att vi nu får riktlinjer som är lika över hela staden. Där är vi helt överens. Det får inte vara så att det sker lite hipp som happ. Jag håller också med om att man inte kan hafsa fram ett sådant här förslag – det är det alldeles för viktigt för. Men det är ändå helt klart att det borde ha kunnat gå betydligt mycket snabbare. Det har alltså gått tre år sedan omorganisationen, och nu får vi riktlinjerna. Naturligtvis borde det ha gått mycket fortare.

Jag tycker inte alls att vi har en romantiserad syn på detta med hur samverkan var när grundskolan låg på stadsdelarna. Man byggde upp en samverkan mellan förskola, skola, socialtjänst och fritidsverksamhet, och det fungerade väl. Det kunde ha blivit ännu bättre, men det slogs sönder.

Anförande nr 88

L i l l e m o r S a m u e l s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Riktlinjer i all ära: Jag skulle vilja skicka med ett litet gott exempel på goda samverkansformer. Jag hade för några år sedan förmånen att få besöka stadsdelen Bergsjön i Göteborg, som alla känner till, har hört talas om och vet är en tungt belastad stadsdel. Där hade man socialsekreterare placerade ute på högstadieskolorna med mycket gott resultat. Jag har fört fram det här med jämna mellanrum i Stockholms stad men mötts av olika

invändningar. Men jag tycker att det är en tanke som vi inte ska släppa. Det är ett gott uttryck för samverkan.

Jag ska appellera lite till vad socialborgarrådet pratade om med frustration från olika håll. Jag kan instämma i det. Jag har själv jobbat 37 år i skolan, de senaste 15 åren som rektor, och har synen med barn med särskilda behov in på skinnet varje dag.

Eftersom jag tror att jag har förmånen att vara sista talare skulle jag önska att vi kunde lyfta blicken lite grann. Riktlinjer i all ära: Det finns ett önskemål från alla sidor, alla berörda, att nå resultat. Ingen, varken skola, socialtjänst eller någon annan, vill någonting annat än att nå resultat. Men det som alltför ofta hindrar oss är den krassa verkligheten som heter budget. Det ser jag som jobbar med skolans budget, och det ser jag som möter socialtjänsten med sin budget. Jag blir för varje år mer och mer frustrerad över att när det gäller det allra viktigaste vi har, våra yngsta medborgare, och speciellt våra yngsta medborgare med de största behoven, faller saker och ting på att budgeten ska hållas, en årsbudget eller en kvartalsbudget.

Jag kan inte förstå att vi kan investera i hus där vi vet att huset inte ska betalas på ett år utan ska skrivas av på ett antal år. Vi bygger infrastruktur i samhället som ingen av oss skulle komma på tanken att säga att det ska tjänas in på ett år eller ge avkastning på ett år, utan vi ser det som en investering.

Tänk om vi någonstans kunde enas om att hitta ett ekonomiskt system som gjorde att vi från skolan eller socialtjänsten ser att ett barn behöver massiva insatser för att det ska gå vägen! Vi ser det, och i 98 procent av fallen får vi tyvärr rätt när vi ser att det inte kommer att gå vägen. Det kanske skulle krävas en insats på 5 miljoner för att verkligen förändra det här barnets liv.

Jag tror att det måste finnas möjligheter att hitta ekonomiska system som gör att vi kan se stöd till våra yngsta inte som en kostnad som ska bäras under detta år utan som en investering för framtiden. Det är först då som vi kan nå en samverkan värd namnet, och det skulle jag önska att vi kunde hjälpas åt att hitta former för.

*§ 18 Anhörig/närståendepolicy för Stockholms stads äldreomsorg
Förslag från äldre nämnden (utl. 2010:61)*

Anförande nr 89

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag tror inte att man i ord kan beskriva det arbete som anhöriga gör runt om i hela vår stad men också i landet i övrigt. Det är en otrolig insats. Jag tror inte heller att det är överdrivet att säga att vår vård och omsorg står och faller med den insats som anhöriga gör. Socialstyrelsen har sagt att det handlar om 70 procent, och det är möjligt att den siffran är undervärderad – vad vet jag – men jag tror i alla fall inte att den är övervärderad. Det vi vet är att de flesta anhöriga som stöder sina närstående hemmavid är mellan 75 och 84 år.

Vi har all anledning att från stadens sida stödja det arbete som de anhöriga gör för sina närstående. Därför känns det väldigt positivt att vi som stad nu föreslår att vi ska ha en policy för hur detta arbete ska gå till och se ut. Stockholm har sedan länge ett väl fungerande anhörigstöd, och de flesta stadsdelsnämnder har anhörigkonsulenter på plats som stöder och hjälper på olika sätt. Men icke desto mindre behöver vi en policy som är skriven för hela staden och där vi talar om vad vi vill och hur vi vill att det ska se ut i våra olika stadsdelsnämnder.

Dessutom vet ni säkert också att det blev en lagändring förra året. Den 1 juli 2009 ändrades socialtjänstlagen, och där tydliggör man kommunernas ansvar, att kommunerna inte längre *bör* ge anhöriga stöd utan att kommunerna *ska* ge anhöriga stöd.

När vi nu säger att en stödplan ska upprättas underlättar det naturligtvis arbetet ute för de enskilda personer som stöder sina nära och kära i hemmet.

Vi har sedan detta ärende var ute på remiss gjort några förändringar för att förtydliga. Bland annat visade det sig att man från Socialstyrelsen använde ordet närstående för den som blir vårdad, och därför ville vi förtydliga det. Vi har också förtydligat när det gäller biståndsbedömda insatser och generella insatser, kopplingen mellan landstingets ansvar och vårt eget ansvar i kommunen. Vi har också skrivit in information om den nya omsorgsdagboken, som tillkom i slutet av förra året och som vi nu vidareutvecklar runt om i staden, där anhöriga kan ta del av och få veta att den äldre har fått stöd och hjälp som den har blivit lovad.

Vi har också tagit till oss det som Anhörigas Riksförbund har skrivit, att det inte alltid är så att anhörigstödjare och anhörigvårdare bor tillsammans med en närstående, utan man kan många gånger i veckan ändå finnas där som stöd och hjälp. Också i den situationen kan man behöva hjälp med avlösning. Vi säger också att vi vill ändra det som är sagt om att man kan få ut fyra timmar i veckan som avlösning till att i stället se på hela månaden. Det kan ju vara så att man en vecka vill ta ut åtta timmar i stället. Men då säger vi också att vi rekommenderar möjligheten till korttidsvård när det är längre tid man behöver hjälp med avlösningen.

Det är väldigt viktigt att vi från kommunens sida är tydliga i stödet till de anhöriga, men det är också viktigt att vi är tydliga med informationen utåt så att man vet vad man har att förvänta sig från vår sida. Vi behöver utbilda biståndshandläggarna så att de vet tydligt och är tydliga gentemot de anhöriga vilket stöd och vilken hjälp de kan få. Vi ska naturligtvis också följa upp de informationsinsatser och det som fullföljs ute så att vi hela tiden kan utveckla. Även om vi säger att det ska finnas ett generellt stödssystem över hela staden är varje familj unik. Därför måste flexibiliteten vara väldigt stor i stödinsatserna till de enskilda hemmen. Det kan inte nog understrykas att varje enskild familj och dess behov måste mötas utifrån ett flexibelt tänkande.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 90

L i l l e m o r S a m u e l s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Vi ser naturligtvis positivt på att staden tar fram en policy för stadsdelsnämndernas arbete med stöd till närstående, fast det är några synpunkter som vi tycker är viktiga att skicka med.

I policyn betonas att anhöriga eller närstående ska ses som en resurs. Självklart! Men då är det viktigt att den här resursen inte ersätter den offentliga äldreomsorgen. De närståendes vårdinsatser måste utgå från ett verkligt val, och för det krävs att den gemensamma äldreomsorgen fungerar och att den gör det på ett sätt som skapar trygghet både för den äldre och för den anhörige. Det fria valet ska naturligtvis vara ömsesidigt, så att även den äldre känner att ett anhörigstöd är någonting som man kan välja eller välja bort.

Att den gemensamma äldreomsorgen fungerar är inte minst viktigt ur ett genusperspektiv. Vi vet att äldreomsorgen utförs till en övervägande del av just närstående, och då allra mest av kvinnor. Även inom den gemensamma äldreomsorgen är huvuddelen av de anställda kvinnor. En fungerande äldreomsorg är en förutsättning för jämställdhet när det gäller vårt gemensamma ansvar för vår omsorg om våra äldre.

Närstående som vårdar äldre är absolut inte en enhetlig grupp. De har alla olika förutsättningar när det gäller livssituation och behov av stöd, så flexibiliteten i anhörigstödet är nödvändig. Policyn ska utgå ifrån att insatser ska erbjudas utifrån individuella behov. Därför förutsätter vi att den lista på insatser som policyn består av ses som förslag men att det alltid ska vara den enskildes behov som styr insatsen.

Policyn har utformats i uppdelning i olika grupper. Det har skapat lite otydlighet om vilka stödinsatser som egentligen ska erbjudas. Gruppindelningen leder till att vissa grupper inte verkar ska få det stöd som de rimligen borde få. Ett tydligt exempel är att enligt policyn ska deltagande när man utarbetar genomförandeplanen erbjudas närstående till äldre med hemtjänst men inte till äldre i särskilt boende. Det är en skillnad som vi inte ställer oss bakom och än mindre förstår.

Allt fler äldre drabbas av demens, vilket kan medföra att en närståendes omsorg ställs inför förändrade och ibland mycket svårare förutsättningar. Ökad kunskap om demens kan naturligtvis vara ett viktigt stöd för närstående. Avlösningen har flera

remissinstanser också påpekat. Man har lyft fram det goda exemplet Pensionat Hornskroken och flera liknande boenden, och fler sådana behövs.

Till sist vill vi påpeka behovet av att information når de närstående som inte redan har kontakt med äldreomsorgen. Det saknas information i policyn om hur det här ska utföras, och vi skulle vilja önska att det tillfördes.

Bifall till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 91

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Förutom avlastning och avlösning i hemmet tycks stödet som erbjuds anhängvårdare till relativt stor del vara inriktat på att man ska få träffa anhöriga i samma situation, göra utflykter, ha kontakt med frivilligorganisationer och så vidare. Sådana verksamheter är säkert bra för vissa anhängvårdare, särskilt för de anhängvårdare som kanske har hemtjänst och behöver hjälp med att bryta ensamhet och isolering som vårdandet och ansvaret kan innebära.

Men anhöriga är, som tidigare sagts här, ingen enhetlig grupp. De som vårdar anhöriga, antingen de är sammanboende eller ej, har olika behov. Gruppsamtal och mer hemtjänst är för många inget alternativ. Därför måste stödet till anhöriga utvecklas på olika sätt. En bra dagverksamhet kan utgöra en god avlastning, men då måste dagverksamheten utvecklas och få olika inriktning för att täcka olika intressen och olika behov. Till exempel måste dagverksamheten för dementa inriktas mot olika diagnoser och deras skilda behov. Varje stadsdelsnämnd ska inte behöva utveckla alla typer av verksamheter. Därför bör all dagverksamhet vara möjlig att söka i hela kommunen, oavsett i vilken stadsdel man bor i. Det är också viktigt att informationen om de olika verksamheterna når fram till de anhöriga. Där finns brister i dag.

Alla anhängvårdare ska ha rätt till samtal med psykolog eller kurator. Också behovet av uppsökande verksamhet är viktigt att lyfta upp. Nationellt kompetenscentrum Anhöriga, som är en samarbetsresurs för att utveckla framtidens anhängvård, lyfter upp frågan om etnicitet och genus. Dessa frågor är viktiga att kartlägga och ta hänsyn till i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Vi instämmer med kommunstyrelsens handikappråd som anser att även personer under 65 år ska omfattas av policyn. Det är också viktigt att inte glömma bort anhöriga till personer med missbruksproblem. Socialtjänst och arbetsmarknadsnämnden bör därför få i uppdrag att ta fram en policy anpassad till den målgruppens behov.

Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen och äldreutskottet!

Anförande nr 92

B e r i t K r u s e (s): Herr ordförande, fullmäktige! Det finns risk att man upprepar sig – vi har en gemensam reservation från den rödgröna sidan – så jag utelämnar lite grann. Men jag ska ta fram alla punkter som jag själv tycker är viktiga att peka på.

Först skulle jag vilja säga att det är väldigt bra att vi har ett policydokument som vi kan börja jobba ifrån, förbättra i framtiden och följa upp ordentligt.

Den utvecklade dagverksamheten har stor betydelse för väldigt många. Vi behöver utveckla olika inriktningar som stämmer med de behov som finns hos de olika individerna. Det man verkligen kan säga är att den här verksamheten måste ta hänsyn till individens behov. Det finns inte en individ som är lik den andra. Det här kräver stor lyhördhet från kommunens sida och från biståndsbedömarna. Tyvärr finns det exempel på att man kanske är lite för kantig, och där behövs det, som Ewa Samuelsson var inne på, utbildning i mängder så att man kan ändra attityd och vara mer lyhörd. Detta är ett svårt beslut, och det är en svår process i en familj, i ett pars liv, som måste ändra sin vardag dramatiskt.

Tryggheten och möjligheten att få välja insatser är avgörande för en bra vardag för oss alla, men särskilt när man blir spröd och inte riktigt klarar av de vanliga, naturliga delar som vardagen innehåller.

Informationen har nämnts från flera håll, inte minst från Ewa, att man behöver göra förbättringar där. Det behöver vara en information som talar om kvaliteten och skillnaderna, oavsett om det är privat eller kommunalt drivet: Vad är kvalitetsskillnaden? Var ligger den? Man får inte som biståndsbedömare, som jag också har fått höra, vara så försiktig att man bara säger lite platt och inte kommer fram med vad det egentligen handlar om. Där måste vi i kommunen bli mycket bättre.

Långa väntetider är en mardröm för dem som efter lång tid bestämt sig för att förändra stödet för den äldre. Många beskriver det här skedet som att man är "ångestfylld och att man får dåligt samvete för att låta andra ta över ansvaret". Av den anledningen är det viktigt att resurser avsätts så att anhörigvårdaren får rätt till samtal med psykologer och kuratorer. Det är oerhört viktigt. Det är två sidor i det: den som behöver stödet och den som behöver det psykologiska stödet att klara av förändringen på hemmaplan.

Äldreförvaltningen skriver i sitt förslag till äldrenämnden en mening som jag tycker är viktig: "Om anhörigas situation underlättas genom individuellt inriktade insatser av god kvalitet så att de känner trygghet får såväl den äldre som den närstående en ökad livskvalitet." Jag stryker verkligen under det: Det är så viktigt att man lyssnar. Det är så viktigt att det anpassas till individen. För det här behövs då sammanfattningsvis utbildning och utveckling av hemtjänst, dagverksamhet, avlastningsmöjligheter och satsning på en bra och utvecklad information för att kunna ge stöd i ett av livets känsliga skeden.

Bifall till reservationen från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet!

Anförande nr 93

O l l e A n d r e t z k y (m): Ordförande, ledamöter och åhörare! Ni har redan hört väldigt mycket om anhörigrättspolicyn som vi i dag ska ta beslut om. Det kan ju sägas att det har funnits i staden under flera år, så det är ingenting nytt. Men nu blir det satt på papper, och det är jätteviktigt. Har man egna erfarenheter som anhörigvårdare, vilket jag har, tycker man att det här är väldigt bra, att man får reda på vilka

rättigheter man har i vissa situationer. Skyldigheterna har man ju i alla fall som närstående, och dem tar man naturligtvis med stor glädje.

Jag skulle vilja säga att informationsproblemet egentligen nog är det största problemet när det gäller att nå de personer som vårdar anhöriga. Vi vet av erfarenhet att de inte släpper in en främmande människa, och det är det som är problematiken. Och släpper man inte in en främmande människa i sitt hem, vad råkar man ut för då? Jo, då råkar man ut för att inte längre orka sköta om den anhörige som är sjuk, och det är jättetråkigt när detta kommer. Man behöver ha ett eget liv. Man behöver ta de fyra, åtta eller sexton timmarna som man eventuellt kan få av staden och leva ett eget liv, så att man tankar sig själv för att orka. Det är jätteviktigt. Men informationen måste man ha, och här har stadsdelarna en jätteuppgift att gå ut bland dem som vårdar de anhöriga och tala om för dem vad de kan få för att deras liv ska bli ett bättre liv.

Jag har en liten känsla av att de som är under 65 år kanske man också skulle utreda och försöka få till stånd en policy för. Det finns många människor under 65 år som har sjukdomar och problem. Men det är väl någonting som vi i den borgerliga alliansen får ta tag i, om vi sitter kvar – det hoppas jag naturligtvis att vi gör.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 94

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Det är bra att vi nu kommer att anta denna policy för de anhöriga – närståendepolicyn. Det är viktigt att vi verkligen förtydligar vad vi vill i staden och att vi ser till att vi ökar flexibiliteten, ger rätt stöd och utgår från varje individ och människa. Vi ska se till att allt stöd blir av god kvalitet.

Det är viktigt att vi nu har en policy för hela staden och likvärdiga stödinsatser. Vi vet i dag att det ser lite olika ut. Det är också viktigt att vi har ett gemensamt förhållningssätt och bemötande. Vi måste kunna se vad vi ger individen i varje stödinsats och sedan gå in och följa upp det hela. Då kan vi se att vi får den kvalitet som ska råda för de anhöriga. Många andra här har stått i talarstolen och pratat om de anhöriga och vilket enormt arbete de gör. Det är någonting som vi verkligen måste lyfta upp och ta på allvar ordentligt just för att kunna stötta de här människorna. Det är många gånger äldre som gör en enorm insats. Det är väldigt bra att vi nu antar denna policy i dag.

Jag vill återigen lyfta fram flexibiliteten. Jag hör från många äldre att de säger att just det här stödet passar inte mig eftersom det är för fyrkantigt. Detta måste vi titta på mer, och utveckla så att det verkligen underlättar vardagen för de här människorna.

Vi måste också följa upp informationsinsatserna och utbildningen för samtliga biståndshandläggare och även för anhörigkonsulenter så att det går igenom hela vår organisation och blir någonting bra.

Vi kommer nu att lägga till omsorgsdagboken. Det är någonting som kommer att betyda mycket för de anhöriga. De kan ta del av den och på så sätt få information även den vägen.

Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 19 Revidering av riktlinjer för handläggning av ärenden enligt SoL och LSS inom äldreomsorgen (utl. 2010:62)

Anförande nr 95

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Ganska snabbt efter valet 2006 hade vi möjligheten att ändra en del i riktlinjerna för äldre för att förbättra och utveckla verksamheten inom äldreomsorgen. Men allt som har liv växer och utvecklas, brukar man säga, och nu är det dags igen att gå vidare i riktlinjerna inom äldreomsorgen.

Det som har hänt är bland annat att valfriheten har utvecklats. Vi har fått valfrihet när det gäller vård- och omsorgsboende. Vi har fått valfrihet när det gäller dagverksamheter för äldre utöver hemtjänsten som vi införde valfrihet för redan 2002. Vi har öppnat upp för möjlighet till korttidsvård utomlands, som ännu får sägas vara i sin linda. Det är inte så många som har nappat på det och de har varit för få för att åka i väg, men vi får se till hösten – om det nu kan bli kallare än vad det är ute just nu. Jag saknar värmen i juni.

Det har gjorts en hel del kvalitetsförbättringar. En sak som nu kommer i de nya riktlinjerna är den förenklade handläggningen av trygghetslarm. Det krävs inga långa utredningar för att se om man är i behov av trygghetslarm eller inte. Det enda kriteriet är nu att man har fyllt 65 år. Vi ser en stigande kurva när det gäller önskemål om trygghetslarm. Om det är ett enkelt sätt för äldre att känna trygghet är det väl fantastiskt att vi nu också kan förenkla handläggningen.

I riktlinjerna tydliggör vi också att biståndshandläggarna ska ha en tydligare konsumentrådgivande insats när det gäller att berätta för de äldre vilka som kan utföra insatser. Det har varit en diskussion om hur biståndshandläggarna ska se på sin roll när det gäller vad de ska säga och inte säga till de äldre. Men här tydliggör vi det, och jag hoppas att vi framöver ska slippa se i brukarundersökningar att äldre ibland känner att de inte har fått tillräcklig information om utförare vid sidan av de kommunala, vilket har visat sig ibland när vi har frågat de äldre.

Vid sidan av biståndshandläggarna finns jämförservice på stadens hemsida där man kan se vilka olika verksamheter som finns och vad brukarna tycker om verksamheterna. Vi gör regelbundet brukarundersökningar. Därutöver följer vi naturligtvis upp avtalen och skriftliga synpunkter.

En funktion som är mycket efterfrågad är Äldre direkt, dit äldre liksom anhöriga kan ringa och fråga. Där är det inte ”tryck stjärna fyrkant” som svarar, utan en person som kan svara på frågorna eller tydligt hänvisa till den som har ansvaret. Vi lyfter fram frågan om parboende. Där behöver vi tydliggöra ännu lite mer och kolla upp lite grann hur det ser ut i stadsdelsnämnderna redan i dag för att kunna skriva mer principiellt hur det ska ske framöver. Men vi har tydligt lovat att äldre som vill bo tillsammans ska få göra det, även om de har olika behov. Vi planerar nu ombyggnader för att underlätta detta.

Tidigare har jag nämnt den avgiftsfria avlösningen och att den inte ska ses som timmar per vecka utan timmar per månad.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 96

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Vi vill se en större översyn av riktlinjerna som bygger på kvalitativ äldrepolitik framför allt när det gäller ökade möjligheter att få hemtjänst med förenklad biståndsbedömning. Vi vill fokusera på de äldres självbestämmande. Vi anser att servicehusen också ska omfattas av valfrihetssystemet och att den enskilde genom biståndsbeslut då får rätt att välja serviceboende. De ska omfattas av köhanteringssystemets regler.

Det som också oroar är att många äldre får avslag på ansökan till särskilt boende. Det råder brist på vård- och omsorgsboende inklusive korttidsplatser, som ingår i denna benämning. Det är kvarboendeprincipen som gäller. De äldre ska bo hemma så länge som möjligt. Med åren blir de äldre allt skröpligare, och akutbesöken på sjukhuset allt tätare. Då är det viktigt att det finns tillräckligt med vård- och omsorgsplatser inklusive korttidsplatser. Men i dag råder hårda prioriteringar.

Om nu servicehusen omvandlas till trygghetsbostäder försvinner möjligheten att omvandla en del av dem efter behov till ett särskilt boende inklusive korttidsplatser. Det behövs också fler platser för de dementa. Allt detta kan ordnas genom den tillgång som servicehusen utgör. Hit kan makar flytta när krafterna avtar och ohälsan ökar. Där bor de tryggt med tillgång till snabb hjälp dygnet runt. En del kan till och med bo där livet ut.

Inom servicehusen kan också parboende tillgodoses. När det gäller möjlighet för äldre par att bo tillsammans även om den ena parten har större vårdbehov är inte de föreslagna förändringarna tillräckliga. Vi har en att-sats, nr 4, som återfinns i vår reservation i kommunstyrelsen när det gäller parboende som ni också kan ställa er bakom. Den lyder: I riktlinjen skrivs in en garanti för äldre par att bo tillsammans även i de fall endast den ena parten har behov av biståndsbedömt boende.

Bifall till s, v:s och mp:s gemensamma reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 97

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Du slår in öppna dörrar, Eivor. I det ärende som vi har beslutat om tidigare när det gäller servicehusen står det tydligt att en del servicehus kommer att omvandlas till trygghetsbostäder och andra kommer att omvandlas till vård- och omsorgsboende. Där ingår bland annat gruppboende för demenssjuka. Vi måste förändra utifrån de behov som de äldre har. Vi måste hela tiden följa upp hur situationen ser ut. I den mån det behövs trygghetsbostäder blir det det, och i den mån det behövs vård- och omsorgsbostäder blir det det.

När det gäller din att-sats om parboende, som du talar om, står detta redan i mina synpunkter: I Stockholm ska de äldre som så önskar kunna fortsätta att bo tillsam-

mans även då en av dem biståndsbedöms för särskilt boende. Det är redan skrivet i mina synpunkter.

Anförande nr 98

E i v o r K a r l s s o n (mp): När det gäller antalet boenden som ska vara kvar – vård- och omsorgsboende i servicehusen till exempel – tycker jag att ni skulle ha gjort en konsekvensutredning, Ewa. Det hade varit lite trevligt.

Det du har skrivit om vår att-sats nr 4 innebär inte att det finns någon lag som säger att man är skyldig att ha parboende, utan det är upp till varje kommun. Jag är inte säker på att det man säger före valet är detsamma som man säger efter valet. Därför kan det vara bra att ha det på papper.

Anförande nr 99

K a r i n R å g s j ö (v): Ordförande! Det här handlar om kvalitativ äldreomsorg och om äldrepolitik. Hur kan vi nå dit? Den ska bygga på valfrihet när det gäller innehåll och självbestämmande för äldre.

I er valfrihet har det varit mycket fokus på att välja en privat entreprenör. I gårdagens DN kunde man läsa om de 200 utförarna – 160 privata och 38 kommunala. Det förvånar mig att det ändå finns 38 kommunala kvar. Det är väl bra, men så mycket valfrihet blir det kanske inte kvar om det är de stora drakarna som har tagit över.

Man undrar om de 200 utförarna. Hur gör man om man är 89 år som min pappa, som inte är ute på nätet alls? Har man en stor katalog? Får man hjälp med detta? Tydligt ska det anställas något slags coach för att hjälpa alla äldre att hitta rätt i dessa listor med entreprenörer. Man kan nog gå vilse för mindre. Detta är er valfrihet.

Som äldre har man rätt att få sina behov tillfredsställda. Det är själva målet. Valfriheten kanske skulle fokuseras på det – att välja innehåll. Vem har exempelvis gynnats av avknoppningarna inom äldreomsorgen eller hemtjänsten där ni har sålt ut hela kundstockar för 30 000–60 000 kronor? Miljonerna har rullat in till de privata utförarna. Hur har det gynnats brukaren? Finns det evidens på att just detta har gynnats brukaren? Gynnar det brukarna och de äldre att ni konkurrensutsätter servicehus, vård- och omsorgsboenden? Vi kan exempelvis se på Vintertullen på Söder – ett exempel som förskräcker. Landstingets revisorer har tittat lite på de multisjuka och hur vården av dem har försvårats på grund av mängden utförare. Kan ni då vara nöjda med det?

Era löften om generös bedömning av äldres behov har inte följts upp av ekonomiska resurser. Då kan det bli lite problem. Många äldre har fått avslag i stadsdelarna på ansökan om särskilt boende. De har sedan överklagat och fått rätt i länsstyrelsen. Det gläder vi oss åt.

Äldre par ska garanteras rätten att bo tillsammans även när den ena parten har större vårdbehov. Det har inte skrivits in i riktlinjerna. Du kan ha det i dina synpunkter, men så länge det inte står i riktlinjerna blir det nada. Det är vad oppositionen kräver; detta ska skrivas in som en garanti. Vi vill också skriva in rätten att kunna välja

kommunala boenden och servicehus i alla stadsdelsområden. Det vore intressant att veta hur dina synpunkter väger i förhållande till riktlinjerna. Det har vi lite svårt att förstå. Vi vill skriva in en garanti för äldre par när det gäller rätten att bo tillsammans även när den ena parten har större vårdbehov.

Bifall till oppositionens reservation!

Anförande nr 100

Berit Kruse (s): Ordförande! Det här handlar om SoL och LSS eller socialtjänstlagen och lagen om särskilt stöd – för dem som inte är direkt hemma i detta. Det är en viktig insats och ett viktigt lagrum för de äldre att få garanti för insatser av olika slag. Jag ska peka på några saker. Det finns som sagt risk för att vi upprepar oss från den här sidan, men jag vill bara nämna igen att det är så viktigt med tydlig information. Det står att det ska vara konkurrensneutral information. Man ska tydligt kunna se skillnaden i kvalitet. Min fråga är: Hur gör man då detta? Det är den stora fråga som det gäller att ta reda på.

Servicehusen är fortfarande ett spökeri för er, tycker jag. Ni har lovat att ha dem kvar. De har inte omfattats av valfriheten under den här tiden, vilket är en stor brist. Det är klart att folk inte anmäler sig till ett boende på servicehusen om de vet att de kommer att läggas ned och förändras. Detta skapar oro.

Vi har nämnt detta att par ska kunna bo tillsammans. Det står någonstans, om jag minns rätt, att det ska fixas lite praktiskt först innan man kör i gång detta. Jag undrar vad det är för praktiskt som saknas för att man ska kunna köra i gång, Ewa Samuelsson. Vi vill gärna ha in det i texten nu, och så kan man direkt ge uppdraget att sätta i gång.

Det som har kommit in från er sida om den förenklade biståndsbedömningen är bra. Vi vill också ha det på hemtjänstsidan, där det inte finns med i dag.

Skillnaden mellan er sida, den borgerliga alliansen, och oss på den rödgröna sidan är att ni har privatiserat ordentligt under den här tiden. Det har fått en baksida, bland annat när det gäller äldre som är multisjuka. Det har varit svårigheter att samarbeta med hemsjukvården. Det är olyckligt, för där är det verkligen det mest känsliga som händer. Vi önskar att vi kan ta tag i detta på ett bra sätt nu.

Skillnaden mellan oss är också att den borgerliga alliansen har sina kunder på marknaden medan vi från den rödgröna sidan tar stor hänsyn till individens behov, vill jag påstå. Jag vill bara nämna ett exempel här med tanke på det jag sade om hemtjänsten i ett tidigare inlägg. Det är en man som skriver till oss och säger att under en månad har 24 olika personer kommit till honom. Personalen är alltmer stressad eftersom antalet anställda har minskat, och så vidare. Det är ingen bra bild som ges. Det finns mycket att göra.

Bifall till vår reservation från den rödgröna sidan!

Anförande nr 101

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Jag tar det sistnämnda först – att det är många som kommer hem till de enskilda. Det är bara att beklaga, men det är inget som har kommit med valfriheten. Så var det också när vi enbart hade kommunanställda, och det är som sagt bara att beklaga. Jag har tyvärr hört chefer som säger att det är bra om det är många som kommer hem till de enskilda äldre för att man ska dela upp tyngden på de olika ärendena, vilket inte låter klokt. Men så har jag fått det berättat för mig av personalen.

När det gäller parboende är det egentligen bara att vi ska se över hela staden för att se hur det ser ut. På så sätt kan vi bli tydliga och konkreta och tala om var boendena redan finns och var man kan ansöka om platser. Hittills har varje stadsdelsnämnd löst frågan varje gång. Jag har frågat när sådana här fall har dykt upp, och det handlar om mycket få äldre. Men vi vill förtydliga frågorna och ta reda på var boendena finns så att man kan ge ett ordentligt svar så att ingen äldre ska sväva i osäkerhet. Det är det som saknas innan det skrivs in tydligt i riktlinjerna.

Anförande nr 102

B e r i t K r u s e (s): Okej – det var synd att det inte kunde komma in redan nu, men då är det alltså på väg.

Jag ska säga några ord om hemtjänsten, som är ett område som måste utvecklas. När jag ställde frågan till Sten Nordin nämnde jag att det finns både stora och mindre hemtjänstföretag. De små har problem att ha fast anställd personal, och därför går personalen ut och in på timanställning. Detta skapar en fruktansvärd oro för de äldre. De stora vet man inte riktigt var de hör hemma. Där måste vi med gemensamma krafter se till att kvaliteten verkligen hålls och blir bättre.

Anförande nr 103

O l l e A n d r e t z k y (m): Ordförande, ledamöter och åhörare! Det är inte så lätt att komma in så här sent i ett ärende när alla har sagt så många kloka saker. Men jag skulle vilja säga att biståndsbedömarna som sitter ute i stadsdelarna har ett grannliga arbete med att tillämpa riktlinjerna. Det är 47 sidor – observera det! Det är mycket som står där.

Naturligtvis löper man en risk att någon överklagar ett beslut som är negativt. Då är det upp till domstolen att avgöra om det som biståndsbedömaren gjorde var rätt eller fel. Oppositionen har många gånger klagat på att vi i den borgerliga alliansen av ekonomiska skäl skulle hålla igen ute i stadsdelarna, vilket är helt fel. Jag råkar sitta som ordförande i en social delegation. Det är inte så ofta beslut kommer tillbaka från domstolen, men varje gång det sker går vi igenom det noga, läser allt och instruerar om saker och ting. Sådant händer, men det får inte hända för ofta. Riktlinjerna är ju som de är, och jag tycker att det är jätteviktigt att alla ordförande här ute i staden som sitter i de sociala delegationerna går igenom domarna, läser dem mycket noga och verkligen instruerar.

Parbogarantin är jätteviktig. Som Ewa sade existerar den redan här i staden, där äkta makar får bo tillsammans. Men om man ska införa en regel om detta, vilket vi

naturligtvis ska göra i den borgerliga alliansen, måste man undersöka de ekonomiska konsekvenserna. Man måste också bygga trygghetsboenden på ett sätt så att det går att kombinera. På Väduren uppe i Vasastan har man gjort det, och vi tänker fortsätta med det.

Jag tror också att det är viktigt att man har en lotsfunktion för de äldre så att de kan göra ett val. Det är inte så helt enkelt alla gånger. Man har naturligtvis barn och barnbarn och andra nära anhöriga som kan hjälpa till, men det vore kanske bra med en lotsfunktion.

Jag går inte längre in i ärendet, som ni förstår, eftersom det är 47 sidor långt, utan yrkar i stället bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 104

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp). En fråga som vi gick till val på förra gången det var val här gällde valfrihet. Också äldre ska naturligtvis kunna påverka sin egen vardag och sitt självbestämmande. Nu är det precis som Ewa Samuelsson sade; vi har valfrihet inom hemtjänsten och har infört det inom vård- och omsorgsboenden och inom dagverksamheter. Det finns också korttidsvård utomlands. Detta är en utveckling i rätt riktning. Äldre stockholmare vill naturligtvis kunna påverka sitt eget liv. När oppositionen står här uppe kan vi ibland känna att det blir lite tokigt. Ni har gått emot mycket av de valfrihetsförslag som vi har haft uppe och som vi har beslutat om och gått vidare med. De är viktiga för de äldre stockholmarna.

Ärendet hänger ihop med det. Vi har antagit nya riktlinjer. Nu gör vi en revidering av riktlinjerna för att anpassa det hela så att valfriheten kommer att fungera ännu bättre. Vi vet också sedan tidigare att biståndsbedömningen och besluten såg väldigt olika ut över staden. I ärendet ser vi också till att bedömningar och beslut måste vara lika inom staden. Vi har fått till ett biståndskansli här i Stadshuset just för att komma åt de här allvarliga problemen. Detta var en otrolig brist i de äldres rättssäkerhet tidigare.

Det är också viktigt att vi verkligen förtydligar biståndsbedömningen och att det blir tydligt vad som gäller. Det handlar också om den enskilda människan när hon eller han ska välja. Det måste bli en objektiv och vägledande information. Allt underlag måste finnas för att valfriheten ska fungera – den valfrihet som de äldre stockholmarna verkligen vill ha.

Som vi tidigare har sagt här får vi nu också en förenkling av handläggningsprocessen när det gäller trygghetslarmen. Det enda kravet är att man har fyllt 65 år. Det behövs alltså ingen biståndsbedömning. Det är jättebra.

Det är viktigt att biståndsbedömarna, handläggarna, har en konsumentrådgivande funktion och att vi ser till att vi har en ordentlig utbildning och kompetensutveckling på området. Man kan jämföra service. Vi har Äldre direkt, vilket också innebär ett enormt stort kliv framåt här i staden för valfriheten.

När det gäller parboende är det naturligtvis så att man ska kunna bo tillsammans om man är ett äldre par som vill det. Det måste bara fungera. Det gör det i dag, och det

kommer till i riktlinjerna så småningom. Det står en hel del i ärendet om konsumentrådgivandet och flexibiliteten. Som sagt var jobbar vi vidare med valfriheten.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 105

K a r i n R å g s j ö (v): Jag har några små påpekanden. Så småningom ska det garanteras att äldre kan bo tillsammans när den ena parten behöver mer vård, säger ni. Vad är så småningom? Antingen är det nu eller så är det när då? Det är det ena.

Det andra är valfriheten. Jag tycker att valfrihet ska gälla innehåll och rätten att få exempelvis ansökan om särskilt boende beviljad. Ni har avslagit detta i hög grad i stadsdelarna. Det är er valfrihet. Om man har 200 utförare – 160 privata och 38 kommunala – sviktar det då inte lite grann om någon nu vill ha kommunala utförare exempelvis? Är inte detta lite skevt, tycker du? Det tycker vi.

Men jag är mest intresserad av de äldre paren och att de så småningom ska garanteras parboende. Vad är detta ”så småningom” för något?

Anförande nr 106

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Det kommer att skrivas in i riktlinjerna. Men även i dag får de äldre som vill bo tillsammans göra det i Stockholm, och så ska det vara.

När vi sedan kommer till valfriheten vet jag knappt vad jag ska säga, för just Vänsterpartiet går alltid emot alla förslag som är uppe till valfrihet. Ni har alltid varit emot allting när det gäller den biten. Sedan står ni här och säger så här trots att vi jobbar för valfriheten för äldre. Vi har tagit fram konkreta förslag. Vi gör någonting för de äldre. I dag har de möjligheter. Det blir ingen stadsdelsarrest och så vidare för våra äldre i den här staden. Det gäller också andra områden. Detta är någonting som vi verkligen brinner för och som vi har genomfört här i staden. Vi kommer också att fortsätta jobba med det. Men Vänsterpartiet och vi har helt olika syn på det här. Det respekterar jag, och så är det. Men valfriheten är viktig för oss.

Anförande nr 107

B a r r y A n d e r s s o n (s): Herr ordförande! Jag skulle vilja säga något om valfriheten. Hässelby-Vällingby har 88 stycken utförare. Man behöver inte vara pensionär för att bli förvirrad när man ska läsa det här. Ska man välja Kalle Petterssons AB eller Roland Petterson eller vad de nu heter?

Hade det inte räckt med fem sex olika utförare? Det är lika mycket valfrihet, det. Jag tror inte att man efterfrågar den här valfriheten, för jag vet vilken valfrihet man efterfrågar. Man vill äta vad man vill. Man vill äta när man vill. Man vill få städad när det börjar bli lite halvsmutsigt. Man vill gå ut när man vill, och man vill komma dit där man kan bo tillsammans. Det är det som är valfriheten, och inte att välja mellan 88 utförare. Det är väl ingen som efterfrågar den valfriheten. Den är viktig för er, men jag undrar om den är så viktig för brukaren.

Anförande nr 108

Helen Jäderlund Eckardt (fp): I alla undersökningar som vi har genomfört här i staden just om valfriheten är det en enormt stor procentandel av de äldre som vill ha valfriheten. Det är väl inte vi politiker som ska välja, som du säger. Vi ska inte säga: Här har du en kommunal utförare! Så vill inte jag ha det. De äldre ska kunna välja utifrån den profil de har. Det handlar om precis det du sade – hur man vill kunna komma ut och hur man vill att folk ska städa. Det har man möjlighet till i dag.

Anförande nr 109

Ylva Wahlström (mp): Herr ordförande! Jag ska inte prata om valfrihet, utan om hur ni tar er an handikapprådets synpunkter. Det handlar om LSS och SoL, och då är handikappfrågorna centrala delar. Det gäller framför allt påpekandet om trygghetslarm. Dessa grupper skulle också vilja ha en tryggare process när det handlar om att få trygghetslarm. Det kanske är hög tid att man får det som 55-åring, även om man kanske inte har ett jättestort funktionshinder. Rättigheterna försämras när man blir 65, och man har då mindre rättigheter att få sina fortsatta rättigheter. Det har tyvärr urholkats av lagstiftningen. Vad tänker ni göra åt det?

Anförande nr 110

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Jag tycker att du tar upp jätteviktiga frågor. Det här är viktigt. Dessa grupper borde också kunna få ta del av det här. Det får vi helt klart jobba vidare på.

Anförande nr 111

Stefan Nilsson (mp): Fullmäktige, åhörare! Den fjärde att-satsen i reservationen från Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet lyder: att det i riktlinjerna skrivs in en garanti för äldre par att bo tillsammans även i de fall endast den ena parten har behov av ett biståndsbedömt boende.

I medierna har några sådana här fall refererats. Vi tycker att detta är en viktig fråga, och det har jag förstått att även Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna tycker. Därför tycker vi att det är lite förvånansvärt att det inte uttryckligen står i riktlinjerna att det ska gälla från och med nu. Denna vår fjärde att-sats kommer vi att begära ställs under särskild proposition, och vi kommer att begära votering om den så att vi uttryckligen får detta till riktlinjerna. Det här är jätteviktigt.

Anförande nr 112

Borgarrådet Samuelsson (kd): Ordförande! Även innan det här med parboende blev en medial fluga – eller hur man ska uttrycka det – och det började skrivas så mycket om det har vi följt det noga här i Stockholm. Under den här mandatperioden har inte ett enda fall kommit till min kännedom som inte har lösts. Så ser det ut.

Men vi vill gå vidare, och vi vill tydliggöra detta i riktlinjerna. Men vi behöver ändå undersöka lite mer hur det ser ut i de olika stadsdelarna. Var kommer vi att kunna

erbjuda det här på ett enkelt sätt? I dag löser man det på olika sätt genom närheten mellan servicehus och vård- och omsorgsboenden och mellan seniorboenden och vård- och omsorgsboenden. På några ställen har man som har nämnts tidigare, till exempel på det privata Löjtnantsgården, bara en dörr emellan olika boenden.

Det råder ingen tvekan om att det här är en garanti för de äldre. De ska få bo tillsammans, oavsett om en har biståndsbedömd hjälp och den andra inte. Vi vill bara tydliggöra det innan vi skriver in det i riktlinjerna.

Anförande nr 113

S t e f a n N i l s s o n (mp): Vi tycker inte att det behöver utredas vidare. Vi tycker att man kan skriva in det i riktlinjerna nu.

Anförande nr 114

J a c k i e N y l a n d e r (v): Ordförande och fullmäktige! Det finns en grupp som jag saknar när det gäller äldrevården. Ni vet säkert vilken grupp det är. Denna grupp omfattas av LSS. Det är de hivpositiva. Missbruket har funnits i Sverige i 40–50 år, och nu börjar den här gruppen komma. Bromsmedicinerna finns ju, så gruppen börjar bli äldre och äldre. De behöver särskilda insatser och liknande. Men jag ser inte ett ord om detta någonstans.

Socialförvaltningen i Stockholms stad drev Gammelbo på ett framgångsrikt sätt. Men det sålde ni givetvis ut, så det finns inte kvar. Jag tror att även Ewa Samuelsson håller med mig om att kommunerna har det yttersta ansvaret för denna grupp, och borde se till att dess behov på något sätt blir tillgodosedda. Varför har ni släppt detta så totalt? Är det medvetet, eller har ni glömt det? Jag tror inte att det är medvetet, utan jag tror att ni har glömt det. Jag tror att man bör tänka på den här gruppen.

Det finns också en hel del kriminella och gamla missbrukare som blir äldre som man inte kan sätta ihop med andra vanliga, så att säga, människor. De har en helt annan kultur och ett helt annat språk. De skulle vända ett vanligt pensionärshem uppochnerd. Detta är också en grupp som man behöver se över lite grann.

Anförande nr 115

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Nej, Jackie, det är ingen glömd grupp. En hel del av de här personerna finns inte minst på våra hotellhem. Många av dem vill också bo kvar där. De omfattas naturligtvis också av riktlinjerna. Alla som är över 65 år ingår i detta. Om det behöver förtydligas ytterligare på något ställe får du gärna komma med förslag om det. Men gruppen som helhet är inte bortglömd.

Anförande nr 116

J a c k i e N y l a n d e r (v): Hotellhem ska inte fungera som ett pensionärshem och inte som något mer långvarigt boende heller. Det är en dålig lösning i så fall. Det är på tiden att ni tar och tittar på den här gruppen lite grann.

Anförande nr 117

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att om man frågar vem som helst av de äldre eller yngre om de vill ha valfrihet svarar de: Javisst! Om man frågar om de vill kunna välja kommunal omsorg säger de säkert också ja. Men frågan är vad det innebär i praktiken. Om det på Södermalm finns 85 privata och 4 kommunala utförare kan man ju gratulera de biståndshandläggare som ska bli konsumentvägledare i denna djungel och hjälpa folk att informera om de olika utförare som finns att välja på. Jag tror att det blir ganska svårt.

Det finns en intressant skrivning om ett icke-valsalternativ. Det är en nyhet att det ska finnas ett sådant alternativ att tillgå om man inte vill eller kan välja samt vid akut behov av insats. Vad innebär det? Man tror kanske lätt att det innebär att det blir en kommunal utförare. Men vad jag förstår är det inte så, utan det blir HSB Omsorg om man inte väljer. Det kanske inte är alla som förstår det.

Låt oss titta på vad akut behov innebär. Tidigare var det, om jag förstår det rätt, så att Trygghetsjouren, dit man ringer vid akut behov av hjälp, kontaktade den närmaste kommunala omsorgen som då kom och hjälpte till. Nu måste de i stället kontakta HSB Omsorg, vilket tar längre tid. Jag undrar vad svaret skulle bli om man skulle ställa frågan till de äldre: Vill du ha hjälp så snabbt som möjligt eller vill du vänta på just HSB Omsorg? Jag tror mig veta vad det skulle bli. Jag tror att de allra flesta prioriterar att hjälp ska komma så fort som möjligt och inte att det ska vara just en bestämd utförare som kommunen har ett avtal med.

Jag tycker att det vore bra om ni på den sidan, som säkert månar om att få en bra äldreomsorg, kunde ägna er åt att titta på bästa möjliga sätt att ordna äldreomsorgen i stället för att till varje pris försökas stödja privata företag som ju i många fall vill ha ut en vinst. Det är ju därför de är företagare – de vill ha ut en vinst av verksamheten. De har säkert goda avsikter också, men det är ändå oundvikligen vinsten som är i fokus för dem.

Jag skulle vara glad om ni kunde förklara för mig varför staden har valt att icke-val innebär just HSB Omsorg.

Anförande nr 118

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): När det gäller icke-valsalternativ var det tydligt när lagen om valfrihet kom att man skulle se till att man hade ett sådant. Då gjorde vi en upphandling. Det visade sig att HSB Omsorg var de som kunde tillgodose de krav som ställdes på ett helt annat sätt.

Jag vet inte hur mycket kontakt du har haft med kommunal verksamhet, men jag har träffat åtskilliga enhetschefer inom kommunal hemtjänst ibland gråtande på fredagseftermiddagar när man har ringt och sagt att man har akuta behov. De har inte haft möjlighet att tillgodose det. Men HSB Omsorg har genom upphandlingen lovat att de på ett snabbt och enkelt sätt ska kunna tillgodose behoven. I annat fall får de inte behålla uppdraget.

När det gäller valfriheten gör ni det alltid till en så svår fråga. Valfrihet är att kunna välja. Det är inget tvång, utan det är möjligheten att välja som är det viktiga. Det är

känslan av att det är ens eget beslut som gäller och att ingen annan talar om för mig att den ena eller den andra ska utföra uppdraget. Man har den makten själv.

Anförande nr 119

A n n M a r i E n g e l (v): Jag försöker säga att den där makten är en chimär. Det är ju inte du själv som bestämmer hur mycket vård och omsorg du ska få och vad som ska ingå i den. Du kan välja i en katalog på 85 olika utförare, men du kan inte för en enda minut välja vad de ska utföra. Det tror jag är en valfrihet som kanske inte är så mycket värd.

Jag förstår fortfarande inte varför icke-val innebär HSB Omsorg. Vad jag förstår fick inte kommunen vara med och lägga bud i det här fallet. Om folk som arbetar inom hemtjänsten gråter förstår jag dem. Det beror på att de har alldeles för lite resurser för att kunna genomföra det uppdrag de har. Man kunde ju som alternativ till att lägga ut tjänsterna på ett privat företag tänka sig att de fick de resurserna. Men det är det här som är er politik.

Anförande nr 120

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Hur kan du, Ann Mari Engel, stå här och säga att hemtjänsten inte utförs utifrån de äldres behov? Vi har precis här och nu haft en utbildning för att förstärka biståndshandläggarnas roll när det gäller att utgångspunkten för all hjälp till de äldre är att de äldre ska tala om vilket behov de har. Sedan ska man komma överens om när och hur den hjälpen ska ges. Aldrig, aldrig får det vara så att det är någon annan som talar om att hjälpen ska ges. Utgångspunkten är de äldre. Jag reagerade direkt när du sade det här; annars hade jag inte gått upp och tagit talartid igen. Du får kolla i protokollet vad du sade.

Anförande nr 121

A n n M a r i E n g e l (v): Jag är ledsen om det jag sade var oklart, Ewa Samuelsson. Det innebär att det faktiskt inte är den äldre själv som bestämmer hur mycket insatser han eller hon ska få. Det är väl ändå biståndshandläggarna som bestämmer det? Jag menar att biståndshandläggarna bestämmer om samma insatser, samma tid och samma begränsningar oavsett vem det är av de 85 olika utförarna som utför det hela. Valfrihet innebär för de allra flesta att man får bestämma vad omsorgen ska innehålla. Men det är väl fortfarande biståndshandläggarna som bestämmer det, såvitt jag förstår.

Sedan bestämmer man själv vilken utförare som ska göra det, men man har ingen möjlighet att själv bestämma hur många timmar man ska ha. Det är biståndshandläggarna som gör det. Det var detta jag menade, och det tror jag att du måste hålla med om.

*§ 20 Nationella minoriteter och minoritetsspråk
Förslag till åtgärdsplan för Stockholms stad (utl. 2010:63)*

Anförande nr 122

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det känns nästan fel att det är just jag som inleder debatten – utifrån att jag ingår i minoritetsgruppen.

Jag vill börja med att yrka bifall till den gemensamma reservationen från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet i kommunstyrelsen.

Det har varit en omfattande remissomgång av ärendet. Men den viktigaste remissmottagaren har glömts bort, det vill säga Stockholms finska förening. Den har under många år arbetat aktivt och drivit frågan om förvaltningsområde och finska språkets ställning i Sverige.

Vad vi också saknar är en beskrivning av hur de riktade statsbidragen ska användas. För Stockholms del har jag hört att det är hela 3 miljoner som under året ska användas för att genomföra detta. I Södertälje har man använt pengarna för att anställa en informatör i kommunhuset som kan informera alla som behöver ha råd och stöd och som kan svara på frågorna. Det kanske vi borde ha funderat på att ha i Stockholm också.

När man gjorde en rundringning till samtliga förvaltningar från den finska redaktionen på Sveriges Radio var svaren olika från varje förvaltning. En del visste inte om att lagen finns. En del ifrågasatte att denna rätt fanns. Några kunde också ge ett svar. En informatör kanske vore på sin plats.

En viktig detalj i ärendet är rekrytering av personal. Det är inte riktigt tydligt klargjort. Kartläggning är givetvis bra och måste göras, men det räcker inte. Det vore kanske naturligt att göra som Huddinge kommun, som är borgerligt styrd, eller som Upplands Bro, där man har något slags ohelig allians. Där har man varit eniga om att när man inför förvaltningsområde ska språket utgöra en merit vid anställningar. Nu menar jag inte den vanliga debatten om att det är kompetensen som ska avgöra. Givetvis ska kompetensen avgöra, men då ska det ändå väga tungt i vågskålen att anställa en tvåspråkig undersköterska till äldreomsorgen.

Jag kan konstatera, precis som jag gjorde vid förra fullmäktigesammanträdet i en enkel fråga, att vi är oerhört sent ute. Lagen har gällt sedan den 1 januari. Än så länge har vi inga äldre människor som har gått ut i massmedierna och berättat att de inte har fått den vård som de egentligen har rätt till. Men vi har redan i dag föräldrar till barn i förskolekö som är rätt så förbannade på staden därför att vi inte kan erbjuda den förskoleform som de enligt lagen har rätt till.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 123

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Mirja! Det är precis det vi kan. Vi kan erbjuda plats till förskolebarn. Det är bara att gå in på Jämförservice och titta, för där ser man det hur bra som helst.

Anförande nr 124

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande och fullmäktige och i synnerhet Ann-Katrin! Hur kommer det sig då att en stor grupp finska föräldrar har skrivit en skrivelse till Stockholms stad om att de inte får en förskoleplats? De har också uppträtt i intervjuer – visserligen på finska så jag förstår vad de säger men det kanske inte du gör – där de säger att det inte finns förskoleplats på finska när de vill ha det. Det finns inte till alla barn i alla fall.

Anförande nr 125

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande! Det är bra att det har kommit en åtgärdsplan även om vi, precis som Mirja sade, är sent ute. Stockholm är en mångkulturell stad. Det är naturligtvis helt rätt och helt bra att det bildas ett förvaltningsområde där finska språket ingår.

Men vi tycker att kraven på förvaltningarna ska vara både tydligare och lite skarpare. Jag tycker till exempel att det ska stå att information ”ska” ges på finska om äldreomsorg. Det ska inte stå att den ”bör” ges. Det ska vara tydliga krav på förvaltningarna. Ju tydligare information man ger på finska, desto högre kommer naturligtvis kraven på staden att bli. När kravet på utökad äldreomsorg och fler förskolor och skolplatser för barn med finska som modersmål ökar ska naturligtvis också kommunen bygga ut sina skolor och sina förskolor så att det når de finska barnen.

Jag tycker att det är oerhört viktigt att vi rekryterar personal som kan minoritetsspråk. Det ska vara en tydlig merit vid anställning att man kan språken. Det är nämligen en stor merit i en mångkulturell stad att kunna det.

Alla de kunskaper vi får och de erfarenheter vi drar när vi ingår i förvaltningsområdet och arbetar med den finska minoriteten ska vi dra lärdom av när det gäller de andra minoriteterna. Vi har ju fler minoritetsspråk i den här staden. Det är oerhört viktigt att vi samråder med minoriteternas organisationer både när det gäller romer, finnar, samer och alla minoriteter vi har.

Jag yrkar bifall till vår gemensamma reservation från s och v i kommunstyrelsen.

Anförande nr 126

Z a i d a C a t a l á n (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vi har en finskspråkig befolkning i Stockholm på 8,3 procent. Det är ganska många. Det är en viktig och betydande del av vår befolkning som vi här inne är ansvariga för. Miljöpartiet delar mycket av det Vänsterpartiet och Socialdemokraterna redan har sagt i vår reservation. Vi tycker att det här är bra, och vi är för det.

Men vi måste gå längre. Självfallet ska det inte vara ett ”bör” i riktlinjerna, utan det ska vara tillgängligt på finska. Vi tycker att det är beklagligt att det inte är så. En annan viktig del som jag gärna skulle vilja ha svar på av ansvarigt borgarråd här inne handlar om rekryteringen. Hur har man tänkt i fortsättningen? Kommer till exempel finskspråkighet att vara en merit vid anställning på våra förvaltningar? Det är någonting viktigt. Vi skulle kunna skicka ut signaler till många intresserade stockholmare och även till människor utanför Stockholm som skulle kunna söka jobb här. För oss skulle det vara viktigt att få reda på och få besked av ansvarigt borgarråd om vad ni tänker göra åt rekryteringen.

I övrigt skulle vi gärna vilja se en inventering av språkkunskaper också i övriga minoritetsspråk. Det är självfallet jätteviktigt att vi har koll på vilken kompetens vi har och vad vi saknar för att kunna leva upp till lagens krav.

Bifall till Miljöpartiets reservation!

Anförande nr 127

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Låt mig börja med det som förenar oss. Alla är för att detta sker. Alla är för den lag som redan gäller, och alla är för att Stockholm ska kodifiera hur vi ska arbeta med lagen. Det är en bra början.

Vi har på gott och ont arbetat med det här ärendet som med alla andra ärenden som har stora eller mindre stora frågor där vi har en lagstiftning eller väntar på en lagstiftning och ska kodifiera hur Stockholm ska tillämpa en lagstiftning. Båda är viktiga. Lagen gäller fullt ut och utan reservationer. Den som tycker att Stockholm har varit lite långsam kan mycket väl tycka det, för det tar tid när alla stadsdelar ska säga sitt i detta. Jag medger gärna att vi möjligen använde någon månad för länge åt det saken. Det förminskar inte lagens giltighet. Den gäller redan och den tillämpas fullt ut precis som alla andra lagar som gäller i Sverige.

Det förminskar inte heller betydelsen av att vi har regler som stramar upp hur Stockholm ska tillämpa lagar helt enkelt därför att vi vill att olika förvaltningar och nämnder i Stockholm ska göra ungefär likadant och likabehandla människor. Det är precis som i alla andra frågor. Och det är gott så, tycker jag.

Vi pratar i grund och botten om två olika frågor som är viktiga. Den ena är att kontakten med Stockholms stad ska kunna ske på eget språk i de här fallen alldeles oavsett vad sedan själva innehållet i kontakten gäller. Det är en utmaning, precis som många har påpekar. Vi har närmare 9 procent av stockholmarna i det här fallet som är aktuella. Men det innebär också att många i vår personal talar finska, vilket skapar goda förutsättningar. Där är det uppenbart att det brister än så länge. Det finns fortfarande för många exempel – jag har också tagit del av dem – där man ringer till stadsdelsförvaltningar och fackförvaltningar och möts av ett stort frågetecken. Det är inte acceptabelt, och det kommer jag att rätta till.

Den andra frågan är människor som på finska eller andra språk, till exempel svenska, vill ha en tjänst utförd i ett annat språkligt sammanhang. De kan sammanfalla, men gör det inte alltid. Där är den vanliga bilden att det här i huvudsak är uppfyllt redan i dag både på förskolesidan och på äldreomsorgssidan. Det innebär inte att det alltid

görs. Det finns en klar förbättringspotential. Men i huvudsak svaras det mot den efterfrågan. Både på äldreomsorgssidan och förskolesidan är det ganska lätt att reservera nya platser med en annan språklig kompetens eftersom det råder rätt stor valfrihet på de båda områdena. Jag tror att allt detta kommer att inträffa.

Det som nu står framför oss är bland annat att samråda med organisationer om hur de ungefär 3 miljoner vi har fått av staten för själva genomförande ska användas bäst. Jag tycker att det är bra att samråden kommer i genomförandefasen när vi vet hur vi bäst nyttjar extraresurser.

Jag sade att vi har skäl att vara självkritiska i en del telefonkontakter. Det ska sägas. Vi har i alla fall fått beröm – berättigat eller inte ska jag låta vara osagt – för en webbplats som i huvudsak är lättnavigerad också på andra språk än svenska. Den har ett ganska gott tjänsteutbud och en tillgänglighet tidigt i webbplatsens hierarki vilket gör att man tydligt markerar att webbplatsen vänder sig också till människor som inte talar eller läser svenska eller inte vill tala eller läsa svenska.

Jag tycker att det totalt sett finns skäl för ris och ros. Jag känner mig delskyldig till en långsam process. Vi är i gott sällskap med många stadsdelsnämnder. Det fritar inte mig från ansvar. Men eftersom jag vet att lagen ändå gäller och eftersom jag tror att vi kan göra ett gott arbete när våra egna riktlinjer har trätt i kraft tycker jag att det är med viss tillförsikt man kan se framtiden an.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 128

J a c k i e N y l a n d e r (v): Ordförande, fullmäktige! Eftersom jag själv är gift med en finska som behärskar både finska och ryska har vi också många vänner, bekanta och barn i familjen som talar det språket. Jag tycker att det är en katastrof som det ser ut nu. På 60- och 70-talet fanns Riksteatern, Finska Riks och Svenska Riks. Man lade ned det arbetet i Stockholm. Vi fick alldeles nyss höra att fanns en stor grupp medborgare här. Det är också en katastrof när det gäller översättningar från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och liknande.

Min fru får inget extra i lönekuvertet för att hon är tvåspråkig. Hon jobbar i hemtjänsten och har gjort det i 30 år. Blir det ett nytt ärende och det finna eller en finska är det min fru som får det jobbet, men hon får inget extra för det. Det är lite märkligt vilken syn vi har på de människor som behärskar de här två språken. Hur gör vi själva? I Finland däremot finns det pensionärshem där man bara talar svenska. De är ju tvåspråkiga, men vi är faktiskt nästan det här i Stockholm också. Jag undrar vad det finns för funderingar på detta. Det behövs lite till. Här handlar det inte bara om vilja utan om pengar. Det måste till pengar och resurser. Det är det som saknas. Den här gruppen har varit med och byggt upp den här staden och det här landet.

Anförande nr 129

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Utan att gå in någon löneförhandling med din hustru vill jag bara påpeka att det finns verksamheter som är anpassade för finska både på förskolesidan och på äldreomsorgens område.

Jag glömde att svara på en sak tidigare. Jag är ganska övertygad om att på längre sikt kommer också språken att få en större betydelse som rekryteringsgrund och som en särskild kvalifikationsgrund. Det gäller solklart det här förvaltningsområdet, men det gäller även andra språkliga minoriteter i Stockholm. Det kommer att vara extremt viktigt att vi kan tillhandahålla tjänster på flera olika språk.

Jag är övertygad om att vi går i en riktning där den sakliga kompetensen kommer att förenas med språkkompetensen.

Anförande nr 130

J a c k i e N y l a n d e r (v): Det låter bra.

Anförande nr 131

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att vi alla i den här salen tycker att det är bra med den lag som antogs nu när vi har en borgerlig regim. Jag tror inte att det är någon som är emot lagen för det. Det är också bra för oss i Stockholm som har så många finskspråkiga här.

Man kan alltid bli bättre får vi höra från olika håll, och det måste vi fortsätta med hela tiden. Det är lite tråkigt när man säger: Vi vill gå längre. Vi vill ha ”ska” i stället för ”bör”.

Vi strävar alla åt samma håll. Det inte så ofta man kan hålla med minoriteten, men jag håller med Ann-Margarethe Livh om att de kunskaper som vi kommer att få nu när vi jobbar alltmer intensivt med det här också ska användas när det gäller de andra minoritetsspråken. Vi måste verkligen utveckla de här delarna.

I dagens läge kan man gå in på Jämför service när det gäller äldreomsorgen och förskolan. Om det fattas platser, till exempel i förskolan, har problemet egentligen inte varit att det har fattats platser utan att det inte har varit en tillräckligt stor efterfrågan eller så har man inte kunnat hitta var de här förskolorna har funnits.

Visst är det så som vi hörde, att i takt med att efterfrågan och informationen ökar kommer vi också att bygga ut de delarna. Vi är till för stockholmarna oavsett vilket språk de talar. Politiken i Stockholm är till för stockholmarna. Den service man önskar ska man få.

Det är konstigt att när vi har ett sådant här ärende som angår oss alla är skillnaden ”bör” eller ”ska”.

Man talar om Finland som ett föredöme. Det är ingen hemlighet att svensktalande har fått det svårare och svårare där. Det är viktigt att vi här kan lära oss av de bra saker som sker där. Vi ska också ta till vara och ligga på för att vårt språk får finnas kvar i det landet, precis som det är viktigt att finskan finns här.

Att det är en fördel i rekryteringssammanhang med kunskaper i finska eller något annat minoritetsspråk tycker jag är fullständigt självklart. Jag tycker också att man kan se det i olika verksamheter även om Jackies fru tyvärr inte har fått del av det.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 132

Borgarrådet L i v h (v): Det är faktiskt skillnad mellan ”bör” och ”ska”, Ann-Katrin. Från början är det här ett EU-direktiv som sedan har blivit svensk lag. Nu har det kommit ned till kommunerna. Om ska man följa lagen och EU-direktivet ska faktiskt förvaltningarna tillhandahålla den här informationen. Det är en skyldighet. Då tycker jag att det ska stå ”ska”. Hur ska annars en finskspråkig person kunna komma till en förvaltning och kräva sin rätt att få en viss information eller en viss tjänst på språket om förvaltningen kan säga att man bara bör göra detta och att det inte finns någon bindande regel? Därför är ”ska” väldigt viktigt. Även om det kan låta lite rigitt är det faktiskt väldigt viktigt.

Anförande nr 133

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): I alla de bilagor som finns i ärendet står det att man ska ha rätt tala på sitt eget språk i kontakt med förvaltningen. Det står i lagen. Därför spelar det ingen roll. När vi talar om vad vi vill med stadens verksamheter är det väl bra att man skriver ”bör” om alla de saker som är viktiga, men det är fullständigt oväsentligt. Den dagen man tar kontakt med förvaltningen och talar sitt eget språk har man rätt att bli bemött på samma språk. Det viktiga där är inte om det står ”bör” eller ”ska”. Det viktiga är den informationen finns ute i alla våra förvaltningar.

Anförande nr 134

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Det är en väldigt stor skillnad mellan orden ”bör” och ”ska”. Står det ”bör” i ärendet handlar det om att förvaltningarna inte behöver ta det här på fullt allvar. Jag som jobbar med avtalstexter vet hur viktigt det är.

Det som jag egentligen ville prata om den här korta stunden handlar om att språket ska kunna vara en merit. För mig är det ett problem att du säger att det självfallet ska vara det samtidigt som det inte står så i ärendet. Det innebär att fullmäktige inte kommer att ha beslutat att språket ska vara en merit. Jag pratar framför allt om äldreomsorgen och barnomsorgen. Alla gamla finska människor får inte plats på Suomikoti, och alla finska barn får just nu inte plats på de finska avdelningar som finns. Det handlar också om att öka andelen personal som pratar minoritetsspråk. Det är jätteviktigt.

Anförande nr 135

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Det oerhört viktigt att öka andelen som pratar minoritetsspråken. Både äldre och barn ska ha rätt till detta. Men jag tycker inte att vi ska bedriva löneförhandlingar i det här rummet.

Anförande nr 136

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! I dag har det pratats om att efterfrågan har minskat och att det har hänt en massa saker. Utifrån mina drygt 30 år i Stockholm skulle jag vilja berätta vad det beror på att till exempel föräldrar med finsk bakgrund emellanåt inte har krävt detta på finska och ibland har krävt det på finska.

När jag kom hit på 70-talet och fick mitt första barn skulle alla föräldrar prata svenska med sina barn. Det sade den tidens språkforskning. På 80-talet visade språkforskningen att man bara skulle prata hemspråk och ingenting annat. Sedan kunde få ungarna att bli tvåspråkiga. I dag visar språkforskningen något helt annat. Vi vet att barn kan anamma flera språk. Jag har träffat barn som fritt byter mellan spanska, finska och svenska alltefter behov. De pratar alla dessa språk rent.

Under olika decennier har forskarna haft olika åsikter om vad som är bäst för barnen. Det har gjort att vi föräldrar har valt utifrån det som just då har varit beprövad vetenskap. I dag vet vi att det kanske inte är det. Faktum är att detta har påverkat våra val. Den grupp som i dag vill ha sina barn i en finsk förskola är de föräldrar som kanske inte pratar så mycket finska hemma. Men det finns ändå i rötterna eftersom den ena föräldern är finsk. De vill att barnen ska lära sig det språket också.

Jag tror inte att det finns någon i den här fullmäktigesalen som kan säga att det är skadligt att kunna flera språk. Det är när man är liten som man kan lära sig. Vi har varit påverkade av forskningen. Jag hoppas att samtliga i fullmäktige förstår detta. Därför är den här frågan så stor just nu.

*§ 21 Ny ridanläggning i Sättra – genomförandebeslut
Hemställan från idrottsnämnden (utl. 2010:64)*

Anförande nr 137

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Kära fullmäktige! Det här är ett väldigt roligt beslut som vi ska fatta i dag. Det är nämligen det sista ridhuset i Stockholms stad som ska restaureras. Under de här fyra åren som jag har varit idrottsborgarråd har vi betat av alla ridhusen. Det är väldigt roligt för mig som idrottsborgarråd att få föreslå det här till kommunfullmäktige i dag.

Staden äger fem ridanläggningar. Alla ni som, liksom jag, har tillbringat er ungdom i stall vet att det inte bara är fråga om att rida utan det är en social verksamhet som lockar fantastiskt många, framför allt flickor men också några pojkar. Stockholms stads ridhus var väldigt eftersatta. Därför drog vi 2006 i gång ett arbete för att iordningsställa dem. Vi har betat oss igenom alla ridhusen.

Enskede ridanläggning har utökat sitt antal stallplatser. Man har fått ett nytt stall och omklädningsrum. I dag är allergier så vanliga. Man har helt nya krav på att kunna byta om. Vi har tillgänglighetsanpassat Enskede ridanläggning så att även funktionshindrade kan rida. Farsta ridanläggning har fått en ny uteridbana och kommer att få ett nytt omklädningsrum även de. I Grimsta har man fått ett nytt ridhus som är fantastiskt fint. För några veckor sedan fick jag från hästryggen inviga Åkeshovs ridanläggning som har en ny klubblokal och nya stallplatser, ett stort nytt ridhus och en ny uteridbana som kommer att locka massor med barn och ungdomar från västra Stockholm.

Nu står vi alltså i beredskap att fatta beslut om Sättra ridhus. Det har varit en fråga som har förföljt fullmäktige under många år, och nu är vi äntligen framme vid att fatta beslut om de 114,6 miljoner som krävs för att bygga denna ridanläggning. Den ska tas i bruk under 2012.

Ridning är en stor idrott i Stockholm. Det är många som ägnar sig åt den. Vi i staden försöker också att utöva social verksamhet inom ridningens ram. Vi har fritidsverksamhet i våra ridhus, och vi har fritidspedagoger som är där och tar hand om både dem som rider och dem som inte rider utan bara är där för att man vill vara nära djuren, klappa hästarna, titta på killar eller tjejer eller vad man nu vill göra i stallet. Man kan ju göra många olika saker. Det försöker vi göra. Det är fantastiskt roligt. Det är ett bra beslut. Det är ett bra beslut för flickidrotten, och jag hoppas att det kommer många fler sådana här bra beslut för flickidrotten framöver. Jag är glad att få ha genomfört detta.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 138

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Jag ska inte bli långrandig. Vi är eniga i den här församlingen när det gäller bygget av den här ridanläggningen ute i Sättra. I det här anförandet vill jag hänvisa till vårt särskilda uttalande i

kommunstyrelsen där vi påpekar att den här upphandlingen bör ske med upphandlingskriterier som en antidiskrimineringsklausul och miljökrav. Dessutom bör man ta hänsyn till att det här området där ridanläggningen kommer att byggas i dag är naturreservat. Man bör ta hänsyn till det också.

Anförande nr 139

Å s a R o m s o n (mp): Som Mehdi sade är det här ett enigt ärende. Det är också ett mycket positivt ärende, som borgarrådet framhävde. Jag tror att vi alla i den här församlingen har sett att ridverksamhet i Stockholm attraherar väldigt många, särskilt barn och unga. Det är också hälsosamt och positivt ut många aspekter. Det är mycket positivt att vi kan gå vidare med det här ärendet.

Det är en lite problematisk placering av ridhuset. Det är inte lätt att placera sådana här anläggningar. Det ska bli spännande att försöka kombinera en så attraktiv idrottslig verksamhet med ett naturreservat. Det borde gå eftersom det handlar om djur och hästar, men det ställer ganska stora krav under byggtiden, på anläggningens utformning och under drift för att vi inte ska gå emot det syften som Sättrareservatet har. Den allmänhet som besöker Sättrareservatet måste kunna utnyttja det reservatet till fullo. Här är ärendet lite oklart. Vi vill resa ett varningens finger. Det vore bra att säkerställa det.

Enligt miljöförvaltningen, som också har remissyttrat sig – man fick ju inte tid att ta upp det i nämnden – finns det också frågor om de kompensationsåtgärder som man tidigare har sagt ska genomföras i det här ärendet. Det finns inte med i själva genomförandebeslutet. Därför tänkte jag fråga borgarrådet om det är så att de kompensationsåtgärderna kommer att genomföras. När vi utökar de här ytorna, mycket är ju också hårdgjorda ytor för transporter och sådana saker, är det viktigt att det kompenseras i det här området eftersom det är väldigt eftersatt i en del grönområden.

Det är också en placering inom östra Mälarens vattenskyddsområde. Det är mycket positivt att man redan nu planerar in en dagvattendamm. Det måste man nog göra med de regelverk som finns. Det behöver också planeras lite fler åtgärder för att ta hänsyn till reservatet, och det är lite mer oklart. Det kommer man att behöva. Vi hoppas på en god dialog mellan idrottsförvaltningen och miljöförvaltningen som är tillsynsmyndighet för naturreservatet.

Jag yrkar bifall till det gemensamma förslaget i kommunstyrelsen och till det särskilda uttalandet som den rödgröna oppositionen har lagt fram.

Anförande nr 140

J a r i V i s s h e d (s): Ordförande, fullmäktige! Jag kan tyvärr inte hänvisa till något eget ridande på hästar. Jag hängde med min syrra en gång och lyckades ramla av ganska omgående. Syrran var dock hästtjej och levde mer eller mindre hela sin tonårstid i stallet. Så tror jag att det är för väldigt många tjejer. Stallet tar väldigt mycket tid och är till glädje för dem. Det är också, som det sägs i ärendet, fostrande.

Det är inte så att vi påbörjade det här arbetet 2006. Det var en, som det också står i ärendet, ganska omfattande plan för att stärka ridsporten i Stockholm som det fattades beslut om redan 1999. Det här ärendet i Sättra är ett led i den processen.

Bifall till vårt förslag i kommunstyrelsen och till det särskilda uttalandet.

*§ 22 Vision Söderstaden 2030**Minoritetsåterremiss från kommunfullmäktige den 24 maj 2010
(utl. 2010:65)*

Anförande nr 141

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Fru ordförande! Då kommer ärendet om den fantastiska visionen om Söderstaden upp igen. Det är ett väldigt tydligt exempel på hur visionen om Stockholm och det växande Stockholm kan bli verklighet.

Det är ett samlat grepp för flera av dagens stadsdelar. Genom att bygga samman områden som i dag egentligen präglas väldigt mycket av en trafikapparat kommer vi också att kunna förverkliga visioner i översiktsplanen och visionen om promenadstaden.

Tänk att i framtiden kunna ta en stadspromenad från Skanstull över bron och befinna sig på Gullmarsplanssidan men känna att den miljö som man möts av vid Gullmarsplan är just en förlängning av Götgatan med arbetsplatser, bostäder, butiker och restauranger i bottenvåningarna på samma spännande sätt som vi ser på Södermalm. Tänk att befinna sig en miljö som vi vet att stockholmare och besökare verkligen uppskattar.

I dag består platsen som ligger närmast vattnet av biltrafik. Vi har haft en väldigt dålig tradition i Stockholm att bygga havsutsikt för bilarna i staden i stället för för oss människor. Det är någonting som är viktigt att tänka på i den här visionen.

Sedan handlar det om att kunna fortsätta hela vägen bort förbi den nya arenan. Hela området kommer att präglas av nöjen och evenemang, ett riktigt, nytt kluster i Stockholm som verkligen kan bli ett nöjeskluster och göra Stockholm till en nöjesstad i världsklass. Det kommer att vara två arenor och en helt ny överdäckning. Samtidigt kommer det att vara en matstad i en del slakthusområdet med inspiration från New Yorks Meatpacking District där vi dels kan förvalta de gamla traditionerna i ett fantastiskt spännande företagarområde, dels öppna det att bli mer publikt. Arenavägen är i dag väldigt mycket av en bakgata. Den kan i stället bli blodådern i det här nöjesklustret i Söderstaden.

Jag hoppas att fullmäktige i dag fattar beslut om visionen och inriktningen. Då kommer de närmaste åren att präglas av en intensiv debatt och en intensiv dialog om hur det exakt ska se ut och vilka verksamheter som ska finnas. Det gäller till exempel vad som ska finnas på den gamla Söderstadions tomt. Den utgör en väldigt stor möjlighet till ännu tydligare fokus på nöje och evenemang i framtiden.

Fru ordförande! Med detta vill jag yrka bifall till det framlagda förslaget.

Anförande nr 142

M a r i a H a n n ä s (v): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vi har diskuterat den här frågan en gång förut, och därför kanske man ska försöka vara lite kort. Men det finns några saker som jag tycker är viktiga att ta upp.

Vi är i huvudsak överens om att vi ska göra någonting i det här området. Det står fullständigt klart. Men vi tycker inte att den dialog som har förts hittills med medborgarna har varit särskilt bra. Vi skulle vilja att man i det här visionsarbetet talar med dem som är berörda på ett helt annat sätt. Det gäller även stadsdelarna runt omkring. När det handlar om ett så stort område som slakthusområdet kan man också göra ett omvänt planförfarande och börja prata med människor på en gång. Man kan låta gymnasieklasser komma med förslag. Det gäller även andra som vi normalt inte tar med i arbetet.

Vi tror att det är nödvändigt med en områdesplanering. De omkringliggande stadsdelarna påverkas väldigt starkt. Det gäller Årsta, Gullmarsplan, Hammarbyhöjden, Blåsut, Johanneshov och så vidare. Det är mycket viktigt att ha med alla i det här arbetet.

Vi tycker också att det är viktigt att man bevarar det gröna stråk som ligger från Hammarbyskogen mot Årstaskogen via Kolerakyrkogården. Vi tycker alltså inte att man ska bygga där.

Vi tycker också att man måste göra något åt trafikbarriären på Nynäsvägen. Den är det största hindret i dag för en positiv utveckling i det här området. Vi är för att man överdäcker Nynäsvägen. Det kostar väldigt mycket pengar, men det verkar ändå som om alla partier är överens i den frågan. Vi hoppas verkligen att det kan bli av, och det snart. Det skulle också förbättra boendemiljön enormt för dem som bor längs Nynäsvägen om man däckade över den. Man behöver inte bara bygga bostäder på den mark som däckas över, utan man kan också anlägga nya, bra, gröna stråk från Gullmarsplan och söderut. Vi tycker att det inte bara är kommersiella verksamheter som ska till, utan det handlar också om gröna stråk. Bygger man fler bostäder måste man också ha en bra boendemiljö.

Med det yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 143

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Det är tack vare att vi nu har något mycket konkret, någonting som delvis är utrett på programstadienivå, som vi nu kan föra den intensiva dialog som du efterlyser. Det handlar om att diskutera och ta in synpunkter i ett tydligt programarbete. Nu har vi presenterat visionen. Vi har skickat ut material och information till över 4 000 hushåll och alla företag som finns i området för att berätta att det här pågår i området. Nu börjar den mer formella delen att ta in och arbeta in ännu fler synpunkter i de samråd som kommer att äga rum.

Vi har en grön strategi som bland annat innebär att vi bibehåller dessa max 300 meter till närmaste grönområde och park, och det ska bli fler träd. Det är naturligtvis en viktig del i detta.

Anförande nr 144

M a r i a H a n n ä s (v): Jag tycker inte att det du säger om den breda diskussionen som har varit stämmer riktigt. Jag som sitter som vice ordförande i en stadsdelsnämnd som gränsar till det här området har inte fått någon som helst information,

och jag har inte sett något som helst material om Söderstaden ännu. Det material som jag har sett är det som vi har här i fullmäktige. Man borde ha fått del av det på något sätt på gator som gränsar till det här området och som tillhör den stadsdel som jag är verksam i.

Det är också viktigt att titta och lära av det bra arbete som man har gjort när det gäller Söderortsvisionen. Det gäller att gå ut i en bred dialog med befolkningen på gator och torg. Jag tror att det kan leda till att det här blir en bra sak.

Anförande nr 145

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill också yrka bifall till den gemensamma reservationen i kommunstyrelsen. Man måste vara väldigt noga med att reservationen inte handlar om innehållet i ärendet som sådant. Det är klart att det här ska utvecklas. Däremot handlade minoritetsåterremissen om att vi begärde att detta ska remitteras till de berörda facknämnderna och till de berörda stadsdelsnämnderna. Stadsledningskontoret har fått säga sitt, att det här inte behöver remitteras. Jag undrar givetvis vem som bestämmer. Är det stadsledningskontoret eller finansborgarrådet? Det vore himla bra att få reda på.

Det handlar om en långsiktig utveckling av ett område som verkligen behöver åtgärdas. Jag som exploateringsnämndens vice ordförande tycker att vi i nämnden hade kunnat få se detta innan det gick till fullmäktigebehandling. Det må vara att det är kommunal byråkrati. Jag har inte sett ärendet innan det kom till den här behandlingen. Ni har inte svarat mot den återremissen.

När det gäller innehållet i ärendet och själva sakfrågan vill jag verkligen skicka med frågan om Nynäsvägen och en eventuell överdäckning. Jag träffade de boende längs Nynäsvägen två gånger under den förra mandatperioden. Innehållet på mötena var detsamma. Bullret är oerhört jobbigt. Husen förstörs på grund av att marken vibrerar av all trafik. Man behöver göra någonting. Ni, med Sten i spetsen, i trafikinämnden lyckades framgångsrikt fördröja beslutet om bullerplank under den förra mandatperioden. Nu har man återigen lagt detta på is. En överdäckning är oerhört viktigt. Det måste man titta på i det vidare arbetet och försöka se till att även de som bor i villaområdet, som absolut inte röstar på mig, får en dräglig miljö att bo i.

Anförande nr 146

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Först vill jag yrka bifall till den gemensamma reservation som lagd i borgarrådsberedningen. Miljöpartiet ställer sig i huvudsak bakom huvuddragen i visionen. En förtätning kan göras i området om det sker i samspel med befintliga naturområden och anpassas efter den befintliga bebyggelsen. I vår reservation trycker vi också på att Nynäsvägen på sikt måste överdäckas. Det är oerhört viktigt. Det kan också leda till en fin och god boendemiljö för tillkommande bebyggelse.

I svaret på återremissen framfördes att det här bara är en vision. Den behöver inte behandlas av berörda nämnder. Jaså, säger jag då. Det finns en tydlig parallell med vision 2030. Det är ett svårdefinierat dokument som först processades internt mellan förvaltningarna innan det dök upp i KF för antagande. Det visade sig sedan att denna

illa förankrade vision kom att utgöra grunden, basen och hela inriktningen för den översiktsplan som nyligen antagits av KF. Jag säger bara: Bevare oss väl för visionsdokument utan ordentlig förankring och remissprocess.

Jag yrkar som sagt bifall till den gemensamma reservationen som lagts i borgarrådsberedningen.

Anförande nr 147

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Bevare oss för Miljöpartiets vision om Stockholm, Cecilia Obermüller. Ni säger nej till hälften av alla bostäder. Det kommer att innebära att alla de 25-åringar som fortfarande bor hemma kommer att få vänta i över 30 år innan de kan flytta hemifrån. Jag tycker inte att det är en bra vision för Stockholm.

Anförande nr 148

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Jag tycker att det vore bra om borgarrådet Alvendal höll sig till ärendet. Där säger vi att vi i huvuddragen är ense med majoriteten om innehållet i visionen, det vill säga att bygga, förtäta och skapa någonting bra av det här området. Det är processen, hanteringen av ärendet, som vi reagerar mot.

Anförande nr 149

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag vill verkligen välkomna det här ärendet om Söderstaden. Som boende söderut känns det väldigt roligt att det södra området nu omfattas av en visionstanke framåt i tiden. De delar som vi i dag kan presentera är mycket spännande. De ska naturligtvis också så småningom hanteras ute i stadsdelsnämnderna.

Jag vill också passa på att understryka en sak i det här ärendet. Vi har tittat på Nynäsvägen. Vi har grävt ned delar av Nynäsvägen vid Johanneshov. Nu finns planerna på en överdäckning. Vi välkomnar verkligen den delen. Men vi måste också ta hänsyn till resten av Nynäsvägen genom Gamla Enskede i vårt arbete. Partierna har över blockgränserna under många sett vikten av att denna del verkligen lyfts fram. Sedan kan man fundera på om det är en nedgrävning eller bullerskydd som vi ska klara av i första hand. Men den delen av Stockholm måste få chansen att utvecklas. Det bästa vore naturligtvis en överdäckning som tar bort det djupa sår som en gång byggdes genom Gamla Enskede.

Man försökte bygga Dalen som den stora, nya trädgårdsstaden en gång. Man lyfte fram gårdarna, Lindgården och Äppelgården, som skulle binda samman den gamla trädgårdsstaden Enskede över Nynäsvägen, men det har inte blivit så, utan Nynäsvägen delar och bullret avskräcker. Jag hoppas att man framöver i det arbete som nu fortskrider ska kunna göra någonting åt den här delen av Nynäsvägen.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

*§ 23 Projekt Slussen**Genomförandebeslut (utl. 2010:66)*

Anförande nr 150

Borgarrådet N o r d i n (m): Fru ordförande! Det är lite smått historiskt att genomförandebeslutet för Slussen nu ligger på fullmäktiges bord. Den senaste omgången av Slussenarbetet har pågått i tio år. Och alla vet att diskussionen om behovet av att förnya Slussen har pågått längre än så och stannat av ibland. Om jag ska fortsätta att förse fullmäktige med lite statistik kan jag säga att detta är 22:a gången som Slussen behandlas i något av Stockholms stads beslutande organ. Därför kan vi väl konstatera att det nu är hög tid att fatta beslut.

Jag tycker att det är otroligt glädjande med det stora engagemang som har visat sig det senaste halvåret i Slussenfrågan. Från tid till annan kan jag tycka att den har varit förvånansvärt ljummen. Det har ändå varit flera omgångar med olika förslag och diskussioner om Slussen. Men till sist tog det fart i debatten och vi hade det största samrådet i Stockholms historia om Slussen. Jag tycker att det är utomordentligt glädjande.

Det här är en viktig och central plats i Stockholm. Vi ska inte fatta beslut om dess omdaning utan att vi kan känna att vi har haft en ordentlig debatt bland stockholmarna i den här frågan. Det ger oss alla här i kommunfullmäktige möjlighet att ta in stockholmarnas synpunkter om detta.

Slussen är en viktig plats för kollektivtrafiken. Att förnya den angöring för kollektivtrafik som finns vid Slussen och som i dag inte är någon särskilt trevlig miljö är otroligt viktigt. Slussen är en viktig plats för gång- och cykeltrafikanter. Man kan lugnt konstatera att det i dag inte är särskilt trevligt att ta sig förbi där.

Vi vill att Slussen ska vara mycket mer. Vi vill att Slussen ska kunna bli en plats i Stockholm som man inte bara skyndar förbi utan en plats som man faktiskt kan söka sig till. Slussen har stora värden. Det har kommit fram i hela den här debatten hur djup uppskattningen av vyn över Stockholm från Slussen är hos stockholmarna. Många kan uppfatta platsen som mindre gästvänlig i dag. Med detta kan vi förnya, omvandla och göra den mer gästvänlig. Vi tar också fram mer av vattenytan. Den vattenspegel som är en så viktig del av hela Stockholms själ och karaktär utökar vi ytterligare, och vi gör det möjligt att komma till vattnet. Vi skapar till och med ett vattentorg.

I ett genomförandebeslut lägger vi fast ramar om ekonomin. Vi lägger fast funktionerna som ska finnas på Slussen. Men efter det stora samrådet har Alliansen sagt mycket tydligt att det inte ska ligga några byggnader på Slussplatsen som tar bort utsikten eller uppfattas som en barriär mellan de historiska stadsdelarna Gamla stan och Södermalm. Därför är vi tydliga redan nu i den delen. Och därför är vi också tydliga med att stadsbyggnadsnämnden när man prövar övrig eventuell byggnation gör detta utifrån utsikt och siktlinjer.

Därmed har vi på ett mycket tydligt sätt visat att vi lyssnar till det som vi nu har fått ett besked från stockholmarna om. Vi bejakar detta eftersom Slussen ska stå där länge och vara en plats som fungerar väl och som kan älskas av alla stockholmare. Jag tror att det med det liggande förslaget finns utomordentligt stora möjligheter att det blir just så. Men samtidigt måste Slussen ha väl fungerande funktioner när det gäller kollektivtrafik, gång- och cykeltrafik, de bilar som måste passera där och en eventuell framtida spårvagnslinje.

Slussen ska klara mycket, och därför måste vi också vara väldigt noga med att funktionerna hos Slussen nu blir tydliggjorda och att vi skickar ett tydligt budskap från kommunfullmäktige till de tjänstemän som ska fortsätta att arbeta med Slussens förnyelse vad vi vill ha ut av Slussen både när det gäller funktion och när det gäller Slussen som en stadsmiljö, en plats för stockholmarna att söka sig till och ha trevligt på.

Här kommer att finnas möjlighet till shopping och uteliv. Här ska finnas möjlighet till ytterligare kultur. Vi har ju Stadsmuseet där, men vi kommer att addera andra saker när det gäller kultur till Slussenmiljön. På det sättet, fru ordförande, kommer omdaningen av Slussen att skapa en ny plats som stockholmarna kan fortsätta att älska.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 151

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag tror att det är väldigt många stockholmare som är intresserade av den här diskussionen. Miljöpartiet tycker att vi behöver ett nytt Slussen. Det är dags att förändra Slussen, men gestaltningen av nya Slussen är inte färdig med dagens beslut.

Vi vill behålla viktiga utsikter och värna kulturhistoriska värden. Ni putsar bara på fasaden, och ert lyssnade är väldigt litet. Vi vill ha mer kultur och mindre kommers. Därför säger vi att man ska halvera den kommersiella ytan. Är ni beredda att halvera den kommersiella ytan för att i realiteten göra de förändringar av Slussen som behövs för att behålla viktiga utsikter och värna kulturhistoriska värden?

Vi vill ha mer kollektivtrafik och mindre betong. Är ni beredda att minska biltrafiken och inte öka den genom ert förslag som faktiskt innebär mer betong och mindre kollektivtrafik? Det är en mycket viktig fråga. Jag vill väldigt gärna ha svar på de här frågorna.

Anförande nr 152

Borgarrådet N o r d i n (m): Fru ordförande! Jag tycker att Miljöpartiet är utomordentligt otydliga med vad man egentligen vill skapa när det gäller Slussen och vilka funktioner man egentligen vill ha.

Vi talar till exempel om att göra plats för det som nu studeras av SL och vårt trafikkontor. Vi vet inte riktigt var det landar. Jag tycker själv att det vore ett spännande projekt med en spårvagnslinje på Folkungagatan och ned till Slussen. Då

är det självklart att vi också ska bygga så att den i framtiden kan kopplas ihop med Norrmalms torg. Där öppnar vi för mer kollektivtrafik. Vi bygger en ny cykel- och gångbro utöver den bro som blir som kommer att gå samma väg in i Gamla stan som gamla Göta landsväg. Vi öppnar vattenytan, vi skapar plats för utemiljöer och vi skapar plats för kultur, men vi säger samtidigt att vi värnar siktlinjerna i grunden.

Jag förstår egentligen inte vad det är som Yvonne Ruwaida oroar sig för.

Anförande nr 153

Borgarrådet J ä m t i n (s): Fru ordförande! Det är i sanning en historisk dag. Jag tror att vi alla här inne är överens om att det här genomförandebeslutet känns väldigt viktigt. Det lägger grunden för debatten nu under sommaren och hösten fram tills detaljplanebeslutet ska fattas.

Därför är det synd att Moderaterna och Alliansen stänger dörren för att vyn ska bevaras. Varför är jag så tydlig och varför är jag så hård? Jo, det finansborgarrådet väljer att göra i sina Mina synpunkter är att peka ut ett enda hus mitt på Södermalms torg som ska tas bort. I övrigt säger man ingenting om husen. Det är också det hus som skulle ha innehållit kulturen. Det känns tyvärr också lite typiskt.

Nej, siktlinjerna över Stockholms inlopp och över Mälaren och Gamla stan måste värnas. Vi måste ha utrymme för kultur, men vi måste också ha utrymme för själva Slussen. Staten borde redan ha pungat ut med pengar för att bygga om själva Slussen. Om detta nämnde finansborgarrådet ingenting.

Anförande nr 154

Borgarrådet N o r d i n (m): Fru ordförande! Det hus som vi pekar ut som ska utgå kan man inte behålla och samtidigt säga att man ska bevara siktlinjerna. Det är fullständigt omöjligt. Det är faktiskt en nödvändighet. Vi säger att kulturen kan vara i andra hus i Slussens område. Carin Jämtin föreslår en glaspjramid där i stället å la Paris. Låt stadsbyggnadsnämnden titta på detta. Jag tror dock inte på att lägga kulturverksamheten under jord. Jag tror att vi kan hitta bättre platser för kulturverksamheten.

Måla inte upp konflikter som inte finns! Jag uppfattar ändå att vi är väldigt överens om att värna siktlinjerna. Det är någonting från samrådet som har satt avtryck. Det är ingenting att skämmas för. Det är det som kallas demokrati, mina vänner. Jag känner mig stolt över att Stockholms stad har haft detta stora samråd. Jag känner mig stolt över att lägga fram ett förslag där vi lyssnar på stockholmarna.

Anförande nr 155

M a r i a H a n n ä s (v): Jag vill börja med att säga att jag tycker att det är en lite konstig ordning att det blir repliker när Sten Nordin inte har sagt något om något parti eller någon person. Det är lite konstigt att man begär replik i det läget, men det beror kanske på att man kom långt ned på talarlistan.

Ordförande, fullmäktige och alla åhörare! Det är härligt att vi ska prata om den här frågan i dag på ett sätt och lite jobbigt på ett annat sätt. Alla är överens om att vi ska göra någonting åt det sjunkande Slussen, men på vilket sätt vi vill göra det skiljer sig åt.

Vi i Vänsterpartiet vill att trafiken ska minskas. Vi vill att man ska se till barnperspektivet. Slussen måste fortsätta att vara en tillgänglig mötesplats för alla. Det är en bra mötesplats i dag. Många säger i debatten att det ska bli en mötesplats, men det är också en mötesplats i dag. Vi tycker också att det är viktigt vilka byggnader som ska finnas där. Vi tycker också att det är viktigt med kollektivtrafiken. Det är stadens front mot vattnet åt två håll. Det är jätteviktiga beslut som vi ska fatta.

Vi känner oss oroliga över att det står i finansborgarrådets förslag att med detta beslut är de ekonomiska ramarna och trafiktekniska lösningarna fastställda. Framtida utformning är däremot en pågående process. Stadsmässiga värden och ekonomiska förutsättningar ska vägas samman på ett sådant sätt att det blir bästa möjliga lösning ur stadsmiljösynpunkt. Det slås definitivt fast, står det. Vi känner oss oroliga eftersom det enligt vår mening är en alltför stor tyngdpunkt på den trafik som kommer att finnas. Vi vill att den bro som är åtta filer i dag ska minska. Det måste finnas spårvägsreservat. Det är oroväckande att den är så jättestor.

Det finns till exempel inget klargörande, inte ens i stadsbyggnadsnämnden häromdagen, om hur denna bro ska fästa vid Gamla stan till exempel. Det finns olika åsikter. Många arkitekter säger att det ser ut som om denna bro kommer att ligga på en mycket högre nivå över Gamla stan och kommer upp över kulturbebyggelsen där. Handläggarna på stadsbyggnadskontoret säger annorlunda. Vi i Vänsterpartiet skulle vilja veta vad Kristina Alvendal och Sten Nordin säger om den saken.

Eftersom min tid är ute får jag återkomman när det gäller byggnaderna. Vi vill ta bort många fler byggnader. Sten Nordin skriver "byggnaden", men nu sade du byggnader. Jag skulle verkligen vilja veta om det är C1, V1 och E1 som ska bort. Det tycker nämligen Vänsterpartiet, men jag återkommer till det.

Anförande nr 156

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Fru ordförande! Det är många diskussioner om en åttafilig motorväg som nu ska byggas vid Slussen. Jag skulle vilja påminna fullmäktigeförsamlingen om hur Slussen ser ut i dag. Vi har sammanlagt elva fordonsfiler över Slussen i dag. Vi har 110 meter betongyta mellan Mälaren och Strömmen. I det förslag som ligger på bordet nu handlar det om totalt 42 meter. Det är alltså nästan en tredjedel jämfört med hur det ser ut i dag. Detta säger jag som en liten påminnelse om vad det är vi pratar om.

Anförande nr 157

M a r i a H a n n ä s (v): Allt beror på hur man räknar. Det är också väldigt många ramper som i dag är avstängda. Det var ett enormt stort trafikflöde på 50-talet. I dag är det inte det. Det har ju faktiskt fungerat även med de avstängda ramperna, och det kommer att fungera. Vi vill dessutom ha mycket mindre biltrafik. Vi vill inte att

Gamla stan ska svämma över av biltrafik. Det är dåligt för miljön, för husen och så vidare. Vi vill ha ett annorlunda trafikflöde över huvud taget med en minskad bilism.

Anförande nr 158

P e r A n k e r s j ö (c): Ordförande, fullmäktige! Centerpartiet stöder aktivt dagens beslut som är historiskt på många sätt, inte minst genom en 20 år lång process som har blivit en del av Stockholms moderna politiska historia.

Den segdragna processen har inte bara försämrat tilltron till politiken, utan den har också varit farlig. För bara ett par månader sedan blev brödförsäljare skadad när ett vinkeljärn föll ned i huvudet på honom. Tidigare har man också varit tvungen att stänga av körfält, och framkomligheten är i dag, som ni känner till, begränsad. Vi frågar oss alla vad som händer den dagen när någon hittar sprickor som innebär att exempelvis alla busstrafik måste stoppas.

Det är hög tid att visa politiskt mod, det är hög tid att sätta ned foten och det är hög tid att fatta beslut. Det är därför vi sitter här allihop. Det är nu vi ska göra vårt jobb. Dagens beslut handlar om att säkra några av stadens mest viktiga och grundläggande funktioner, att säkerställa att stockholmarna kan ta sig över Mälaren, att bussarna kan åka mellan Södermalm och Gamla stan utan att rasa ned i vattnet och att vi kan gå och cykla till jobbet. Det handlar också om klimatberedskap när det gäller vattenregleringen av Mälaren.

Den stora bron som har debatterats visar sig vid en jämförelse vara mindre än dagens betongramper. Självklart ska vi bygga för framtiden, och det är just därför den inte ska minskas. Centerpartiet vill gärna se spårtrafik på den bron i framtiden. Det vore väldigt tråkigt om den skulle visa sig vara för liten för det ändamålet.

Vi i Centerpartiet är speciellt glada över att det också kommer att finnas en beredskap för framtidens utbyggda kollektivtrafik till sjöss då Slussen kan bli en central för båtpendling mellan stadsdelar och grannkommuner. Det finns i vår vision.

Diskussionen om Slussen har tyvärr kommit att handla om saker som inte är föremål för beslut i dag, hur husen ska se ut och exakt från vilka vinklar utsikten ska vara intakt. Jag ser fram emot en fortsatt diskussion om det som kanske är mer sansad än den vi har nu när det bara är tre månader kvar till valet.

Vi i Centerpartiet har sagt att husen behövs för att Slussen ska bli en mötesplats, en plats där man vill vara och inte bara en plats som man passerar. Vi vill också att Slussen ska vara en plats dit man kommer för att beundra enastående arkitektur. Men om man ska ha enastående arkitektur måste man också bygga någonting. Det är inte enastående arkitektur att låta bli att bygga hus, som Socialdemokraterna presenterade i ett förslag nyligen.

Det lär ha varit centerpartisten och förre statsministern Thorbjörn Fälldin som lanserade uttrycket långbänk på 70-talet. Men här i rådssalen på 2000-talet är det Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet som hyllar begreppet långbänk när de föreslår olika åtgärder som riskerar att försena ett redan försenat projekt som är så pass viktigt för stockholmarna. Mest av alla, vilket är lite anmärkningsvärt, är

det faktiskt Socialdemokraterna som har lagt fram ett helt eget förslag som riskerar att försena processen. Därför skulle jag vilja ta tillfället i akt och till Socialdemokraterna och Carin Jämtin utdela ett lite hederspris som mandatperiodens långbänksolitiker. Jag hittade ingen långbänk. Jag vet inte hur en sådan ser ut, men jag hittade en pipa, och den ska Carin Jämtin få av mig.

Därmed vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 159

M a r i a H a n n ä s (v): Du sade att vi har försenat processen, Per, och du nämnde Vänsterpartiet. Jag tycker faktiskt inte att vi har gjort det. Vi har hela tiden agerat, diskuterat och tyckt i den här frågan. Vi har varit ute ganska tidigt med vad vi har tyckt. Jag tycker absolut inte att vi har försenat någon process. Jag vet faktiskt inte var du får det ifrån. Det vill jag ha ett svar på.

Anförande nr 160

P e r A n k e r s j ö (c): Jag menar förstås den debatt som vi har haft under våren. Där har bland annat Vänsterpartiet, men också ett par andra partier, gett sken av att man vill göra så stora förändringar att det faktiskt skulle innebära en förskjutning av tidsschemat. Jag tycker att det är lite ohederligt att man inte står för det och låtsas som om det inte är så, för så är det.

Anförande nr 161

Borgarrådet J ä m t i n (s): För mig är demokrati viktigt, Per. För mig är processer viktiga. Det har pågått en process där vi har pratat med stockholmarna, men vi har också haft en process i vårt parti, och det är också en viktig demokratisk process för mig. Vi har tittat på det som har kommit in, och nu fattar vi genomförandebeslutet. Efter genomförandebeslutet kommer vi att ha en lång period, hela hösten faktiskt, med diskussioner om utformandet av detaljplanen som vi sedan ska besluta om om lite drygt ett halvår. Demokrati och stockholmarnas inflytande är viktigt för mig. Jag kallar inte det för långbänk. Jag kallar det att hålla sig till spelreglerna. Det är det vi ska göra nu enligt de av oss gemensamt fattade reglerna i lagstiftning och våra egna arbetsordningar. Demokrati, Per Ankersjö, är viktigt i stora partier.

Anförande nr 162

P e r A n k e r s j ö (c): Det verkar även vara viktigt i Socialdemokraterna. Jag har självfallet respekt för det och för den process som har varit. Jag tycker också att det är väldigt roligt med den debatt som har kommit. Men jag tycker också att man, speciellt som ett parti som brukar ta ansvar för Stockholms tillväxt och utveckling, borde känna ett ansvar för att inte ha så vidlyftiga förslag att det skulle innebära en tidsförskjutning av schemat. Jag har haft den diskussionen med flera socialdemokrater i radio och på andra sätt. Precis som jag sade till Vänsterpartiet tycker jag att det är lite trist att man när man lanserar en glasperamid – jag vet inte hos vilka stockholmare man har förankrat den – inte säger att det tar tid att göra så stora förändringar i förslaget. 20 år innebär inte att man förhastar sig, utan 20 år är en långbänk.

Anförande nr 163

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Fru ordförande! När det gäller demokratin var det väl så att medborgarna fick komma in ganska sent i processen. Det var ganska nyligen som modellen ställdes ut och alla fick komma med sitt tyckande.

Det är väldigt viktigt med beslut. Det är viktigt att man fattar goda beslut. Bengt Göransson, en före detta kulturpolitiker och kulturminister, sade att politiker är sådana som fattar beslut om sådant som de inte vet så mycket om. I den utfrågning som var här tidigare framgick det med ganska stor tydlighet att det är många frågor som fortfarande är stora frågetecken. Det gäller till exempel detta med skuggor, sol och ljus. Hur kommer det att påverka olika platser? Det har man inte utrett. Man har inte heller utrett hur lång livslängd den här anläggningen kommer att ha. Vårt finansborgarråd trodde att det var 30 år. Det är en oerhört kort tid med tanke på kostnaden på 8 miljarder och en driftskostnad på 55 miljoner om året.

En sak som Miljöpartiet nu vänder sig mot är den gigantiska galleria av samma mått som ett NK-varuhus som inte ska ligga ovan jord utan under jord. Om den nuvarande gallerian vid Slussen har problem kan man undra vad det finns för garantier för att denna galleria ska bli ett otroligt lyckokast.

Busstationen under jorden innebär att kollektivtrafikanterna får gå 500 meter för att ta sig till tunnelbanestationen. Den ligger inte bara under jorden, utan den ligger också under vattenytan. Kollektivtrafikanterna som ska ut till Gustavsberg upplever i dag ett problem med att de har en mycket sunkig miljö, och det kan man hålla med om. Vad finns det för garantier för att denna verkliga underjordsmiljö inte kommer att bli extra sunkig?

Det blir ett hål i berget österut där vägen och bussarna ska in. Det ser inte så stiligt ut. Hur kommer man att uppleva det på de stora båtarna som kommer farande över den vackra Östersjön?

Det finns enorma problem med elljus. Allt det som nu ska byggas måste nämligen lysas upp. Det blir dyrt i drift. Det är alltså en oerhört komplex anläggning som man nu planerar för.

Men det jag mest vänder mig emot är att man i de skisser, bilder och modeller vi har sett totalt lyckas utplåna stadens topografi. Det är en oerhört stereotyp gestaltning där det har rått en linjerät teckning. Låt oss titta på detta förslag! Låt oss tänka om innan det för sent med detaljerna!

Anförande nr 164

E r i k S l o t t n e r (kd): Fru ordförande! Jag förstår inte riktigt den här skräcken som verkar finnas hos bland andra Miljöpartiet över den nya gallerian som föreslås. Jag tror att gallerian är ett sätt att öka Slussens attraktionskraft och få folk att komma dit, så att det verkligen ska bli en mötesplats. Jag tror att gallerian kan spela en stor roll i det arbetet. Man jämför med dagens galleria, men jag förstår att den galleria som i dag finns vid Slussen inte lockar särskilt mycket människor. Den nya gallerian som kommer blir någonting helt annat. Det ska bli en attraktiv galleria som får dit människor.

Jag tror att det här kan gynna hela Södermalms handel. Det har funnits en rädsla för hur butikerna på Götgatan kommer att drabbas av den nya gallerian. Men den här gallerian och hela nya Slussen kommer att göra att fler människor kommer till Slussen och att det blir en mötesplats. Sedan fortsätter man sin dagstur via Götgatan uppåt Södermalm, och det kan mycket väl gynna handeln på hela Södermalm. Gallerian ska inte ses som ett hot, utan den är en möjlighet.

Anförande nr 165

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Jag menar att det är en överexploatering. Skattehuset har en galleria, och de lyckades inte ens hyra ut sina lokaler. Vi har Ringen och massor med butiker på Söder. De som bor på Söder vet mycket väl att de inte saknar köpmöjligheter. Det finns rikt med köpmöjligheter på Söder. Risken är snarast att Söderhallarna eventuellt kommer att få problem. Många som bor i Gustavsberg, Orminge eller Sickla, ska de lämna sina butiker, handla här och släpa hem varor på bussen? Eller hur är det hela tänkt?

Jag menar att 35 000 kvadratmeter under jord faktiskt är en överexploatering.

Anförande nr 166

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Vi är en huvudstad i ett skärgårdslandskap. Vi behöver inte med en våldsam byggnation sätta oss på världskartan. Vi har vår givna plats i kraft av vår särart och stadens skönhet, om vi förvaltar den. En av de viktigaste platserna – kanske den allra viktigaste platsen – är Slussen.

Utan tvivel är man inte riktigt klok, sade Tage Danielsson. Så rätt han hade! Utan tvivel är man inte riktigt klok. Stora delar av Konstakademien har uttalat skam och förbannelse över de nidingar som ämnar fatta detta beslut. Det är alla vi här som avses.

Utan tvivel vet vi alla här inne att dagens Slussenkonstruktion har nått vägs ände. Vi måste riva och bygga om eller bygga nytt, men vi kan inte lappa och laga längre. Vi puttar in 15–20 miljoner varje år. Men nu håller vi på att bygga in oss i någonting som är väldigt komplicerat och komplext, med en kort livslängd, på 40–50 år. Vi hinner knappt bli färdiga med det innan vi ska riva eller bygga om det igen. Det känns oroande.

Först valde staden bland åtta olika tävlingsförslag år 2004 som resulterade i Nyréns variant Strömmar och sedan nya Slussen. I den låg trafikkonstruktionen. Men man var inte nöjd med det här utan vände sig till diverse kända arkitektbyråer. Två olika huvudvarianter utkristalliserade sig: näs kontra stadsfront.

Ni i Alliansen valde vinnaren med en massiv tydlig stadsfront och absolut största möjliga exploateringsgrad. Ingen protesterade kraftfullt just då. Nu vill alla partier ändra och bearbeta, i eftertankens kränka blekhet. Ni vill bara plocka bort ett hus och tror att det blir bra med det. Det är tveksamt.

Har vi valt rätt väg, Sten? Eller har vi faktiskt hamnat i en återvändsgränd? Du och ni låser fast oss i och med vägkonstruktionen och i och med detta beslut. Som Kerstin sade tidigare: Funktion resulterar i fysisk gestaltning. Är du, Sten, eller ni i Alliansen utan tvivel på att det här går att förbättra till ett vettigt slutresultat?

Vi i Miljöpartiet är tveksamma och vill se ordentliga bearbetningar och förändringar av detta. Det må ta tid, men vi har inte tidigare stoppat upp någon som helst process. Vi har hela tiden varit inriktade på funktioner. Vi har inte i ett enda skede bordlagt eller begärt en fördröjning. Men nu är det allvar. Nu måste vi se till att vi får en vettig lösning.

Miljöpartiet har, som sagt, under resans gång bestämt sig för en ny Slussen. Vi har också försökt förhålla oss till funktionen i stället för den exakta gestaltningen, för vi är inte experter. Vi har sagt att kollektivtrafiken ska bli bättre. Det vete sjutton om den blir det nu. Mötesplatser – jaha! Vi har jättestora trafikmängder. Jag återkommer.

Anförande nr 167

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Det är inget fel att ställa frågor, inget fel att hysa tvivel, men som vald till detta fullmäktige och som parti måste man också någon gång fatta beslut. Som jag sade tidigare i ett replikskifte med Yvonne Ruwaida känner jag mig alltmer osäker på vad det är Miljöpartiet egentligen vill. Ni ägnar den här fullmäktigedebatten åt att ställa otroligt många frågor, som man inte hittar särskilt mycket av i er reservation om man läser den. Nu ställer ni väldigt mycket frågor och vill backa ur hela beslutet. Det är vad jag uppfattar att Miljöpartiet vill göra.

Men det är inte, Cecilia Obermüller, att ta något som helst ansvar att nu slå till backen, bara retirera ut ur allt beslutsfattande och säga att vi fattar beslut en annan gång. Det går inte. Slussen är så rutten att vi måste fatta beslut nu. Vi kan inte längre utsätta stockholmarna för en så illa fungerande och otrygg plats mitt i Stockholm. Det är vårt ansvar att fatta beslut nu.

Anförande nr 168

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Men ni har ju låst fast er väldigt. I och med denna trafikkonstruktion har ni låst utformningen av hela paketet. Att kraftigt bygga ut stadsfronten och uppåt och i och med gallerierna lämnar ni väldigt lite öppningar för en omarbetning som skulle kunna förbättra det vi ser som problem, som väldigt många stockholmare ser som ett gigantiskt problem. Det är väldigt allvarligt.

Att peta bort ett hus – jaha! Och sedan har vi hela paketet kvar som det ligger. Det är inte speciellt konstruktivt. Jag tycker att ni borde öppna upp för att även förändra gallerians storlek och vägdragningarna, se till att kanske öka utrymmet för cyklister och gående. Det finns många saker som man kan laborera med för att göra det här beslutet betydligt bättre. Jag ser ingen öppning hos er för detta.

Anförande nr 169

M a t s B e r g l u n d (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det finns naturligtvis mycket att säga om Slussen, och mycket har också sagts, inte minst i de 1 200 svar som stockholmarna skickat in. Många är missnöjda. Jag tillhör själv dem som gärna hade sett en återbyggnad av William-Olssons gamla Slussenkonstruktion med smarta trafiklösningar i cirkulerande klöverblad.

Slussen är, precis som finansborgarrådet sade i sitt inledningsanförande, sliten och rätt klumpig. Men så var det inte när den byggdes på 30-talet. Då var den snarare en lätt, tjugig och framtidsanpassad konstruktion, där formen betydde väldigt mycket. Men det är historia. Nu lämnar vi det bakom oss och fokuserar på det förslag som ligger.

Det är naturligtvis positivt om vi kan komma till beslut. Nu har vi ett förslag, och bygger vi det bygger vi en ganska ful miljö, tyvärr. Det kostar runt 8 miljarder kronor. Men det kanske inte gör så mycket att det blir lite fult och tråkigt. Vi har fortfarande många andra fina miljöer i Stockholm. Allt kanske inte måste vara så vackert, eller funktionellt för den delen. Om en knapp mansålder kommer man att få göra om hela processen. Kanske kan politikerna och arkitekterna i framtiden göra ett bättre jobb än vad vi har gjort. Vi har helt enkelt misslyckats – det tycker jag att vi ska erkänna.

Men det finns fortfarande några saker vi kan förbättra. Vi har skrivit ned dem i Miljöpartiets förslag till beslut, och jag vill bara peka på några.

Det är först gestaltningen. Ramperna på Gamla stan-sidan måste sänkas. Också på Södermalmssidan måste betongdäcket sänkas. Det är inte speciellt roligt att se hur Katarinahissen och det gamla stadshuspalatset sjunker ned i betongen. Den åttafiliga bron måste smalas av – minst två filer ska bort.

Och så kulturen: Vi vill ha Slussen som en kulturmötesplats. Det hus där kulturen skulle samlas har strukits ur planerna. Vi har blivit lovade att kulturen därmed inte har strukits utan ska finnas med ändå. Det tror jag när jag ser det. Kultur har nästan alltid fått stryka på foten när det väl kommer till kostnaderna. Vi måste säkra att kulturen klarar framför allt hyreskostnaderna. Miljöpartiet vill ha ett kulturcentrum Slussen, inte en 35 000 kvadratmeter shoppinggalleria. Kulturcentrumet ska bygga på de institutioner som finns där i dag: Stadsmuseet, Södra Teatern, Debaser, konsgallerierna längs Hornsgatan och så vidare. Det ska byggas ut, gärna en kulturhusfilial, bibliotek och kanske fler scener.

Sedan har vi det historiska perspektivet. Om man promenerar över Västerbron och tittar ut över Riddarfjärden mot Gamla stan förstår man varför Stockholm ligger där det ligger, som ett lås i Mälaren – som ett lås i sjön, som det står i Erikskrönikan. Det är naturligtvis näset mellan Gamla stan och Södermalm som skapar detta lås, och det näset försvinner nu när vi gräver ut och breddar vattnet. Stockholm har tappat sin historiska förankring. Det är tyvärr väldigt historielöst.

Bifall till Miljöpartiets reservation!

Anförande nr 170

Borgarráðet S j ö s t e d t (fp): Det är alldeles fantastiskt att höra Miljöpartiet, som i huvudsak har tillstyrkt det här ärendet, när person efter person går upp och kritiserar alltihop. Det här är röstfiske och inte politik på någon högre nivå.

Jag vill prata om kulturen. Under hela detta ärende har kulturen haft en bärande kraft, i alla våra ärenden, att vi vill ha kulturverksamhet på Slussen. Det är väldigt viktigt, för det skapar liv, rörelse, entusiasm och karaktär åt en plats. Det finns fortfarande med.

Jag skulle bra gärna vilja veta hur du kan kritisera vårt beslut att ta bort det stora huset som stör siktlinjerna på Södermalms torg men att kulturverksamheter då kommer att försvinna. Tycker du att vi ska ha kvar det huset därför att det skulle vara kulturverksamhet där? Vi säger att det finns andra ställen där man kan ha kulturverksamheter. Kan du också svara på om den rödgröna alliansen tycker att man ska gräva ned kulturen under jord vid Slussen? Skulle det öka tryggheten, kreativiteten och platsens karaktär? Det tror inte vi.

Anförande nr 171

M a t s B e r g l u n d (mp): Tack, Madeleine, för att du tar replik och också pratar om kulturen. Jag kritiserar inte att kulturbyggnaden har försvunnit, men jag noterar och konstaterar att kulturbyggnaden har försvunnit. Vi har blivit lovade kultur, och jag säger att jag tror det när jag ser det. Jag har hela tiden under denna process så länge jag har varit med som politiker pratat om kulturen och försökt värna kulturen. Jag tror till och med att det var Miljöpartiet som initierade detta med kulturmötesplats Slussen. Innan vi lade det förslaget i vårt budgetförslag fanns det knappast med. Det var trafiklösning och kommers som gällde då.

Nu har alla partier anammat detta med kulturen, och det är jättebra. Men det måste påpekas gång på gång att kulturen ska vara kvar, för annars kommer den att försvinna. Jag är glad att du har sagt det här. Jag är glad att Sten Nordin har sagt det här. Men jag tror det först när jag ser det, som sagt.

Anförande nr 172

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag kan ta vid där och säga några ord om kulturverksamheten på den blivande Slussen. Slussen är i sig en kulturmiljö, och den måste hanteras väldigt varsamt. Det handlar om den fria sikten, vattnet, kontakten mellan Söder och Gamla stan, och inte minst Slussen själv. I dag är Slussen en nedsliten, överdimensionerad trafikapparat med alldeles för mycket betong, och nu har vi en unik möjlighet att bygga något bättre. Låt oss göra det, men låt oss göra det med förnuft och eftertanke.

När det gäller kultur ligger det redan ett kulturhus vid Slussen, Stadsmuseet, och det skulle kunna fungera som en central för information och diskussion om staden, inte bara historien utan också nutiden och framtiden. Därför föreslår Vänsterpartiet utökad plats för Stadsmuseet. Vi behöver inte fler gallerior och kommersiella platser vid Slussen. Vi behöver mötesplatser, öppna platser, platser för kultur och möten.

Kulturförvaltningen ordnade för ett par månader sedan ett Open Space där man bjöd in 120 medborgare som var intresserade av att komma och prata om kultur vid Slussen. De kom fram till fem utropstecken vid Slussen.

Det ska vara tillgängligt för alla. Det är angeläget att arbeta med Slussen som en plats för kultur för alla brukare och samhällsgrupper året runt dygnet om.

Det ska vara tillfälligt och permanent. Man ska både under och efter byggprocessen ha både tillfälliga och permanenta platser.

Nivåerna är en möjlighet. Utgå från de befintliga nivåerna som en möjlighet och en resurs i innehålls- och gestaltungsarbetet. Se dem inte som ett hinder.

Värna den lilla skalan! Uppför ingen monumental kulturbyggnad, utan utgå i stället från småskalighet, demokrati, spontanitet, snabbkultur.

Till slut: Låt barnen vara med. Ta med barn och unga vuxna i alla delar av planprocessen.

Det var vad de intresserade medborgare som kom på den här samrådsdagen tyckte. Jag tycker att det finns väldigt mycket viktigt att bygga vidare på där. Men det förutsätter att vi inte låser fast oss vid en överdimensionerad trafikapparat där kommersen får stå i centrum. Låt oss bygga nytt, men låt oss också tänka nytt.

Bifall till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 173

E i e H e r l i t z (mp): Ordförande, fullmäktige! Vi måste komma ihåg att det beslut som ska fattas i dag bara är riktlinjer. Och jag tycker att det ska få vara bara riktlinjer. Sedan måste det byggas vidare på estetiken – den måste bearbetas när det gäller Slussen. Kollektivtrafiken måste få bättre anordningar. Till exempel måste bussturerna gå i mitten, precis som på Skeppsbron, och ramperna upp och ned till Stadsgården måste flyttas ut närmare sidorna. Där var Nyréns förslag, som vann en gång i tiden, bättre.

Det handlar om att smalna av bron. Den ser hemsk ut i dag – en stor platta. Den liknas av många vid en motorväg. Det kan faktiskt sägas vara ett motorvägstänkande när man vill bygga den här bron. Det är väldigt konstigt, för ett av huvudargumenten mot dagens Slussen är just att det är ett motorvägskors och att man inte ska ha sådant i Stockholms innerstad.

Sedan har vi handelsplatsen, som det så fint heter. Det kan behövas en liten handelsplats vid Slussen, men då ska den vara knuten till lokal produktion och till skärgårdens produktion, alltså att den hänger samman med vattnen och Slussens roll för båttrafiken. Den ska associera ut till skärgården. I skärgården produceras väldigt mycket olika saker, och de behöver en plats där de kan sälja sina saker. Det ska inte vara Hennes & Mauritz, Clas Ohlson och allt det här som finns överallt på en massa andra ställen. Värmdöborna kan lika gärna åka till Sickla köpkvarter, som innehåller 140 affärer. Någon av planerarna brukar påstå att vi bygger det här för Söderborna.

Det är nonsens. Söderborna har Ringen, Medis, Götgatsbacken, Hornsgatsbacken – de har mer än väl av service. Det behövs inte mer kommersiell verksamhet i Stockholms innerstad. Det är viktigt att understryka det.

Miljöpartiet har alltid varit ett parti som är kritiskt till ökad konsumtion. Det står i vår ideologi att vi ska minska den privata konsumtionen. I förlängningen av det vill vi inte bygga fler köppalats i regionen utan i stället förbättra den lokala servicen och förvandla Slussen till ett estetiskt högklassigt område, med en kollektivtrafik som kan ersätta en stor del av bilismen så att bron kan minskas i bredd och inte se ut som en motorväg.

Anförande nr 174

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Ska det bli mer eller mindre förbjudet att handla i Stockholm behöver vi inte så mycket transportvägar framöver. Jag hoppas att stockholmarna lyssnade med uppmärksamhet till det senaste inlägget och vet vad som skulle vänta dem om Miljöpartiet får inflytande. Men det var inte det jag skulle tala om, herr ordförande.

Jag har fått frågor om vilka hus som nu stryks och så vidare. Det är egentligen ett helt kvarter som utgår, som ligger norr om Stadsmuseet, och det är det som definitivt blockerar utsikten. Hela det utgår. Men uppdraget till stadsbyggnadsnämnden går vidare än så, och det gäller de siktlinjer som man ska påverka. Om man står vid Stadsmuseet på Peder Myndes backe med ryggen mot huset och tittar ut ser man att det påverkar tänkta byggnationer både till höger och till vänster, inte bara mitt på. Det är också vad stadsbyggnadsnämnden ska arbeta med. Det vill jag vara väldigt tydlig med. Där tycker jag att vi har fått ett tydligt besked från stockholmarna. Det handlar alltså inte bara om ett hus som stryks utan om en väsentlig förändring av förslaget i den del som berör siktlinjerna.

Sedan tycker jag att det är viktigt att Slussen blir en levande plats. Jag håller verkligen med om det Erik Slottner tidigare sade i sitt inlägg om att gallerian är en del i det som kan föra ett positivt folkliv till Slussen och göra den till en bra bytespunkt också för kollektivtrafik och annat, där man har chans att göra inköp på vägen där man byter, men också för andra att söka sig dit. Herr ordförande! Jag tänker inte lägga mig i vilka affärer stockholmarna handlar i.

Anförande nr 175

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag tycker att det är väldigt bra att Sten Nordin försöker svara på några frågor. Men jag har ändå inte riktigt förstått hur man ska kunna behålla de viktiga utsikterna och värna kulturhistoriska värden samtidigt som man har den här otroligt stora kommersiella ytan som man ska bygga. Det blir ett jättekomples. Det blir nästan ett waterfrontkomplex som är gigantiskt, som blir som ett stup mot vattnet. Det blir för stort.

Man måste minska de kommersiella ytorna om man ska ha möjlighet att bygga den här platsen mer organiskt, mer i stil med det vi kan se på olika delar av Söder. Annars blir det bara ett jättemastodontwaterfrontprojekt, och det är inte det stockholmarna vill ha vid Slussen. Jag tror att man är ganska tydlig med det.

Men jag undrar: Hur är det med utsikten till exempel ut mot Saltsjön? Tidigare när man kom med båt till Slussen kunde man se Stadsmuseum. Kommer man att kunna se Stadsmuseum? Vi vill att man tittar på att halvera den kommersiella ytan, för vi vill möjliggöra att Slussen byggs så att man när man kommer med båten in mot Slussen kan se Stadsmuseum, som det har varit traditionellt. Vill ni bevara den utsikten?

Anförande nr 176

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Ja, det är just med anledning av siktlinjerna som vi ger det här uppdraget till stadsbyggnadsnämnden och förtydligar. Det är ett uppdrag som stadsbyggnadsnämnden egentligen har, för det handlar om Stockholmsvärden, både vyn från Slussen och vyn till Slussen. Där får man då återkomma när det gäller både hur man slutgiltigt utformar gallerian och diskussionen om husen ovanpå. Det är frågor man får återkomma till.

Jag uppfattar lite olika inlägg från Miljöpartiets sida. Nu var Yvonne Ruwaida orolig för utsikten från Saltsjön, vilket jag har respekt för. En partikamrat hade mer ideologiska invändningar mot att vi skulle ha affärer att handla i, och det har jag mindre sympati för.

Anförande nr 177

Borgarrådet J ä m t i n (s): Herr ordförande, fullmäktige, åhörare! Det är mycket att prata om. En sak som Eie Herlitz tidigare tog upp var mycket tydlig: Detta är en inriktning och ett genomförandebeslut. Det ger basen för framtida diskussioner.

Det jag har försökt säga i tidigare repliker vill jag nu stryka under lite tydligare. På s. 306 i ärendet står följande vad gäller innehåll i ny bebyggelse:

”Diskussioner har inom staden funnits kring en publik byggnad på platsen, främst i det centralt belägna kvarteret mellan broarna. Denna byggnad finns inte med i föreliggande utlåtande och här redovisade kalkyler förutsätter att inga investeringsutgifter belastar projektet och att heller inga försämringar görs gällande försäljningsinkomsterna.”

Tydligare än så kan det inte skrivas. Det blir ingen kulturbyggnad i Alliansens Stockholm.

Anförande nr 178

Borgarrådet N o r d i n (m): Då ska jag lära Carin Jämtin en sak: Man ska läsa finansborgarrådets förslag och att-satserna som fullmäktige ska anta. Där tydliggör jag ramen för det här projektet men har lyft bort de osäkra intäkterna. Det är det vi måste göra nu när vi omformulerar så mycket omkring vad som kan bli intäkter. Man ska också veta att de intäkter som först beräknades på de tänkta husen, om vi hade haft allihop, ändå är osäkra i sig. Vi vet fortfarande inte vad det kostar när det gäller grundläggning, diskussioner med andra fastighetsägare som får sin sikt påverkad och så vidare. De intäkterna var verkligen osäkra.

Det är därför som det i ärendet anges en kostnadsram, och vi får återkomma till de intäkter som vi kan få. Det vi är överens om, Carin Jämtin och jag, är till exempel att staten bör ta ett betydande ansvar när det gäller Mälarens avtappning.

Anförande nr 179

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det råder väl inget tvivel om att det här är ett av denna mandatperiods absolut viktigaste beslut. Frågan om Slussens framtid har diskuterats under många år – åtminstone under alla de år som jag har suttit i fullmäktige. Jag tycker att det är viktigt att säga, vilket Carin Jämtin också var inne på, att detta beslut är början på en process som kommer att pågå under många år. Första steget är hur man vill se själva trafiklösningen, och sedan kommer naturligtvis frågan om eventuell byggnation att pågå under årtal – det är jag helt övertygad om.

För Folkpartiets del var det några saker som var viktiga att poängtera i det här. För det första var det byggnationen ovanpå Slussen, där vi tyckte att exploateringsnivån var för hög. Vi tyckte att mittenhuset, det stora huset framför Stadsmuseet, skulle utgå, och så är också förslaget nu. För det andra tyckte vi att det är viktigt att behålla de olika siktlinjerna mellan Gamla stan å ena sidan och Södermalm å andra sidan, att vi inte ska bygga igen detta. Det är också frågor som kommer upp långt senare i processen. För det tredje var det viktigt att man så småningom ska kunna dra en spårvagn, att ersätta de blå bussarna i Stockholm med spårvagnslösningar. Det är tråkigt att Socialdemokraterna så reservationslöst hatar spårvagnar att man inte vill göra det möjligt.

Alla de här sakerna finns med i ärendet. Men det är också viktigt att påpeka att det här bara är början på processen. Vi lyssnade mycket på stockholmarna när planförslaget ställdes ut, och den absolut viktigaste punkten för stockholmarna var just byggnationen ovanpå Slussen. Jag är övertygad om att den diskussionen kommer att fortsätta framöver.

Jag är lite förvånad över Miljöpartiets agerande. Om man läser den reservation som Miljöpartiet har skrivit står det i första att-satsen: ”I huvudsak godkänna förslaget till genomförandet av ombyggnad av Slussen.” När man hör Miljöpartiets företrädare får man intrycket att ni vill avslå alltihop, och så är ju inte fallet. När man läser om de kommersiella platserna, handelsplatserna, finns det inte ett ord om att det skulle vara för stort. Däremot påpekar Miljöpartiet att det vore bra om de allra största handelskedjorna inte dominerar, ”utan att även mindre butiker och marknadsplats kan etableras i Slussen. Vissa delar av de kommersiella lokalerna kan med fördel reserveras för skärgårdsföretagare.” Det är svårt att inte hålla med. Däremot finns det inte ett ord om att det skulle vara alldeles för stort och alldeles för mycket.

Jag tycker att det känns som att Miljöpartiet spelar med lite olika kort beroende på vem det är som lyssnar.

Anförande nr 180

T e r e s L i n d b e r g (s): Först skulle jag vilja säga: Dumheter, Lotta! Vi har inte alls sagt att det inte ska kunna gå spårvagn på den här bron. Det handlar om helt

andra saker. Vad vi vill är att man tittar på huruvida man kan plocka bort rampen ned mot Stadsgårdsleden och på så sätt få en mycket smäckrare bro än den som är där i dag med åtta filer. Vi tycker att den är för stor och inte kommer att bli bra. Det är det som det handlar om.

Vad jag skulle vara lite orolig för om jag var du, Lotta Edholm – jag vet att du har varit vice ordförande i stadsbyggnadsnämnden – är att man går händelserna ganska långt i förväg. Det vi gör i detta ärende, och det finansborgarrådet säger, är att den grundläggande strukturen för trafiken således är fastlagd. Det betyder också att vi plockar bort en ganska viktig del i det utställningsförslag som ska vara nu, att stockholmarna kommer att kunna lämna in synpunkter. Men vad som än händer har fullmäktige sagt att vi kommer att skita i det. Det skulle jag vara orolig för om jag var du, Lotta Edholm.

Anförande nr 181

Borgarrådet E d h o l m (fp): Jag har noterat under de senaste ett eller två åren att det med socialdemokratiskt styre inte kommer att bli några spårvagnar i Stockholm. Det är väl alldeles uppenbart. Vår förhoppning är att om det skulle bli ett maktskifte i Stockholm kommer Miljöpartiet och förhoppningsvis också Vänsterpartiet att kräva spårvagnar på våra gator återigen. Men att Socialdemokraterna hatar spårvagnar står utom allt tvivel.

Anförande nr 182

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag trodde att Folkpartiet tyckte att det var viktigt att bevara och behålla de viktiga utsikterna och även att värna kulturhistoriska värden. Vi har varit väldigt tydliga med att vi inte är intresserade av en jättestor galleria vid Slussen, för vi vill värna de traditioner som finns på Söder med lite mindre butiker och snarare göra en förlängning av Götgatan och Hornsgatan och den kultur som finns där, i stället för att bygga en ny jättestor galleria. Det är inte vad vi tycker passar vid Slussen.

Den bedömning vi gör i Miljöpartiet är att om man verkligen ska behålla viktiga utsikter, om man verkligen ska värna kulturhistoriska värden och kunna bygga någonting annat än ett gigantiskt waterfrontkomplex, behöver man halvera de kommersiella ytorna. Det är vår bedömning. Jag skulle gärna vilja ha svar på frågan: Hur tänker ni se till att man bevarar de här viktiga utsikterna och värnar kulturhistoriska värden utan att minska den kommersiella ytan? Hur ska ni åstadkomma detta?

Anförande nr 183

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det enda jag noterar är att Miljöpartiet inte skriver ett ord om detta i sin reservation utan i huvudsak tillstyrker förslaget som det ligger och tycker att det ska vara mer kommersiella verksamheter med anknytning till skärgården. Jag delar helt den synpunkten. Men det finns inte ett ord i reservationen om att det är för mycket kommersiella lokaler.

Anförande nr 184

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Flera talare har redan talat om Slussen och om den unika miljö som det utgör i dag, med en öppenhet, mötesplats för människor, omstigningsplats och en trafikplats. Ibland brukar man skoja och säga att man inte räknas om en stockholmare som klarar av trafiken om man inte har klarat av Slussen som klarade högertrafikomställningen.

Första tanken när man tittar på Slussen är nostalgi: Går det att bevara? Slussen är en plats som tyvärr alldeles för länge har fått vänta på en omdaning, och nu står vi inför ett fullbordat faktum: Det måste ske en förändring.

Det har varit diskussioner i flera årtionden, långt gångna planer har förkastats. Man har börjat om, det har varit tävling på tävling. Varje gång när det blivit ett skarpt läge har det dykt upp nya gurun som har sett ljuset. Exakt deras förslag är det som absolut borde få slå igenom.

Vi har lyssnat och tittat på nya förslag, men någon gång måste vi faktiskt sätta ned foten och spaden i jorden, väl medvetna om att det kommer att ske förändringar under arbetets gång. Nu handlar det om Slussens trafiklösning som ska slås fast. I övrigt fortgår planeringen av byggnader. Hur de ska se ut framöver är inte riktigt klart. Framför allt har vi varit tydliga med att den vackra vyn Mälaren och Saltsjön absolut måste finnas kvar.

Slussen handlar om trafiken, det handlar om en enkel och effektiv lättorienterad planering där alla trafikslag ska finnas med. Det har redan sagts att det ska vara möjligt för gående, cyklister, spår, kollektivtrafik men också för bilarna att ta sig fram vid Slussen. Vattenspegeln måste lyftas fram tydligt och klart. Vi hade länge kännetecknet Stockholm, Beauty on Water, vilket jag är väldigt fint och som jag tycker vi gärna kan använda mer. Det är viktigt att det finns kvar i det förslag som nu ligger framme.

Vi vill se kajerna och broarna, men vi vill också se en kollektivtrafik på vattnet där det är möjligt så att vattnet inte skiljer staden åt utan i stället binder den samman. Vi vill se till att det blir en ökad avtappning så att vi får en minskad översvämningsrisk.

Det handlar om stadslivet. Det handlar om en mötesplats för människor som inte ska vara ett blåshål, utan möjligheten att träffas ska finnas på många olika ställen, inte bara vid Slussplan utan längs hela Gamla Stan och på andra sidan Slussen. När vi planerar för de nya byggnaderna framöver är det inte minst kulturbyggnaden som vi måste lyfta fram som en särskild del för att mötesplatser ska kunna vara både inne och ute.

Vi pratar om framkomlighet, trygghet och attraktivitet i det här området, och det innebär naturligtvis att det framöver måste vara hållbart.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 185

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Jag vill återkomma till de utblickar som vi alla älskar och tycks värna om. I och med att bilarna kommer att gå ovanför bussarna, bussterminalen ligger längst ned, sedan kommer bilarna, ett köpcentrum i två våningar, måste denna betongplatta skjuta ut så långt att om du står på den kommer du att missa oerhört mycket av den vackra utsikten. Du kommer förhoppningsvis att se himlen, men så mycket av Skeppsholmen och annat kommer du rent fysiskt, om du inte är tre meter lång, inte att kunna uppleva över huvud taget.

Det ni lägger fast i dag är trafiken. Till detta hör vägarnas dragning, om jag har uppfattat det rätt, och vi ska lösa frågan om kollektivtrafiken.

Allt hänger ihop, gestaltningen hänger samman med det resultat som det kommer att bli.

Anförande nr 186

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Absolut, men det handlar om hur vi bygger just den platsen så att vi kan fortsätta att ha den vyn över Mälaren och Saltsjön. Vi behöver inte stå där nere, det går att höja naturligtvis den mötesplatsen så att vi kan ha den vackra vyn kvar.

Jag litar verkligen på den kompetens – jag är varken arkitekt eller ritare – som finns och som har förklarat hur det ska se ut framöver.

Anförande nr 187

A n n M a r i E n g e l (v): Tyvärr litar du, Ewa, kanske lite för mycket på de förskönande bilder som har visats. Man måste även sätta sig in i detaljer och hur det verkligen kommer att se ut. Du målar upp en väldigt vacker och idyllisk bild av hur det ska bli och hur det ska se ut, och jag förstår att du vill det. Men den bilden slås sönder om man drar en åttafilig motorväg som kräver en massa betong och ramper förbi utsikten ned mot Gamla Stan som du nyss talade så vackert om.

Jag vill fråga dig: Tycker du verkligen att det är motiverat med den åttafiliga motorvägen? Vart ska bilarna ta vägen när de kommer in i Gamla Stan?

Sedan talar ni på er sida väldigt mycket om alla de förseningar som har varit. Om jag inte minns fel var det ni som begärde fram ett alternativförslag i slutet av förra mandatperioden. Det har nu gått ytterligare några år, och det är ni som har handlagt den här frågan, och nu kommer ni i sista minuten med ett förslag här. Det var ni som begärde fram ett bevarandeförslag som skulle ställas mot andra och som sedan avsågs. Det var några år som gick åt där. Vi är överens om att någonting måste ske nu.

Frågan är: Tycker du att vi ska ha den åttafiliga motorvägen? Tycker kd att det är en bra lösning?

Anförande nr 188

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): När man läser de svar som ni har givit från oppositionen ser man att de inte skiljer sig så mycket åt. Ni försöker hela tiden tala om en åttafilig motorväg. Jag vill se en väg som också ger plats för spårtrafik, och då behöver man den här bredden föra att kunna planera det framöver så att både bilar och spår ska kunna samsas och naturligtvis möjlighet till cykelbanor vid sidan om.

Anförande nr 189

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag hade egentligen tänkt börja med att berätta lite grann om Slussens historia. Slussen har förändrats flera gånger. Det har sagts så mycket i debatten att jag skriver med om det i min blogg, så den som är intresserad kan läsa där.

Miljöpartiet stöder ett nytt Slussen, men många miljöpartister är också oroade, precis som många stockholmare, över att man ska bygga ett fel Slussen, att man ska bygga in ett nytt Waterfrontkomplex. Även vi miljöpartister delar stockholmarnas engagemang för att Slussen ska bygga vidare på Stockholms skönhet och vackra värden och inte bli ett betong-Slussen. Miljöpartiet vill behålla viktiga utblickar och värna kulturhistoriska värden. Från båtar som kommer till Stockholm ska man även i framtiden kunna se Stadsmuseum.

Vi vill ha mer kultur och mindre kommers. Därför säger vi att vi tror att man behöver halvera den kommersiella ytan. Vi vill också satsa på att utveckla Stadsmuseum, och kanske ska vi ha i framtiden en ny filial till Kulturhuset vid Slussen.

Många har diskuterat frågan om de kommersiella lokalerna och hävdar att vi inte har påpekat detta i vårt förslag till beslut. Jag vill ställa en rak fråga till Folkpartiet, Centerpartiet och Moderaterna: Är det så att ni tycker, som vi skriver i vårt förslag, att de många små gallerierna, konsthantverks- och designbutikerna i näraliggande kvarteren ska värnas? Vill ni det?

Jag har en fråga till. Vill ni att de nya stora handelskedjorna inte ska dominera utan att även mindre butiker och marknadsplatser kan etableras vid Slussen? Vill ni att delar av lokalerna med fördel kan reserveras åt skärgårdsföretagare?

Det här är saker som vi har betonat. Vi vill värna det småskaliga, levande butiksliv som är en tradition på Söder. Vi vill inte ha ett jätteköpcentrum. Vi tror inte att det går att värna kulturhistoriska värden eller att se till att bevara utblickar om man har ett gigantiskt Waterfrontkomplex.

Vi vill ha mer kollektivtrafik och mindre betong. Nya Slussen ska ha en mindre och smäckrare bro än enligt förslaget. Vi vill ha en kollektivtrafikfil, och i framtiden ska det finnas spår i den. Vi vill att utformningen av nya Slussen utgår från klimatförändringarna och höjda vattennivåer i Saltsjön åt Mälaren för att säkra tunnelbanan och bevara Mälaren som dricksvattenkälla. Vi vill att staden tar fram hur förslagen ser ut från olika håll och hur utblickarna kommer att se ut från olika perspektiv. Det vill vi ta fram i den utställning som ska vara senare i år och som föregår den fortsatta processen.

Stockholm behöver ett nytt Slussen, ett nytt Slussen som bygger vidare på Stockholms värden. Ett nytt Slussen som stockholmare kan vara stolta över.

Anförande nr 190

P e r A n k e r s j ö (c): Du sade att Miljöpartiet vill ha mer kultur och mindre kommers. Varför skulle det vara ett motsatsförhållande mellan de två sakerna? En biograf – är det inte kultur? Det är samtidigt kommers.

Du gör det ganska enkelt för dig, och det känns som att det är synd att det är valrörelse det år då vi tar det här viktiga beslutet, för då blir det den här typen av diskussioner.

Självklart ska vi ha både kultur och kommers. Var tror du att folk träffas, fikar och umgås någonstans, på Stadsmuseet eller på den lokala stadsbiblioteksfilialen? Ja, det gör man kanske också men framför allt träffas man på Wayne's Coffee, man shoppar på Hennes & Mauritz. Jag tycker att båda de sakerna är rätt. Du säger att det ena är rätt och det andra är fel.

Majoriteten av stockholmare tycker om att fika på Wayne's Coffee och handla kläder både i butiker och på Hennes & Mauritz. Ska de inte få göra det?

Anförande nr 191

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag tycker att stockholmare i framtiden ska dricka sin sojalatte på Wayne's Coffee om de vill vid Slussen. Vi vill ha både kommers och kultur. Men vi säger att ni föreslår är för mycket kommers. Det blir för lite kultur. Det ni inte kan förena är den enormt stora ytan av fastigheter, som ni säger går att förena, med att värna utblickarna och värna kulturhistoriska värden. Det går inte ihop.

Politik är ibland är prioriteringar. Matten är ganska enkel. Man kan inte få allt vi pratar om samtidigt.

Anförande nr 192

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag tillhör dem som tror att det är bra med en blandning, med mycket kommersiell verksamhet blandat med det kulturella. Ofta kan kommersiella verksamheter innehålla en stor del av kultur. Jag tror att den här typen av köpcentra blir bäst för människor om det är en blandning.

Miljöpartiet andas i sin reservation inte ett ord om att man tycker att själva köpcentrumet är för stort. Däremot är det väldigt många ord om vad man tycker att det ska innehålla, och det har jag full respekt för. Men det fattas det inte beslut om i det här ärendet över huvud taget.

Anförande nr 193

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Vi är tydliga med att vi vill värna de små gallerierna, konsthantverks- och designbutikerna som finns på Söder. Vi tror inte att ett gigantiskt köpcentrum vid Slussen bidrar till att värna det.

Vi är tydliga med att vi gärna vill se lite mer unikt Söder genom att vi till exempel har skärgårdsföretagare vid Slussen och minde butiker. Vi är oroad av att till exempel konsthantverkare i dagens Stockholm har det allt svårare att hitta billiga och bra lokaler.

Vi tror inte på de stora nya gallerierna vid Slussen. Vi tycker att Stockholm har tillräckligt många stora gallerier, och det är inte det stockholmarna vill ha. Men Folkpartiet duckar i frågan om hur man ska uppnå det man själv säger att man vill, nämligen att värna utblickar samtidigt som man vill bygga ett gigantiskt Waterfront-komplex vid Slussen.

Anförande nr 194

Borgarrådet J ä m t i n (s): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vi har hört många som har berättat om hur Slussen mår. Slussen vittrar sönder, säger några. Slussen åker ned i dyn, säger andra. Man kan beskriva det på olika sätt, men det är dags att fatta beslutet.

Den här investeringen, 8 miljarder omfattar beslutet, kommer att ge en av Stockholms centrala platser en ny form. Den här formen kommer att bli bra. Den kommer att bli bra, men vi måste också i fortsättningen tänka rätt. Det är nu detaljutformningen börjar, det är nu vi har möjlighet att påverka hur höga, hur många, hur få hus vi ska bygga. Det är nu vi ska påverka ramper, på- och avfarter, smäckerheten eller inte av, i det här fallet, bron.

Just nu arbetar stadsbyggnadskontoret med ett nytt förslag efter ett beslut i förra veckan av stadsbyggnadsnämnden som bygger på de inkomna synpunkterna och de åsikter som har samlats in under det senaste halvåret. Över 1 200 synpunkter har inkommit, och slutsatserna som staden drar av dessa håller nu på att inarbetas i förslaget.

Vi kan inte vänta med att fatta det beslut vi ska fatta i dag. Däremot måste vi ägna den här tiden framöver åt att ta in åsikter och diskutera med stockholmarna men också med kommunerna runt omkring. Värmdö-Nacka är minst sagt berörda, men också alla som kommer från våra sydvästra förorter med kollektivtrafiken varje dag är djupt berörda.

För oss socialdemokrater är det några aspekter som kommer att vara viktiga i det fortsatta arbetet. Siktlinjerna ska värnas, och det betyder för oss att den tänkta bebyggelsen måste anpassas, och den fria sikten från Ryssgården över Mälaren till Gamla Stan och över Stockholms inlopp värnas. Det är någonting annat än att ta bort det hus som Sten har pekat ut.

För det andra måste bron göras smäckare. Den måste ses över vad gäller bredd och filer, men den måste också ge plats för kollektivtrafik. Vad SL vill här vet vi inte, för de har dragit saker och ting i långbänk under moderat ledning.

Vi måste pröva möjligheten att undvara rampen mellan Stadsgårdskajen och Skeppsbron, men vi måste också se till att anslutningen till Gamla Stan utformas med respekt för de kulturhistoriska värdena, till exempel med avseende på hur bron landar på Skeppsbron.

Ett kulturhus behöver jag inte nämna, det har jag redan sagt. En plats för kommersiell men icke kommersiell kultur måste finnas på Slussen.

Som sagt: Vi kan konstatera att vi kommer att fatta ett enigt beslut om att ge Slussen en ny utformning. Den som påstår något annat har fel. Vi är också eniga om att reservera de nödvändiga medlen för denna ombyggnad i stadens investeringsbudget. Men vi verkar komma att bli ganska oeniga om vad det kommer att betyda i den konkreta gestaltningen i fortsättningen.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 195

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Då står vi äntligen här efter över 1 200 synpunkter från stockholmarna och en utställning som har pågått under lång tid, längre än vanligt och dessutom på den aktuella platsen. Nu kommer vi att kunna ta nästa steg. Det handlar om det som vi har pratat om här i dag – om byggnadernas utseende, placeringar, höjd, om utblickar som ska bevaras på ett sätt som väldigt många stockholmare och även framtida besökare kommer att kunna uppskatta.

Det gör att vi i framtiden kommer att kunna komma intill vattnet, och inte som vi har gjort på många ställen i staden, reservera platsen vid vattnet för bilarna.

Den bro som kommer att gå över Gamla Stan till Slussen kommer att kunna bli en av de mest spännande broarna i Stockholm. Vi har hittills haft en ganska tråkig tradition arkitektoniskt och utformat trista cementbroar. Det förslag som nu läggs fram gör att vi får en spännande miljö även under bron, någonting som inte finns på många platser i dag.

Men det handlar också om nya torg och ny grönska på en plats som i dag präglas av cement och väldigt sönderfallande sådan. Vad är det egentligen som gör en stad? Ja, det är inte bara byggnaderna, som man kan tro av det som präglat dagens debatt. Det är verksamheterna, butiker, restauranger, kulturevenemang, vi människor, grönskan. Det handlar om att försöka skapa en mysfaktor, tycker jag, på en plats som i dag präglas av kall betong, en blåsig plats som väldigt många hastar igenom.

Vi ska inte tro att bara för att en del av byggnaderna tas bort i det förslag som vi går vidare med har vi inga utmaningar kvar. Det är enorma utmaningar och krävas planering och tänk på arkitektur för att ta hand om de öppna platserna i staden för att de i framtiden inte ska riskera att bli blåshål.

Allt detta kommer att kunna tas hand om i nästa steg. Innehållet i byggnaderna berörs egentligen inte alls i dag. Därför är det märkvärdigt, tycker jag, att Miljöpartiet går ut och säger att det är synd om de små designbutikerna och gallerierna som ligger runt omkring, precis som att de inte skulle vara kommersiell verksamhet. Har ni varit och tittat på konst och sett vad det kostar i gallerierna runt omkring? Det är också kommersiell verksamhet, en av de unika delarna som faktiskt gör Stockholm till den stad med mångfald som den är. Självklart ska vi bevara det i det nya Slussen.

Anförande nr 196

M a r i a H a n n ä s (v): Kristina Alvendal tog upp den fantastiskt spännande bron. I dagsläget tror jag inte att någon av stockholmarna har tyckt att den ser särskilt spännande ut när de tittat på utställningen. Jag brukar inte kalla den för motorväg, för det är inte rätt klassificering, men den är väldigt bred som en motorväg i alla fall. Jag vet inte om jag kan hålla med om att det är så spännande.

Vi vill minska bron, som ni vet, med maximal bredd på sex filer, varav två självklart för kollektivtrafik på spårväg. Den vill vi dessutom förlänga till Kungsträdgården.

Beträffande det där med mörka utrymmen känner jag mig väldigt orolig, och har också skrivit om det, över hur det ser ut under Centralbron och tunnelbanebron. Det ser inte alls bra ut. Det är mycket hårda barriärer ned mot de områdena. I det förslag som ligger ser det otryggt ut, ord som borgarrådet själv brukar säga. Där finns definitivt ingen mysfaktor ännu i alla fall.

Anförande nr 197

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Självklart har det funnits synpunkter och kommer att finnas synpunkter på bredden på bron. Men min poäng och det som jag tycker är viktigt framöver är att bron just får en spännande arkitektonisk utformning. Det kommer vi att kunna åstadkomma med åtta filer, sex filer eller tio filer om det nu hade varit så. Med det förslag som vi nu lägger fram blir det en minskning av betongytorna med över 60 procent. Det innebär att det förslag som vi lägger fram i dag ger en mycket smäckrare utformning än vad som finns på platsen i dag.

Jag tror att det kommer att kunna bli en ännu smäckrare utformning på bron framöver. Men såsom den ser ut i dag, men en upplyst verksamhet under bron kommer det att kunna fungera som en lykta. När man står på Djurgården och tittar mot Gamla Stan och Slussen kommer delar av vår stad att vara upplysta som en lykta. Vi lever trots allt i den mörkaste huvudstaden i världen, så mer ljus kommer att behövas.

Anförande nr 198

T e r e s L i n d b e r g (s): Finansborgarrådet skriver att med detta beslut slås Slussens funktion som trafiklösning definitivt fast, och den grundläggande strukturen för trafiken är således fastlagd och inte föremål för vidare utredning eller beslut.

Jag undrar hur du som ordförande i stadsbyggnadsnämnden ser på detta. Själv tycker jag att det är ett ganska demokratiskt problem. Det har kommit in 1 200 synpunkter i det samråd som har varit. En hel del av dem har handlat just om trafiken, om strukturen. Den signal som ni skickar i dag är att vi inte kommer att bry oss om vad stockholmarna tycker.

Anförande nr 199

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag hade inte förväntat mig att Teres Lindberg skulle säga någonting annat. Tittar vi nu på hur vi går vidare visar vi verkligen att vi har lyssnat. 1 200 synpunkter, av vilka en hel del har varit positiva. Frågar vi stockholmarna är det 70 procent som tycker att det är bra att det sker en förnyelse av Slussen. Det är med de utgångspunkterna som vi nu tar nästa steg.

Att vi inte lyssnar på stockholmarna – ja, det är möjligen Teres Lindberg som har uppfattat att vi inte har lyssnat bara på Teres Lindberg. Men vi tycker att vi har haft, som finansborgarrådet har redovisat, ett gott samarbete. Vi är överens om det allra mesta, fram till bara någon vecka sedan då ni ville strypa trafiken från Nacka-Värmdö och göra en motorväg, som ni uttrycker det, genom Södermalm. Jag skulle vilja höra vad Södermalmsborna tycker om förslaget att få en motorväg i en redan trafikerad miljö.

Anförande nr 200

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Det sades tidigare att Slussen både vittrar sönder och alternativt sjunker. Sanningen är att det gör bägge delarna. Det är vissa delar som redan i dag är under isen, om man får uttrycka det så. Minst 15 miljoner pumpas det in för att Slussen ska stå upp i dag, och ändå kan det ske olyckor, som vi hörde här tidigare.

Nästan 400 000 människor passerar varje dag vid Slussen. Det är en av de absolut viktigaste trafikpunkterna. Det är en del av Nordsydaxeln i Stockholm som är väsentlig för att det ska fungera. Jag måste tyvärr korrigera finansborgarrådet. Han sade att vi har diskuterat Slussen 22 gånger. Men det är faktiskt 25:e gången i dag som vi diskuterar Slussen.

Det är viktigt att komma ihåg hur Slussen ser ut i dag. Jag sade det tidigare: 110 meter betong över vattenytan Mälaren, Strömmen. Det förslag som vi nu diskuterar innebär 42 meter bro, åtta filer varav tre filer sådana som ska ha direktanslutningar antingen till Stadsgårdsleden till Söder Mälarstrand så att man slipper trafik genom Söder. Det är precis den slits som Socialdemokraterna nu föreslår att man ska ta bort. Det innebär att man riskerar att få en trafiksituation, om ni skulle få gehör för era synpunkter här, där 7 000 fordon minst per dygn som i dag går från Värmdö-Nacka tur och retur tvingas hitta andra vägar in över Söder. Det tycker inte jag är någon bra lösning.

Samma sak gäller för trafik från Söder Mälarstrand mot Munkbro och Skeppsbron, det är 2 500 fordon som ska den vägen. Tar man bort den slitsen innebär det i så fall att de antingen måste åka över Söder eller åka på en redan överbelastad Centralbro.

Man säger vidare att man vill ha två filer reserverade för kollektivtrafik. Vi har åtta filer i dag i det förslag som finns. Tre filer vill Socialdemokraterna ta bort, då finns det fem filer kvar. Sedan ska man reservera två filer för kollektivtrafik. Det innebär att det blir tre filer kvar för en trafiklösning som i dag har elva filer.

Jag är helt övertygad om att det är ett orealistiskt förslag. Om det är någonting man gör om man går på ett sådant förslag är att man bygger in ett enormt trafikkaos mitt i hjärtat av Gamla Stan. Jag tycker att det är oerhört märkligt att man över huvud taget kan föreslå någonting sådant.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 201

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! 1 200 synpunkter har kommit in, och det enda som Moderaterna gör är att plocka bort ett hus. Det är den enda effekten, den enda demokratiska effekten.

Vi har broproblematiken. Vi har elva filer i dag, det är jag väl medveten om. Men det ser ut på ett helt annat sätt, det är utspritt som ett näs. Nu koncentreras trafikflödet i ert förslag till åtta filer. Det blir en kopia av Centralbron. Det är det som är problemet. Ni koncentrerar hela flödet till någonting som kommer att likna en motorväg.

Sedan har vi ett problem med hur det landar i Gamla Stan. Det är fortfarande inte löst. Det är inte riktigt utrett och bevisat att det inte kommer att ligga ramper högt upp som visuellt skär in i bebyggelsen i Gamla Stan.

Det har talats om att det skulle bli mer grönska vid Slussen. Jag har inte sett någon grönska alls i det nya förslaget. Det som finns i dag är i alla fall Sjöbergsplan med lite pilar.

Anförande nr 202

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag vill bara konstatera att i dag har vi 110 meter betong vid Slussen. Det förslag som nu ligger innebär 42 meter vägyta. Det är en enorm skillnad, precis som borgarrådet Alvendal sade. Det är 60 procent betong som är borta.

Jag tycker att det är en mycket märklig debatteknik från Miljöpartiet. Ni skulle tjäna på, tror jag, om ni skulle vara lite mer sanningsenliga. Ni framställer förslaget som ligger som att vi bara tar bort ett hus vid Slussen. Men där framgår med all önskvärd tydlighet att det är mycket mer. Alla som har varit uppe har talat om det.

Sedan pratar man om Waterfront Building vid Slussen. Det är med förlov sagt skitsnack! Det är ingen som har föreslagit det. Om det byggs någonting som är Waterfront Building ska det i så fall byggas nedåt, inte uppåt.

Anförande nr 203

A n n M a r i E n g e l (v): Vi är helt överens om att det är helt bedrövligt som det ser ut i dag vid Slussen och att vi måste sätta i gång att bygga nu. Det är såvitt jag vet ni som har låtit det gå några år utan att det har hänt någonting.

Din vision, Ulla Hamilton, av Slussen bygger på att det fortsatt ska vara lika mycket biltrafik eller ökad biltrafik. Det är i dag en gammaldags politik. Nästan alla gamla stadskärnor i världen befrias i stället från biltrafik till förmån för att bygga ut kollektivtrafiken.

Du sade att det kommer att bli enorma bilköer i hjärtat av Gamla Stan. Vi vill inte ha några köer i hjärtat av Gamla Stan, vi vill inte ha några bilar alls i hjärtat av Gamla Stan, inga privatbilar. Vi tycker inte att det ska vara möjligt att med åtta filer föra in mer trafik inne i Stockholms gamla kärna. Vi vill på sikt ha ett centrum i Stockholm som är fritt från privat biltrafik till förmån för kollektivtrafik, cyklar och gående.

Vi har olika visioner. Ni vill bygga åttafilig motorväg, men det vill inte vi. Det är gammaldags politik, Ulla.

Anförande nr 204

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag vet att ni inte vill ha några bilar i innerstaden. Men jag vill ändå korrigera dig: Det är inte åtta filer som ska leda in i Gamla Stan, utan det är fyra filer ut och fyra filer in. Det är faktiskt en viss skillnad, skulle jag vilja säga. Till och med jag som tycker att bilar är viktiga tycker att det är bra. Det är en ganska stor skillnad.

Dessutom har ni alltid en tendens att helt och hållet tänka bort leveranser, godstransporter, uttryckningstrafik och annan persontrafik som behöver komma fram. Det är otroligt viktigt att dessa kommer fram. Du kan inte tänka bort det, utan de behöver en infrastruktur även om man satsar på cyklister och annat.

Den här staden växer och kommer att fortsätta att växa. Vi lurar bara oss själva om vi tror att vi kan blunda och fatta beslut om önsketänkande. Vi måste vara realistiska i vår politik.

Anförande nr 205

Borgarrådet J ä m t i n (s): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag hängde inte riktigt med. Dina mattekunskaper ligger bortom grundskolan, Ulla Hamilton. Elva minus två är nio, åtta minus två är sex, inte tre. Men jag hängde som sagt inte riktigt med.

Det vi vill är att man tittar på hur man kan ta bort ramperna till på- och avfarterna till Stadsgårdskajen för att på det sättet kunna få en smäkrare bro. Om vi vill ha en smäkrare bro måste vi ha något slags idé som hur det ska se ut. Ni bara pratar. Vi måste ha en idé om hur detta ska gå till.

Det är riktigt att alternativet är att leda bort bilarna till Centralbron. När den räkning som är basen för hur bron ska utformas gjordes hade Södra länken inte öppnats. En

gång i tiden var det modiga beslutsfattare här som beslutade att bygga Södra länken. Det ledde till färre bilar i innerstaden, och det är jag väldigt glad för. Vi kan fatta andra modiga beslut som leder till att vi kan använda bilen på annat sätt.

Bifall till Socialdemokraternas förslag.

Anförande nr 206

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Den trafikbas som det här ärendet bland annat är grundat på är en trafikuträkning från 2009. Det känner Carin Jämtin säkert till.

Det som jag sade var att om man tar bort de tre filerna som är slitsen ned, alltså ett sätt att undvika att det går trafik in över Söder, tycker jag är en väldigt smidig lösning där Stadsgårdskajen och Söder Mälarstrand kan användas i full kapacitet. De är väl fungerande vägsträckor. Den delen vill ni ta bort med ert förslag.

Det innebär att av de åtta filer som finns i förslaget försvinner tre. Sedan vill ni ha kollektivtrafikfiler, en åt vardera hållet. Av de fem som finns kvar tar man en, fem minus ett är fyra. Sedan tar man bort åt andra hållet, fyra minus ett är tre. Det blir alltså tre filer kvar.

Anförande nr 207

T e r e s L i n d b e r g (s). Ordförande, fullmäktige, åhörare! Slussen berör många. Var och varannan stockholmare passerar Slussensnittet varje dag, och så gott som varenda stockholmare har en relation till platsen. Det är klart att Slussen berör och berör många. Man skulle kunna säga att det är stadens livsnerv just genom kopplingen mellan Saltsjön och Mälaren. Det är den kopplingen som gör att Stockholm, landets huvudstad, ligger just här.

Vi kan å ena sidan vara överens om själva genomförandet. Inte nog med att Slussen rent bokstavligen rasar för varje dag som går, men ska man riktigt hårdra det handlar det ytterst om avbördningen av Mälaren. Detta måste vi så klart få ordning på.

Å andra sidan har man upprörts i majoriteten av att vi socialdemokrater har tagit initiativ i frågan. Senast vi hade en diskussion i stadsbyggnadsnämnden, en riktig diskussion, om hur Slussens gestaltning skulle se ut över partigränserna var Mikael Söderlund fortfarande ordförande i stadsbyggnadsnämnden. Då kom vi överens om att vi skulle ha en bro i stället för ett näs, vi ville att Slussen skulle vara en plats för människor och vi ville att på Slussen skulle det finnas plats för kultur. Om detta var vi överens från höger till vänster.

Sedan dess har majoritetens samtalsvilja varit undermålig, för att inte säga obefintlig. Vi socialdemokrater har inte eftersträvat en konflikt i Slussenfrågan. Det handlar om en kostnad på 8 000 miljoner som på det ena eller andra sättet ska finansieras av stockholmarna. I stället borde samförstånd vara med de andra, men ni står här och surar för att vi tänker själva och inte dansar efter finansborgarrådets pipa.

Vi ser ganska stora problem med det förslag som har lagts fram, inte minst när det gäller brolösning. I ärendet skriver finansborgarrådet att strukturen för trafiken är

fastlagd. Vi vill gärna se en bearbetning av den här brolösningen. Vi vill att man på allvar tittar på den lösningen. I det ärende som ligger framme kan jag inte tala om ifall det är förenligt med det eller inte. Detta är alltså oklart.

När det gäller siktlinjerna lyfter man bort ett hus, helt plötsligt börjar vi lägga åt sidan stadsplanearbetet i genomförandebeslutet, vilket kan tyckas lite märkligt. Men det man tar bort är kulturen och säger: Då slipper vi betala för det. Ja, det är ju bra.

Jag tycker att ärendet känns lite märkligt även om vi egentligen borde kunna vara helt överens. Ytterst handlar det om avbördningen av Mälaren och att staden inte ska hamna under vatten.

Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 208

M a r i a H a n n ä s (v): Herr ordförande! I mina tidigare inlägg och repliker har jag talat om trafik och bro. Det tänkte jag inte göra så mycket nu. På sidan 287 i ärendet står att de trafiktekniska lösningarna slås fast definitivt. Därför hade vi i Vänsterpartiet inte sagt att vi i huvudsak vill ansluta oss till det här, utan vi har ett eget förslag till beslut. Det vill jag poängtera.

Trafikapparaten riskerar att konservera Slussen. Vi har pratat mycket om utblickar mot Saltsjön, men vi har inte pratat så mycket om uppblickarna från Gamla Stan. Vi ska komma ihåg att man i dag tittar uppåt mot Slussen. Vi är väldigt oroliga för att det blir en tuff barriär, en stark front upp mot Söder. Vi tycker att man borde ta bort en del av den och trappa ned den på ett bättre sätt så att man får dels en tillgängligare miljö, dels en vänligare miljö som solen kan komma på, på flera sätt.

När det gäller utblickarna från Söder har vi pratat om olika siktlinjer. Vi menar att siktlinjen från Katarinavägen, Peter Myndes backe, Götgatan och Slussen ska man ha kvar. Då måste man ta bort flera av de föreslagna husen. De kåkar som är föreslagna framför Hilton och åt Söderledshållet kan möjligen inrymma kultur. Det hus som Sten Nordin vill ta bort vill vi också ta bort. Det verkar alla vara överens om, oavsett vad det innefattar, innehållet i det.

Men inte heller hus å ena hållet och det hus som skymmer den fantastiska kulturmiljö som är vid KF-huset med fem huskroppar som är jättefina och klassade av Stadsmuseet som mycket värdefulla, vill vi att det ska byggas för. Vi menar att utblicken från Peter Myndes backe skulle kunna fungera om man inte bygger det huset alls och sänker nivån på de hus som ligger längre bort. Det skulle ändå kunna fungera med den otroligt viktiga bussterminalen och knutpunkten mellan bussarna från Nacka-Värmdö, spåret in mot Stockholm från Hammarby Sjöstad och Saltsjöbanan. Vi tror att det skulle kunna fungera ändå.

Per Ankersjö sade att vi fördröjer processen med att vi ställer frågor och har synpunkter under processen. Men det är ju hela vitsen med plan- och bygglagen att vi har en diskussion med medborgarna. Skulle den debatten med medborgarna med synpunkter försena processen? Eller är det bara när vi i Vänsterpartiet diskuterat under vårens samråd som försenat?

Anförande nr 209

P e r A n k e r s j ö (c): Jag blev förbluffad när du räknade upp alla saker som inte fick hända. Man kan konstatera att med ert förslag kan man knappt göra någonting alls med Slussen. Man får inte bygga någonting. Det är sådant som vi i Centerpartiet rent allmänt vänder oss emot vad gäller stadsplaneringen, alltså att allt nytt som ska byggas måste underordna sig det andra, att det inte får sticka ut. Hur tror du att vi med den strategin i stadsbyggnadspolitiken ska kunna byggas vackra byggnader som kan beundras om hundra år? Jag vänder mig mot det. Jag tycker att det är fel.

När det gällde din fråga där du angrep mig vill jag säga att jag inte har någonting emot att ni diskuterar och luftar olika förslag, men när det kommer till beslutsfattande föreslår ni sådant som, om det ska realiseras, innebär en förskjutning av tidsschemat. Det var det jag sade, ingenting annat.

Anförande nr 210

M a r i a H a n n ä s (v): Du sade faktiskt att vi fördröjde, vilket stämmer inte över huvud taget. Det var under processens gång, och vi har lagt fram förslag med de förutsättningar som är i nämnden och inte ens bordlagt det.

Anförande nr 211

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Om vi inte sagt det tidigare i något anförande vill jag nu klart uttrycka att även vi i Miljöpartiet är mycket måna om utblickarna, om vyerna och vi anser att man så småningom mycket väl kan plocka bort flera byggnader för att se till att detta värnas.

Platserna vid vattnet, med ett trädäck på Gamla Stan-sidan, är väl trevligt att ha. Det kan säkert fungera, men på Södermalmssidan, som vetter mot norr, är man oroade. Där skulle man verkligen behöva en nedtrappning för där kommer det alltså att finnas en mycket hög mur, 12–14 meter, med byggnader ovanpå, alltså mellan Centralbron och tunnelbanan. Det kommer att bli skuggigt, mörkt och obehagligt att röra sig där om man inte gör någonting åt platsen, till exempel en nedtrappning. Genom att halvera de kommersiella ytorna finns det möjligheter att göra en nedtrappning så att man faktiskt kommer fram till vattnet. Det är ju det som är tanken. Det är en av de funktioner vi ansett vara väldigt viktig, nämligen tillgången och närheten till vattnet.

Dessutom vill jag påpeka det som vi skrivit i exploateringsnämnden. Där står det att vi vill minska de kommersiella ytorna. I stället för att vara lite grann ”von oben” och hela tiden klappa folk på huvudet, som ni gjort, vill jag påpeka att det står i ärendet, även om det inte står i våra beslutssatser i det första anförandet. Det finns alltså med.

Miljöpartiet har hela tiden fokuserat på funktionerna och inte på att lägga sig i den exakta detaljutformningen. Då måste kollektivtrafiken bli bättre. Vi ser att det inte finns några filer vikta för kollektivtrafiken. Inte heller garanterar man någon kollektivtrafik på vattnet på Saltsjösidan. Det finns ingenting som säger att man kommer att kunna angöra med båt på Saltsjösidan, att ha kollektivtrafik på vattnet.

När det gäller mötesplatser har vi den stora trafikmängden som koncentreras till åtta filer. Vi ser hur biltrafiken kraftigt gynnats i det genomförandebeslut som vi nu ska fatta. Lite mer utrymme för gående och cyklister finns det, får man säga. Det har blivit något bättre, men det är fortfarande för smalt för att vara ett vettigt cykel- och gångstråk. Det måste förbättras.

Vad beträffar avbördningen och vattenståndet har man tagit hänsyn till att Mälaren kan svämma över, men väldigt lite hänsyn har tagits till vad SMHI sagt om Saltsjön och stigande havsnivåer. Det vill man inte riktigt lyssna på. Det är mycket möjligt att vi, när vi väl byggt färdigt, har höjda havsnivåer som gör att vi får problem.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 212

M a r t i n M i c h e l (mp): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Det finns en aspekt på Slussen som ingen har talat om i kväll och som jag tycker är viktig men som några av er kanske tycker är oviktig eller ointressant. Det gäller den vandrande fisken. Slussen är nämligen ett av Sveriges fiskeartsrikaste vatten. På vilket sätt har man i det nya Slussenförslaget, som vi i dag ska ta ställning till, tagit hänsyn till den vandrande fisken, till alla de arter som ska upp genom strömmarna i Stockholm, under Norrbro, i Stallkanalen och i framtiden även Slussen? Hur ska fisken kunna ta sig vidare in i Mälaren för att leka? Detta är en mycket viktig spridningskorridor för fisken.

Ni har säkert hört oss miljöpartister många gånger tala om just spridningskorridorer, men då har det handlat om naturstråk och parker i förorter och andra platser för att flora och fauna ska kunna sprida sig till alla delar. Här handlar det om vattnet och de tillgångar och värden som finns i vattnet. Det är ingenting vi ser direkt, men det är en fin sak värd att bevara. Jag skulle gärna även i framtiden vilja se de fina planscher som visar hur många arter det finns i Stockholms Ström. Jag önskar att artantalet behålls även i framtiden i stället för att minskas, vilket skett de senaste åren.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation.

Anförande nr 213

M a r i a H a n n ä s (v): Det finns i alla fall någon som har med något om fisken i sin reservation, för det har vi tagit upp. Det gäller fisken som ska kunna passera en fisktrappa. Hur gick det med Margareta Olofssons motion om laxtrappa? Jag minns inte det.

När det gäller vatten tog Cecilia upp det. Det har tidigare talats om vattnets utlopp från Mälaren och att vi ska öka det. Självklart är det så. Däremot har vi inte talat om vattnets inrinning. Cecilia nämnde det nu, och vi har med i vår reservation att byggnation och sådant måste klara plus två meter både innanför Slussensnittet och utanför. Det kan ni läsa mer om i vår reservation.

En annan mycket viktig fråga som inte heller har tagits upp är tillgängligheten för dem som har svårt att ta sig fram. Området måste bli tillgängligt, inte bara fysiskt

utan även på andra sätt. Det är oerhört viktigt för att människor som kanske har svårare att hitta ska kunna hitta. Likaså gäller det människor som kanske inte ser eller hör så bra och så vidare.

Det finns med ett förslag på en gångbro, men den blir inte tillräckligt tillgänglig. Det finns bra exempel. Mikael Söderlund var med när stadsbyggnadsnämnden var i Paris och tittade på en bro som var otroligt bra och tillgänglig. Det är alltså en viktig fråga.

Dessutom tror jag att vi glömt den kollektiva båttrafiken. Det vore bra om även den kunde ha sin plats vid Slussen. Då tänker jag framför allt på Saltsjön med på- och avstigning för kollektiv båttrafik. Jag tror att många partier är intresserade av det och att man måste jobba med det i det fortsatta arbetet.

Anförande nr 214

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Vi har diskuterat länge och mycket. Jag tycker att man kan beklaga att ni i denna process inte har lyssnat till Skönhetsrådet, Samfundet S:t Erik eller Stadsmuseet, alltså till dem som har den kompetens som handlar om kulturminnesvård, kvalitet och skönhetsvärden.

Vi politiker är inte specialister. Vi är allmänheten. Vi är sådana som kanske har en bred kunskap, men vi är inte specialiserade. Därför behöver vi de röster som varnar oss, ger oss råd och kommer med kloka synpunkter. Under processens gång har det kommit oerhört många kloka synpunkter från Skönhetsrådet, S:t Erik och Stadsmuseet. Jag ser ingenting av det i det förslag som vi i dag ska fatta beslut om.

Jag vill återigen säga att vi har en bygglag som säger att kvalitet och skönhet inte ska underställas kortsiktiga ekonomiska lösningar. Nu får jag hoppas att detta inte är en kortsiktig ekonomisk lösning. En livslängd på 30–40 år innan det behöver repareras igen är, tycker jag, en oerhört oroväckande ekonomisk lösning på detta problem. Vi hoppas väl att vi bygger för ett hållbart samhälle. Ett hållbart samhälle när det gäller arkitektur måste klara åtminstone hundra år och helst ett par hundra år.

När vi nu ska gå åstad och fortsätta med processen måste vi betänka att det vi gör kommer att för lång tid göra ett outplånligt ingrepp i Stockholms arkitektur. Det måste bli bra. Den bro som det talas om är ingen bro utan en uppførsbacke från Gamla Stan. Om det inte ska vara en uppførsbacke måste hela rampen vid Ränthäls-tartrappan, alltså slutet av Skeppsbron och Munkbron upp i luften, annars går det inte. Det har man tydligen över huvud taget inte tänkt på från Alliansens sida.

Det är många dimridåer som skulle behöva skingras innan vi egentligen kan fatta beslut om trafiken. Allt hänger ihop. Lyssna på Skönhetsrådet, S:t Erik och Stadsmuseet. De vet vad de talar om.

§ 24 Redovisning av motioner, inlämnade före den 1 juli 2009, som inte behandlats av kommunstyrelsen (utl. 2010:68)

Anförande nr 215

M a l t e S i g e m a l m (s): Ordförande, fullmäktige! Det här kanske inte handlar om någon motion, men jag tycker att jag ändå ska kunna lyfta upp frågan för att någon gång få ett svar.

Den 20 januari 2010 gjorde jag en skrivelse i kommunstyrelsen om Aspuddsbadet där jag ville ha en redovisning av kostnaden för rivning, polisinsatser, vaktbolag, sanering av mark etcetera. Jag väntar fortfarande på den redovisningen.

Jag ville bara lyfta upp frågan.

*§ 26 Överenskommelse med ekonomiska föreningen Aursvik Ost och ekonomiska föreningen Aursvik Syd (Veidekke Bostad AB) om exploatering för bostäder, lokaler och idrottshall inom fastigheterna Sädesärlan 1 och Sädesärlan 6 på Östermalm
Genomförandebeslut, förslag från exploateringsnämnden*

*Byggnation av en fullstor idrottshall vid Engelbrektsskolan samt begäran om utökad investeringsbudget
Genomförandebeslut, förslag från idrottsnämnden (utl. 2010:69)*

Anförande nr 216

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det här ärendet har vi sagt nej till när det gäller detaljplanen och nu har vi alltså exploateringsgenomförandet med investeringar. Jag hänvisar till den reservation som är lagd i kommunstyrelsen av Miljöpartiet och Vänsterpartiet gemensamt där vi vill återremittera ärendet och begär att man ska återkomma med ett förslag på idrottshall med bollplan på taket utan att man bygger en massa bostäder som faktiskt förstör skolgården och tar väldigt mycket utrymme från Engelbrektskolans barn, de som går i den skolan. Jag yrkar alltså på återremiss med den innebörden.

Anförande nr 217

H e l e n a B o n n i e r (m): Herr ordförande, ledamöter! För oss på Östermalm är det här en glädjens dag. Äntligen är vi framme vid att kunna fatta beslut i fullmäktige. Om man ska börja från början var vi en enig stadsdelsnämnd, samtliga partier, som 2006 fick det här ärendet på remiss. Vi var tacksamma och glada för att det skulle kunna bli en byggnation, och inte bara en byggnation, för det här ärendet är egentligt ganska komplext.

Skolan är från början av 1900-talet, det fanns en detaljplan från 1940, och 2009 kom en ny detaljplan. Redan 2005 fick Veidekke markanvisning för exploateringen. Idrottsnämnden har tagit sina beslut, och exploateringsnämnden har tagit sina beslut. Nu är ärendet äntligen här. Det är som jag sade ett komplext ärende eftersom så många nämnder är inblandade. Dessutom är Sisab en stor aktör i det hela.

Vi är väldigt tacksamma för denna gamla skola, väl innött och i och för sig trivsamt, men framför allt gymnastiklokalerna är unkna. De som varit där har fått hålla för näsan ordentligt för att över huvud taget kunna gå in. Lokalerna är totalt undermåliga.

Nu får vi med denna byggnation en fungerande idrottshall i första hand. Det innebär i förlängningen att det blir en bättre arbetsmiljö för både lärare och elever. Vi får även andra funktionella lokaler. Skolan ska växa och vara en modern skola. Av det skälet kommer ett mediatek att byggas in i de gamla gymnastikhallarna. Först och främst får vi en idrottshall som kan användas inte bara av skolans elever utan också av andra. Det ropas efter idrottshallar, speciellt i innerstaden, och det här är ett utomordentligt tacksamt tillskott.

Vi får dessutom den skolgård som man talar om. Ja, den minskas något, men man får inte glömma att det som i dag räknas in i skolgården egentligen inte är någon skolgård. Den bara nyttjas som sådan. Nu får vi en ordentlig skolgård med konstgräs, vilket innebär att aktiviteterna framför allt under rasterna kommer att bli oändligt mycket bättre för eleverna.

Skolan har en idrottsprofil och det har varit svårt att upprätthålla och stärka den idrottsprofilen. Vi talar om att värna idrotten, värna det sunda livet, och därför är detta ett lyckligt och bra tillskott.

Även bostäder behövs i området, och jag måste säga att det är fantastiskt att man 2005 fick en markanvisning som ännu inte har kunnat effektueras.

Vi yrkar med glädje bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 218

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Problemet med det här bygget är att lek- och rastytor försvinner men också att ljusförhållandena på skolgården blir mycket sämre. Det är inte bra att man i vårt mörka land kringbygger så att hela skolgården blir lagd i mörker. Dessutom har vi velat värna kulturmiljön i området. Därför vill vi återremittera ärendet och se en utredning beträffande hur idrottshallen skulle kunna byggas med en bollplan på taket. Det var ett förslag som föräldrar i Engelbrektskolan hade tagit fram.

Det sades att det var en enig stadsdelsnämnd. Ja, det är inte fult att som politiker ändra sig, vilket våra representanter sedan gjorde. Med eftertanke och ödmjukhet kan man ändra beslut. Jag tänkte bara påpeka att vi därefter haft en enig uppfattning när det gäller detta.

En bättre arbetsmiljö skulle man kunna få tämligen enkelt om man anpassade antalet elever efter det antal elever som skolsalarna var menade för.

Anförande nr 219

H e l e n a B o n n i e r (m): Att man kan ändra sina beslut – javisst, det är helt riktigt. Däremot kan man tala om närdemokrati, vilka som vet bäst och att inte falla undan för populism.

Vi får utökade möjligheter till gymnastiksalar. De gymnastiksalar som i dag finns är alldeles för små för de behov som finns och därför försöker man ordna det på annat sätt och på andra ställen. Vi får en funktionell skolgård, vilket den inte är i dag. Det är en grusplan som används av skolan, men det är inte någon rastplats värdig en skola.

Miljön är viktig för såväl lärare och elever som personal. I sammanhanget kommer skolkök och dylikt att byggas om. Hela skolan får alltså den upprustning som den är värd, och samtidigt får enskilda föreningar tillgång till den på kvällstid.

Anförande nr 220

Borgarrådet L i v h (v): Först måste jag säga att jag tycker att det är ganska dåligt att tala om populism när det har funnits en sådan opposition på Östermalm mot den här skolan. Det har varit namninsamlingar och mycket aktiva föräldrar och elever. Det är inte populism. Det är människor som bryr sig om sitt närområde.

Jag vill påpeka att när Helena Bonnier talar om en enig nämnd var Berit Bornecrantz från Vänsterpartiet inte närvarande. Vi har i alla nämnder varit emot det här skolbygget och har samma återremissyrkande som Miljöpartiet.

Anförande nr 221

H e l e n a B o n n i e r (m): När det gäller den här skolan är det helt riktigt att det finns olika uppfattningar om detta är bra eller inte. Samtidigt säger två tredjedelar av eleverna att de behöver en ny gymnastiksal, och då finns den här lösningen. Det finns ingen annan aktuell lösning att diskutera.

Beträffande solintaget vill jag säga att såsom skolgården är planerad, eller placerad, är det inte någon skugga på den öppna skolgården efter tillbyggnaden med bostäder, för solen skiner från ett annat håll. På något sätt handlar det om att ”bygg inte i min närhet”. Dessutom var det inte eleverna som började protestera utan de närboende. Eleverna vill ha en funktionell och bra skola, och det får de.

Anförande nr 222

M a r i a H a n n ä s (v): Herr ordförande! Jag har följt den här långa resan, och jag minns när jag för första gången besökte skolan, det var tillsammans med några föräldrar på sommaren, och skolgården var tom. Jag har också varit där senare när skolgården varit proppfull med barn. Nog kan man säga att skolgården utnyttjas som skolgård.

Det har varit ett enormt motstånd från både barn och föräldrar. Jag har fått många brev, även från barn. Det har varit gulligt skrivna brev. Det är ju inte så vanligt numera att man får brev, utan det handlar ofta om mejl. Det har kommit många brev i detta fall.

Det speciella med området är att det är en särskilt värdefull variation i bebyggelsen. Kulturmiljön med de råa bergsskäringarna är jätteviktig. Vi har inte kvar så mycket sådant i Stockholms innerstad. De finns på några ställen, och de är viktiga att bevara.

Vi tycker att det självklart är viktigt att bygga gymnastiksalar och idrottshallar, absolut, och det fanns ett förslag att i stället bygga på den befintliga plats som nu är ett slags bollplan, eller vad man ska kalla det. Det är ett mycket bra förslag. Vi menar att man skulle ha kunnat använda det. Anledningen till att man nu gör som man gör är att byggherren ska få bygga de ganska höga husen mot Danderydsgatan och den andra gatan som jag just nu inte minns vad den heter.

Vi menar alltså att man ska bebygga det som är befintligt; det är det vi menar med att man ska bygga på taket. Det är inte på skolans tak vi menar.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 223

H e l e n a B o n n i e r (m): Det är helt riktigt att det kommit en hel del protester. Det gör det så fort det ska byggas någonstans. De som drog i gång det var de kringboende, inte eleverna i skolan som vi har ett mycket gott samarbete med. Du ska inte glömma att vi är några från stadsdelsnämnden som varit med på hela resan.

Det är också riktigt att vi tittade på möjligheten att bygga en idrottshall på den grusplan som ligger längst bort. Det var för många år sedan. Då var stadsdelsnämndens ledamöter helt eniga om att vi inte skulle göra det eftersom det dels skulle ha tagit bort den enda lilla yta som fanns, dels skulle det definitivt skymma bostäderna bakom. Vad gäller att skymma bostäder är det inte alls fråga om särskilt höga hus, tyvärr. De kunde vara mycket högre för då skulle vi få in fler, men det är de Stockholmsmått vi har.

Beträffande hur man klassar olika saker vill jag säga att visst, dessa före detta baracker är grönklassade av Stadsmuseet, men glöm inte att all klassificering är rekommendationer, inte någonting bindande.

Anförande nr 224

M a r i a H a n n ä s (v): Du sade att det mest var protester från kringboende, men många av de kringboende som jag har haft kontakt med är barn. Det är inte så, Helena, att alla projekt möts av motstånd. Jag är politiker i en stadsdel där man är mycket positiv till nybyggnation.

Anförande nr 225

B i l l y Ö s t h (m): Herr ordförande, fullmäktige! Vi som sitter i idrottsnämnden är väldigt glada för att det här projektet kommer till stånd. Det är i och för sig trevligt att Maria Hannäs får brev och mejl, men som gruppleddare för Moderaterna i idrottsnämnden har jag inte fått ett enda mejl, brev eller något annat där man säger att det skulle vara tokigt. Vi tycker att det är ett jättebra projekt. Okej, det är riskfyllt, rätt dyrt och rätt komplicerat, men som Helena så förtjänstfullt förklarade är det viktigt att vi bygger idrottsanläggningar i innerstaden. Där finns inte precis gott om sådana. Det är helt enkelt svårt att få tag på mark.

För friidrottsvärlden, killar och tjejer, är det jättebra att idrottshallen kommer till stånd. Skolan är i behov av nya lokaler för idrottande, att få en fullstor idrottshall med gym, konstgräsplan och sådant som kraftigt förbättrar för elever och andra som utövar idrott.

Vi har som alla vet bostadsbrist, men ändå säger Vänsterpartiet och Miljöpartiet nej, som så många gånger förr. Vi vet att vi behöver bostäder, men inte just där vi bor.

Det här är ett bra projekt. Vi får en skolgård som är lite mindre men mer anpassad till dagens behov med löparbana, längdhoppsgrop med mera, med mera.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 226

M a r i a H a n n ä s (v): Vi är, Billy, båda intresserade av att bygga hallar och sådant. Skillnaden är att du inte får de mejl jag nämnde. Det kanske beror på att de som mejlar vet att Vänsterpartiet är ett mycket barnvänligt parti. Så kan det vara.

Sedan vore det bra om du, Billy, jobbade lika aktivt för en idrottshall i Skarpnäck.

Anförande nr 227

B i l l y Ö s t h (m): Jag skulle gärna vilja bygga hundra idrottshallar i Skarpnäck, men jag är realist och inser att det kanske inte har den högsta prioriteten i staden. Jag tycker att hallen på Östermalm har högre prioritet, vilket jag kan säga till mina väljare också i Skarpnäck.

När det gäller barnvänliga partier tror jag inte att något parti är mer eller mindre barnvänligt än andra partier, och där tror jag inte att du är bättre än jag.

Anförande nr 228

M e h d i O g u z s o y (v): Billy Östh hänvisade till idrottsnämnden. En majoritet var naturligtvis för. Det är inte första gången högeralliansen via markförsäljningar och liknande försöker finansiera byggen av hallar. Vi från vänsterkanten har både i idrottsnämnden och i denna fullmäktigesal tagit upp att det finns underskott av idrottshallar. Vi säger inte nej till bygget av idrottshallar. Däremot säger vi nej till de byggnader som tillkommer. De kommer, vilket andra redan påpekat, att göra livet surt för de elever som går i den skolan.

Anförande nr 229

B i l l y Ö s t h (m): Som vanligt har Vänsterpartiet oceaner av pengar. Visst kan man bygga, men man bör ha pengar att finansiera byggena med. Ett jättebra sätt att finansiera idrottshallen är att sälja marken och bygga bostäder så att vi samtidigt kan minska bostadsbristen. Om Vänsterns förslag gick igenom skulle man kraftigt öka bostadsbristen eftersom de säger nej till så mycket.

Anförande nr 230

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, åhörare, Billy Östh! Miljöpartiet har under tidigare mandatperiod tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet byggt 20 000 lägenheter. Vi kommer att bygga 15 000 bostäder om vi får bestämma, men vi kommer att undvika att bygga på skolgårdar, i parker, på idrottsplatser. Så är det.

Anförande nr 231

B i l l y Ö s t h (m): Det är därför Miljöpartiet sagt nej till om det nu var 7 000 lägenheter under denna mandatperiod.

Anförande nr 232

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Kära fullmäktige! Det verkar som om huvudfrågan helt kommit bort här. Vi är nu beredda att fatta beslut om att bygga en fullstor idrottshall i Stockholms city, där barn och ungdomar fullkomligt skriker efter möjligheter att få idrotta. Det finns alldeles för få idrottshallar. Jag trodde, var övertygad om, att detta var ett bekymmer som vi alla delade i den här salongen, men det verkar inte riktigt vara så.

Det här är ett ärende som pågått väldigt länge. Vi är nu redo att fatta beslut. Vi har vänt på alla stenar. Helena Bonnier har på ett föredömligt sätt pläderat för varför detta är bra. Det är bra för ungdomar och barn att vi har idrottshallar i Stockholm, och nu kan vi äntligen få det även på Östermalm. Det är mycket bra.

Anförande nr 233

E r i k S l o t t n e r (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag vill stryka under att Kristdemokraterna stöder detta ärende. Det är en mycket bra helhet. Vi får en ny idrottshall som vi är i behov av. Vi får 80 nya lägenheter i ett attraktivt område. Vi får en tryggare skolgård och en upprustad skola. Det är en mycket bra helhetsbild.

Jag tycker mig ana ett visst tunnelseende i en del debattörers inlägg. Hade jag bara tagit på mig skolgårdsglasögonen, bara sett det och fullständigt kopplat bort allting annat, kanske jag skulle ha sagt nej till förslaget eftersom man beskär en del av skolgården. Hade jag bara satt på mig idrottshallsglasögonen, och bara sett det, skulle jag ha jublat och tyckt att förslaget är jättebra eftersom jag inte bryr mig om någonting annat. Som politiker måste jag dock se helheten och fråga mig om det blir en bra helhet av de beslut vi fattar. Det tycker jag verkligen att det nu blir.

Sedan måste jag få kommentera två saker. Miljöpartiet och även Vänstern säger att det är jättebra med en ny idrottshall men inga nya bostäder, ingen exploatering. Nähä, men ekonomin då? Är den helt bortglömd? Sedan säger Vänsterpartiet att alla boende runt om kommer att göra livet surt för skolbarnen. Är det monster ni tror ska flytta in där, eller vad är det fråga om?

Det handlar om 80 nya lägenheter, och det kommer inte att göra livet surt för några skolbarn. Det kommer att bli en tryggare skolgård, upprustad skola, 80 nya lägenheter och en ny idrottshall.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 234

Å s a R o m s o n (mp): Det är upplyftande att höra att om du hade tagit på dig skolgårdsglasögonen hade du kanske haft vissa dubier. Med dagens situation i många skolor i Stockholm, särskilt innerstadsskolorna, är skolgårdarna oerhört trånga. Vi har många etableringar av skolor där man inte har skolgård över huvud taget. Det finns anledning för oss politiker att vara väldigt försiktiga med att exploatera skolgårdarna. Det är bakgrunden till Miljöpartiets ställningstagande i det här ärendet.

Jag upplever dock att du har en annan syn och tittar på andra värden. Man kan alltid säga å ena sidan och å andra sidan, och då skulle vi kunna exploatera väldigt många skolgårdar i den här staden. Någonstans måste man säga stopp. Någonstans måste man säga att skolgårdarna ska värnas. Barnen har rätt att kunna gå ut på skolgården.

Anförande nr 235

E r i k S l o t t n e r (kd): Vad jag menade, Åsa, var att om storleken på skolgårdarna hade varit det enda jag brydde mig om så hade jag kanske sagt nej om man tog en kvadratmeter yta någonstans. Som Kristina säger bygger vi inte på skolgården. Det byggs inga fastigheter direkt på skolgården.

Man kan diskutera hur stor en skolgård mitt i innerstaden kan vara. Engelbrektskolan har i dag en väldigt stor skolgård. Det är lyxigt att ha en så stor skolgård. Är det rättvist att just Engelbrektskolan ska ha en så mycket större skolgård än alla andra, och dessutom i ett så attraktivt område? Man kan verkligen ifrågasätta rättvisan i det.

Anförande nr 236

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande! Fullmäktige! Vänsterpartiet är för att man bygger idrottshallar och vi är också för att man bygger bostäder, vilket i dag är en bristvara i Stockholmsregionen. Det gäller i synnerhet Stockholms kommun efter att man snart sålt ut 20 000 lägenheter i allmännyttan. Det är lite sorgligt att högeralliansen alltid måste ta i anspråk spontana idrottsytor och skolgårdar för att exploatera dem och därmed externt finansiera idrottsnämndens verksamhet. Det är sorgligt.

Vi har som sagt i vår långsiktiga budget för de kommande åren föreslagit att man ska satsa på byggandet av idrottshallar, vilket också är en bristvara, men det krävs att staden tar sitt ansvar och inte litar på externa finansiärer. Det finns många dåliga exempel på det.

Anförande nr 237

E r i k S l o t t n e r (kd): Låt mig informera Mehdi om att de lägenheter i allmännyttan som sålts finns kvar. De försvinner inte. De sprängs inte bort. De finns kvar även om det är andra som förvaltar dem.

Man kan beklaga att någon annan ska finansiera, men det är samma skattepengar vi pratar om. Ska vi inte bygga är det skattebetalarna som får stå för notan. Då är frågan: Hur ska ni betala det? Varifrån ska ni ta pengarna om vi inte ska exploatera någonting? Det är samma pengar, samma arbetande människor, samma stockholm-are, samma skattebetalare som betalar. Det vore intressant att veta varifrån ni ska ta de pengarna.

Anförande nr 238

H e l e n a B o n n i e r (m): Herr ordförande, ledamöter! Jag måste säga att jag blir lite trött på talet om att man minskar skolgården. Det gör man inte. Det finns en

pytteliten skolgård i dag som tillhör Sädesärlan 6, som är skolans. Det andra tillhör Sädesärlan 1, som är stadens och på korttidsarrende till Sisab. Det är inte någon skolgård i dag. Det är en grusplan som används som skolgård.

Vad tillför vi? Vi tillför en riktig skolgård med en gräsyta att spela boll på. Vi tillför en gymnastikhall där det finns möjligheter till olika aktiviteter för den skolan och andra skolor och för föreningsaktiviteter, vad det nu kan vara, vilket det talats mycket om här. Dessutom upprustas den lilla skolgården som redan i dag tillhör Sädesärlan, som är själva skolan. Den blir inte förändrad. Ytan blir totalt 20, möjligtvis 30, procent mindre, men då ska man beakta att man inräknar den yta som inte är skolgård i dag.

*§ 27 Renovering av Nordsydaxeln**Lägesrapport och reviderat genomförandebeslut från trafik- och renhållningsnämnden (utl. 2010:70)*

Anförande nr 239

Jan Valeskog (s): Jag tyckte att det behövdes lite konsumentupplysning i det här ärendet, inte minst i fullmäktige, även om det redan är antaget. Delprojektet kostar över en halv miljard kronor, och därför är det mycket angeläget att det genomförs. Nu kommer renoveringar av Söderledstunneln att genomföras i en enda lång etapp under sommaren och hösten 2011 i stället för i två etapper, denna sommar och sommaren 2011, som vi förespråkade. Samhällsekonomiskt hade det naturligtvis med vårt förslag blivit betydligt billigare att undvika milslånga köer för hundratusentals människor under tre höstmånader. Visserligen hade entreprenaden blivit något dyrare om den blivit uppdelad, även om det starkt kan ifrågasättas att det skulle bli över 20 procent dyrare, vilket anges i det preliminära antaget från trafikkontoret.

De extra samhällsekonomiska kostnaderna med den här hanteringen handlar om många hundratusentals miljoner kronor – pendlandet för tiotusentals personer dagligen, all kollektivtrafik som inte kommer att komma fram i tid under hösten 2011, yrkestrafiken som får betydligt högre kostnader i Stockholm och dessutom utgör en stor andel av trafikarbetet. Alla dessa stockholmare och företag kommer att drabbas av stora kostnader. Man kan naturligtvis räkna ut hur stora, om man så vill. Till detta kommer stora miljökostnader på grund av trafik som står stilla i stället för rullar.

Frågan är: Skulle man ha kunnat undvika det? Ja, det mesta. Om vi hade delat upp entreprenaden i två delar, sommaren 2010 och sommaren 2011, skulle samhällskostnaderna ha blivit betydligt mycket lägre, även om entreprenadkostnaden blivit något högre.

De flesta här förstår att det varken är entreprenadkostnader eller bristande hänsyn till samhällsekonomi som gör att det inte byggs i år vad gäller Söderleden. Orsaken, kära fullmäktige, är naturligtvis att det är val i år. Moderaterna vill inte ha trafikproblemet under valrörelsen, och då struntar de i att stockholmarna 2011 får betala extra samhällskostnader på hundratusentals miljoner kronor. Det gäller hushåll, offentlig sektor, privata företag. Till detta kommer miljökostnader.

Vi kan bara beklaga en sådan hantering och hänvisa till vårt uttalande om detta i kommunstyrelsen.

Anförande nr 240

Borgarrådet Hamilton (m): Det hela utvecklade sig lite grann, herr ordförande, till en rörande omsorg om skattebetalarnas pengar, vilket visades från Jan Valeskogs sida i det här ärendet. Man skulle önska att han visade lika stor omsorg om skattebetalarnas pengar när det gäller Förbifart Stockholm och att han såg vikten av att man snabbt kom till ett igångsättande i den delen. Det förblir en önskedröm, skulle jag tro. Där är väl makten viktigare än någonting annat, herr Valeskog.

När det gäller just det här ärendet kan man se det på precis motsatta sättet jämfört med det som Jan Valeskog beskrev. Trafikkontoret gör bedömningen att det blir ungefär 100 miljoner kronor dyrare att dela upp arbetet i två etapper. De gör också bedömningen att de samhällsekonomiska delarna kan bli mindre. Om man gör allt på en gång kan man dels göra det på fem månader i stället för på sex månader, vilket det blir om man delar upp det i två etapper. Dels kan det mycket väl vara så att de trafikanter som utsätts för detta – tyvärr kan man inte göra någonting på trafiksidan i den här staden utan att det påverkar dem som använder sig av infrastrukturen – snabbt lär sig de ingrepp som görs bara en gång, och görs tydligt. Stockholmstrafikanterna är nämligen ett tålmodigt släkte och lär sig vilka alternativa vägar man kan köra.

Det är mycket bättre att göra allt på en gång, och sedan är det klappat och klart. Då behöver man inte återkomma året därpå, och trafikanterna behöver inte lära sig nya vägar ytterligare en gång.

Det finns alltså många skäl till varför det är bättre att göra bara en upphandling, och därmed sänka kostnaderna, och göra projektet klart på fem månader under ett år, i stället för som Socialdemokraterna förespråkar under två år med tre månader vartdera året.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 241

J a n V a l e s k o g (s): Med det resonemanget skulle man naturligtvis ha tagit allt i ett enda svep, men det har vi inte gjort. Det faller på sin egen orimlighet. Underlagen för hundra miljarder respektive sex månader finns inte i trafikkontorets underlag, utan det är ett ganska rundhänt antagande. Jag tror i och för sig att det kostar mer att igångsätta och avveckla entreprenader. Det medför en kostnad, men om det skulle kosta ytterligare 20 procent av entreprenadkostnaden totalt sett skulle det vara världsrekord.

Det handlar helt enkelt om att ni vill undvika arbeten under dessa månader då det är valrörelse, och i stället tar ni ett riktigt elände hösten 2011.

Anförande nr 242

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ordförande! Jag tror inte att jag kan övertyga Jan Valeskog om att jag tycker att det är en bättre idé att göra det 2011 sammantaget och spara 100 miljoner av skattebetalarnas pengar.

Jag konstaterar bara återigen att jag önskar – det skulle vara väldigt trevligt – om Jan Valeskog visade lika stor omtänksamhet om skattebetalarnas pengar när det gäller det hett eftertraktade projektet Förbifart Stockholm. Det skulle vara fantastiskt om vi tillsammans kunde se till att det projektet fick ett första spadtag 2012 i stället för det som ni nu håller på med – långhalning och schackrande i den frågan på grund av valet.

§ 28 Ändring av lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Stockholms kommun (utl. 2010:71)

Anförande nr 243

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Det här är ett ärende som verkligen har ett gediget ädelt syfte för stockholmarna – att få en mer levande stad med en ännu bättre livfull gatumarknad och försäljning på de platser i staden som redan har det. Men det gäller även en hel del nya platser. Om det är någonting som verkligen bidrar till det stadsliv som Stockholm har, naturligtvis framför allt på sommar- och vårhalvåret och även på hösten, är det de marknader som vi har. De är väldigt uppskattade av stockholmarna.

Men detta utgör också grunden för många småföretagare i Stockholm. Det är små torghandlare som varje dag sliter hårt för att i ottan gå upp och inhandla den frukt som de senare ska sälja i Högdalen, på Hötorget eller möjligen i Skärholmen eller var någonstans i vår stad man kan befinna sig.

Därför är det bra att vi i dag kan fatta beslut om att göra det möjligt för småföretagarna i branschen att hålla öppet längre, till exempel på lördagarna då vi vet att många stockholmare vill göra sina inköp. Men det gäller också att se till att skapa nya platser för nya torg. Det här är en inriktning som jag verkligen vurmar för och som vi utöver i det ärende som presenteras i dag har en strategi för. Vi ska hitta fler platser inte bara för frukt och grönt utan även för sådant som vi saknar i Stockholm. Det kanske ska vara lite mer av antikviteter och lite mer av loppiskaraktär som många uppskattar i stadslivet.

Ärendet underlättar också för skolklasserna att kunna ta del av just den här verksamheten. De kan ställa upp ett antal bord och ha en loppmarknad ganska enkelt. Både skolklasser och det lokala föreningslivet som tidigare kanske har mött en ganska byråkratisk inställning från staden till platser och öppethållande kommer i framtiden att kunna mötas av en mycket mer flexibel lösning när det gäller deras egna möjligheter. Det kanske handlar om att samla in till en skolresa eller vad det kan vara för någonting.

Om man tittar bara på marknaderna runt om kring i staden som sådan innebär detta ytterligare ca 45 fler säljdagar då man kan erbjuda stockholmarna mer av sina varor, och detta helt utan en taxehöjning. Detta är en bra strategi helt i enlighet med en mer levande stad.

Bifall till det framlagda förslaget!

Anförande nr 244

M a r t i n M i c h e l (mp): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Jag tycker att den beskrivning som borgarrådet Alvendal alldeles nyss gav oss här låter jättebra. Jag ställer helhjärtat upp på den visionen. Vi har inga synpunkter på detta. Det är bara det att förslaget ger verkan tillsammans med de kraftiga taxehöjningar som vi genomdrev för knappt ett år sedan i fastighetsnämnden. Alvendal sade nyss att inga

taxehöjningar skulle ske. Det är mycket märkligt. Men det gjorde vi för knappt ett år sedan. Detta tillsammans med det nya förslaget gör att vi är oroliga för att vi inte kommer att få den livliga och trevliga torghandel som vi pratar om att vi vill ha.

Tolv stycken platser har försvunnit enligt förslaget. Två eller möjligen tre nya har kommit till. Alvendal nämner att många fler torgplatser kommer att komma till. Det ser vi fram emot, men det framgår inte av förslaget.

Det är bra att de nya ordningsföreskrifterna gör gränsdragningen och ansvarsområdena tydligare mellan trafikkontoret och fastighetsnämnden. Det har vi inte heller någonting emot. Men de stora taxehöjningar som vi hade för ett år sedan har inneburit att intresset för torghandeln framför allt ute i förorterna har minskat. Det ställs höga krav på de torghandlare vi har som ska jobba från ottan till sena kvällen, som Alvendal berättade om. De måste också jobba långt in på vinterhalvåret för att kunna klara de höga kostnader som staden har krävt av dem.

Vi upplever också att föreskrifterna har blivit väl så nitiska och detaljstyrande. Det handlar i viss mån om säkerhetsföreskrifter, när man ska lasta in och köra ut varor och så vidare på torg- och centrumtor. Det är klart att sådant måste regleras, och vi måste få ordning på det. Likaså är det viktigt med renhållningen – att sopor och sådant försvinner på ett effektivt och bra sätt. Men i förslaget har man inte tagit upp hur man ska ordna med det organiska avfallet och hur det ska tas om hand.

Vi tycker inte heller att de nya föreskrifterna rimmar särskilt bra med de mål som högeralliansen själva har ställt upp om ett rikare liv på gator och torg i Stockholms stad, en högre servicegrad till företagande och så vidare. Vi är rädda att föreskrifterna går ett steg för långt och att de är alltför krävande och detaljstyrande.

Jag yrkar på Miljöpartiets och Vänsterns reservation.

Anförande nr 245

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Det här är ju precis i enlighet med målen om en levande stad och ett blomstrande näringsliv. Det finns ingenting i föreskrifterna, till exempel om öppettider, som är ett tvång. Det här är en möjlighet för de handlare som under många år har önskat kunna sälja under längre tid på lördagar, till exempel.

Det är inte så att intresset i ytterstadsområdena har minskat. Det har snarare ökat i och med att det var många delar i ytterstaden som fick sänkt taxa när vi fattade beslut om den nya strukturen för taxan. Tensta marknad, till exempel, har lägre taxa nu än man hade tidigare. Den absolut dyraste platsen i staden att hyra en torgplats på finns naturligtvis på Hötorget, där många stockholmare är. Där är maxhyran 281 kronor per dag. I det stora sammanhanget, när man ser på vad torghandeln tjänar, är inte det någon dramatisk kostnad.

Anförande nr 246

M a r t i n M i c h e l (mp): Borgarrådet Alvendal nämnde inte i sammanhanget att torghandeln i Rinkeby fick två och en halv gång högre hyreskostnader än tidigare. Jag kan hålla med om att de hade väl låga hyror – alltför låga hyror. Jämför till

exempel med Tensta tidigare! Generellt har hyrorna framför allt ute i förortsområdena blivit alltför höga. Men taxorna är ett annat ärende, så det ska vi egentligen inte prata om i dag.

En annan viktig aspekt med torghandeln är att den för många inflyttade stockholmare är det första jobb man kan få. Att starta ett litet företag och driva grönsakshandel och så vidare på en torgyta som staden kan upplåta är positivt. Det är bra att möjligheten finns. Men om reglerna är för hårda och hyrorna för höga kanske många avstår av rädsla för att det inte ska gå ihop i slutändan. Man kanske måste stå ute i minusgrader och sälja grönsaker som fryser. Det blir en tuff arbetsmiljö.

Anförande nr 247

J a c k i e N y l a n d e r (v): Ordförande, fullmäktige! Det är inte tu tal om annat än att kostnaderna måste sänkas om man ska få fart på verksamheterna och om man ska värna om det liv som finns i Stockholm. Vi pratar om frivilligorganisationer som ställer upp bord, om skolresor och så vidare.

Kristina säger att det kostar 200 kronor på Hötorget. Jag var själv med och hyrde ett bord nere vid Biblioteksgatan en helg. Då kostade det 600 kronor per dygn, och det var svårt att sälja för så pass mycket. Vid Mariatorget kostar det 400 kronor per dygn att stå. Det är hårt reglerat och så vidare. Det där med billigt och att torgmarknaderna skulle kunna blomstra lite bättre tycker jag kommer på vårt ansvar. Vi ska ha en levande stad med mycket av den verksamhet som finns.

Anförande nr 248

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Det är därför ärendet i dag innebär en ändring som faktiskt möjliggör nolltaxa, till exempel för barn- och ungdomsverksamhet. Man kan anordna en skolloppis eller liknande utan att vi från staden tar betalt.

Anförande nr 249

J a c k i e N y l a n d e r (v): Gäller nolltaxan frivilligorganisationerna också?

Anförande nr 250

B e n g t S a n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Det var lite rörigt här när det gäller vad vi tycker och inte tycker. Men tydligen tycker vi att vi ska kräva återremiss i frågan. Därför gör jag det.

Anförande nr 251

Borgarrådet A l v e n d a l (m): För ordningens skull, för stockholmarna och för torghandlarna är det rimligt att man går upp och argumenterar för en återremiss i så fall. Vad är det som gör att vi i dag ska återremittera det här ärendet, som innebär en större frihet för torghandlarna och längre öppettider som redan nu till sommaren kan bli verklighet? Är det verkligen rimligt att vi har en opposition som går upp och yrar i talarstolen om att man tycker att återremiss är det mest rimliga? Är det rimligt att man ska behöva vänta till oktober? När Martin Michel var uppe sade han ju att då

blir det verkligen kallt och torghandlarna får frysa allt längre. Är det inte bättre att de får ha öppet nu när det verkligen är ett blomstrande tillfälle att visa upp Stockholm med sitt stadsliv och blandade stadsmiljö?

Detta är oansvarigt. Ni tog ansvar så att vi kunde fatta beslut om Slussen. Låt inte det här bli gisslan i någon form av valdebatt!

Anförande nr 252

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande! Jag utgår ifrån att ansvarigt borgarråd kan läsa vår reservationstext i kommunfullmäktige. Det står mycket tydligt där vad vi faktiskt tycker. Det står dig fritt att läsa detta.

Det handlar om att visioner och mål inte stämmer överens. Martin Michel redogjorde också mycket tydligt för reservationen.

Anförande nr 253

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Senast jag läste handlingarna var jag i alla fall läskunnig. Det hör väl ändå till ordningens form att man argumenterar för sin sak i en demokratiskt styrd församling. Jag uppfattade inte att Teres Lindberg heller gjorde det.

§ 33 Försäljning av mark till Vallentuna kommun av fastigheterna Bällsta 2:215 och 2:23-2:29, Åsta 1:14, Olhamra 1:2, Lussinge 1:7, Lindholmen 5:58 och 5:60-5:63 samt del av fastigheterna Lövsättra 1:1 och Karby 3:1 (utl. 2010:76)

Anförande nr 254

M a r i a H a n n ä s (v): Herr ordförande! Vänsterpartiet tycker som ni alla vet att vi inte ska sälja ut mark utanför kommungränsen. Vi tycker att detta är värdefull kulturmark, och vi vill behålla den i stadens ägo. Därför yrkar vi avslag på detta. Med andra ord har vi en reservation som jag yrkar bifall till.

Anförande nr 255

B e n g t S a n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag ska börja med att säga att jag har ett märke med ”Bygg Förbifarten nu!” på mig. Jag har fått den av någon här i salen. Nu kan ni ju kommentera om jag yrar. Det ska bli intressant att höra.

I detta ärende har vi en reservation som är undertecknad av Socialdemokraterna och Vänstern. Jag pratade med Mattias för en stund sedan om detta försäljningsärende. Vi har inte reserverat oss mot denna försäljning. I princip är vår politiska linje – som motsats till den privatiserings- och försäljningsdogmatiska linje som majoriteten bedriver – att vi av samma skäl är positiva till att man säljer från en kommun till en annan och därmed bevarar allmännyttan.

Anförande nr 256

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Detta är naturligtvis en bra affär för Stockholms stad och Stockholms skattebetalare. Vi gör en reavinst på ungefär 102 miljoner kronor som vi kan använda för stora investeringar i staden och för stockholmarna. Vi säljer marken till Vallentuna kommun, som har målsättningen att verka för fortsatt tillväxt och samtidigt bevara och utveckla grönområdena och kulturmiljön.

Oppositionen tycker att jag har läst handlingarna dåligt. Jag har uppfattat att det finns en gemensam reservation från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Det vore intressant att få ett förtydligande.

Anförande nr 257

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Om jag är rätt ute finns det bara en reservation från Vänsterpartiet i ärendet. Jag hade inte tänkt gå upp i talarstolen i detta ärende, men när Kristina Alvendal gick upp och förhärligade alla de försäljningar som hennes högerallians står för kunde jag inte låta bli.

Den moderatledda högeralliansen gick på val på att tona ned privatiseringar av samhällets gemensamma tillgångar. Resultatet, med facit i hand, har blivit motsatsen. Högeralliansen har haft bråttom med att sälja ut allt som går att sälja ut. Ingen verksamhet som staden har har skonats från privatiseringar, ordförande. Exempelen är många. Över 20 000 kommunala bostäder har sålts ut och reats ut. Stadens mark som en gång i tiden har förvärvats i syfte att möjliggöra Stockholms utveckling och

säkerställa tillgången till fritid och rekreation har sålts i rask takt. Det finns många exempel.

Dessa försäljningar har förödande konsekvenser för de flesta stockholmare, herr ordförande. Privatiseringsivern är problematisk ur demokratisk synpunkt. De oåterkalleliga beslut som privatiseringen har inneburit är djupt odemokratiska. Besluten går inte att göra någonting åt om det blir majoritetsskifte i det kommande valet, till exempel.

Därför, herr ordförande, yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 258

B e n g t S a n d b e r g (s): Jag vet inte var sjabblet ligger. Jag vet inte om jag har rört till det i de papper som har hamnat på vårt kontor. Men vår politiska linje i Socialdemokraterna och Vänstern har varit att aldrig reservera oss mot försäljningar till kommuner. Det har vi aldrig gjort. Jag vet inte om man har rört till det på något sätt här. Jag vill bara tala om det, så behöver vi inte göra någon större fråga av det.

Anförande nr 259

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag vill naturligtvis inte beklaga det ställningstagandet över huvud taget. I ärendet från kommunstyrelsen och fastighetsnämnden finns det reservationer framlagda från socialdemokratiska ledamöter. Men jag ser med tillförsikt på den tillnyktring som uppenbarligen har inträffat i slutet på mandatperioden.

Anförande nr 260

B e n g t S a n d b e r g (s): Vi har varit lika nyktra hela tiden. Jag vet inte om andra har druckit vin här, men jag har bilen med så jag har druckit vatten.

Allvarligt talat så vet jag inte vad som har hänt i raden av hanteringar. Jag kan tala om för dig att vi i alla försäljningsärenden där man har sålt till någon privat har samma reservation varje gång, vilket Kristina Alvendal också brukar bli stressad över. Så är det i alla fall, och det kanske är så att den här reservationen avser någon annan av de tusentals försäljningar som pågår i staden – inte vet jag.

Anförande nr 261

Å s a R o m s o n (mp): Jag får väl vara glad och stolt över att vi har helt nyktra politiker i alla nämnder. Vi har ett särskilt uttalande som vi är helt eniga om. Det är den väg som är bra att gå. Vi tycker att slutledningen i ärendet, det vill säga att sälja markerna till Vallentuna kommun, är helt okej. Det kan vi absolut acceptera. Utifrån vår synpunkt är det inte därför att det i första hand ger oss i Stockholms stad så mycket pengar för att göra någonting annat. Vi har ganska mycket i vår kassa, så det är inte det första ändamålet för oss.

Ändamålet är i stället att Vallentuna uppenbarligen, till skillnad från majoriteten här, har en vision om hur man ska använda områdena på ett sunt sätt som också inkluderar friluftslivet och de viktiga grönområdena för människor. Det gäller både dem som bor där och dem som kommer dit. Det är ganska många stockholmare som åker upp till Vallentuna för att plocka svamp eller för att nyttja skogarna för idrottsändamål eller sådana saker.

Vi ser detta som ett utnyttjande av den samarbetsanda som vi önskar att man hade i Stockholmsregionen mellan kommunerna i de frågor som handlar om den viktiga grönstrukturen, om skogarna och om friluftslivet. I den synen kan vi bifalla förslaget men med ett något annorlunda särskilt uttalande, som vi har lagt fram i kommunstyrelsen såsom sig bör.

*§ 34 Strategi för förvaltning av markinnehav utanför kommungränsen
Förslag från fastighetsnämnden (utl. 2010:77)*

Anförande nr 262

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Fru ordförande! Det här är en ganska historisk strategi för markinnehaven för Stockholms kommunfullmäktige eftersom det var så länge sedan vi hade en debatt om hur våra enormt stora egendomar utanför Stockholms stad ska förvaltas.

Strategin för Stockholms markinnehav handlar om att på ett bättre och mer långsiktigt sätt vårda den skog som kommunen äger. All den skog som vi äger – i alla fall i det här ärendet – ligger ute på landsbygden, i kranskommuner till Stockholm. Den nu gällande strategin är från 1991. Den behöver naturligtvis förnyas.

Stockholms stad har sålt en hel del som vi har haft många diskussioner om i den här salen. Men vi har fortsättningsvis ett stort ägande kvar. Det är lite grovt uppdelat i skog med höga naturvärden och vad man kalla för produktionsskog. I den nya strategin kommer vi att stärka skyddet för den värdefulla skogen. De övergripande målen i strategin är tydligt utstakade. Det handlar om värdefulla rekreationsområden och friluftsområden och att de ska upprätthållas. Naturvärden i stadens skogar ska vårdas till kommande generationer. Vi ska bibehålla ett öppet odlingslandskap där det är aktuellt. Vi ska se till att gynna den biologiska mångfalden. Vi ska förvalta byggnader som finns på markerna så att de håller en god standard, vilket är någonting som verkligen har varit eftersatt under alla de år som har gått nu.

Vi ska se till att vi har ett positivt ekonomiskt resultat som långsiktigt gör det möjligt att göra de investeringar i skogsvården som krävs för kommande generationer. Vi ska självfallet utarbeta särskilda skötselplaner som ser till att uppfylla det. Vi ska också se till att vi har en mer långsiktig planering för att ha en blandning av skogens åldersstruktur.

Just nu diskuterar vi någonting helt annat än stadsmiljön och det myllrande stadsliv som vi i den här salen så många gånger annars diskuterar – husens placering och husens utformning. Det här ärendet handlar snarare om hur vi långsiktigt ska behålla och vårda de skogsområden som vi har i vår ägo.

Med det, fru ordförande, vill jag yrka bifall till det framlagda förslaget. Jag konstaterar samtidigt att de mål som vi i dag fattar beslut om och det kommande arbetet med vårt markinnehav i andra kommuner naturligtvis kommer att vara någonting som levande återkommer till fastighetsnämnden i dess verksamhetsprogram. Det ska inte alls låsas fast i en policy som kommunfullmäktige fattar beslut om var 20:e år.

Anförande nr 263

Å s a R o m s o n (mp): Fru ordförande! Miljöpartiet har sett fram emot att få en diskussion om hur vi förnyar och förbättrar den policy vi har för det markinnehav vi har kvar. Vi är ändå överens om att det är kvar och att det bör skötas. Sedan kan vi lägga den andra diskussionen åt sidan just för tillfället.

Vi tycker också att det behöver förnyas. Men problemet är det sätt som den moderatledda alliansen har lagt fram förslaget på. Man har inte remitterat förslaget som handlar om skogsområden som finns i närheten av bostadsområden i våra kranskommuner. De är oerhört väl använda av friluftslivet och inom idrotten av orienterarna och så vidare. Man har ändå inte remitterat det någonstans. Man har inte remitterat det till länsstyrelsen, som under flera år har jobbat aktivt med tätortsnära skog, grönstrukturer och markområden. Man har inte heller remitterat det till de största miljöorganisationerna, som är oerhört aktiva i de här frågorna.

Vi fick alla i fullmäktige i maj ett brev från Naturskyddsföreningen i Stockholms län, från Svenska Turistföreningen, från Friluftsförbundet i Stockholm och från Stockholms Orienteringsförbund. Jag tror att medlemsantalet i dessa organisationer vida överstiger medlemsantalet i våra egna partiavdelningar – vi som sitter här. Det här är en viktig strategi. Vi ska inte ta den vart 20:e år. Varför vill man då inte ha en dialog med de aktörer som mer än någon annan bryr sig och har åsikter och synpunkter på hur markerna ska skötas?

Som borgarrådet var inne på sätter strategin upp krav för produktionsskogen, som man nu vill kalla den för. Där tror jag faktiskt att vi behöver en diskussion. Vilka marker är det vi pratar om som produktionsskog så nära Stockholms stad, förorter och kranskommuner som det här handlar om? Jag skulle vilja kalla allt det här för tätortsnära skog. Jag tycker att den har ett väldigt starkt skyddsvärde, och jag skulle inte alls här och nu vilja slå fast att man ska höja avverkningskravet på den. Det är ju det man gör när man vill ha ett höjt avkastningskrav på markerna.

Jag tycker att det är en undermålig beredning av ärendet. Det har inte gått ut till en enda av våra egna nämnder – inte till miljönämnden eller någon annan. Det har inte heller gått till de kommuner som har markerna, i alla fall inte om man ska följa ärendets beredning och vad som är redogjort för. Jag tycker att det är väldigt konstigt när man nu försöker lägga fast en strategi för skötsel av moderna skogar runt om i Stockholmsområdet.

Det här kommer att generera. Vi kommer att vara skogsägare, och vi kommer att få svara för detta när folk känner att deras skogsområden där de går med hunden, där de joggar, där orienteringsklubben ska ha ett evenemang eller där man ska göra någon upplevelsebaserad verksamhet eller något liknande har avverkats på ett sätt som de inte upplever som bra. Då måste vi kunna stå på en fast grund. Vi måste veta att det vi har sagt och bestämt är en god och modern skötsel av tätortsnära skogar – inte ett ökat produktionsskogsinnehav för Stockholms stad, som tydligen ska bli de nya skogsbaronerna.

Jag yrkar på återremiss i enlighet med den reservation som Miljöpartiet lade fram i kommunstyrelsen.

Anförande nr 264

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Det är ju alltid lika kraftfullt att yrka på återremiss i sådana här omfattande ärenden. Det här är någonting som har pågått under en lång tid. En del av ärendet handlar om att vi för varje enskilt skogsinnehav också ska ta fram detaljerade skogsbruksplaner. Det vet säkerligen Åsa Romson allt om, kan jag

tänka mig. Det innebär att man går in på detaljer. Detta görs tillsammans med berörda aktörer. Vi har i dag inte den exakta innebörden i alla de olika planerna, utan kommer naturligtvis att ha en hel del dialoger.

Det finns lagar och regler, så vi följer allt det som har att göra med hur man tar hand om en skog och på vilket sätt man gör det. Revisorerna i staden har tidigare haft synpunkter på att vi under många, långa år i den här staden har misskött skogarna. Vi har inte tagit hand om det som i dag verkligen kan kallas för värdefull rekreations- och friluftsskog.

Det brev som Åsa Romson tar upp bygger helt och hållet på ett missförstånd.

Anförande nr 265

Å s a R o m s o n (mp): De fyra största friluftsorganisationerna och naturorganisationerna i Stockholms län uppfattar det som att den nuvarande policyn, alltså den som vi ska revidera i dag, ger ett mycket starkare skydd och en mycket mer omvårdande skötsel av skogarna runt Stockholm. Borgarrådet hävdar att det är precis tvärtom, att man med den nuvarande policyn avverkar allt och att den nya policyn är mycket mer bevarande. Då skulle jag vilja säga att man har ett ganska djupt dialogproblem eller missförståndsproblem mellan borgarrådet och förvaltningen och de organisationer som faktiskt vill bry sig om skogarna.

För mig, som sitter i fullmäktige, tyder det på att man skulle ha behövt ha ett remissförfarande mycket, mycket tidigare än vad man har haft nu. Jag är väldigt förvånad över detta. Ni säger nu att ni går in i detaljerna och ska följa alla regler. Det hoppas jag verkligen att man ska göra.

Problemet, Kristina Alvendal, är att skogsreglerna i Sverige är gjorda för de stora produktionsskogarna i helt obefolkade områden. Det finns i dag inte några lagregler, utan det är markinnehavarens egen ambitionsnivå som bestämmer vad man gör. Vi måste här sätta ambitionsnivån för Stockholm och inte bara hänvisa till förvaltningen.

Anförande nr 266

M a r t i n M i c h e l (mp): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Vi måste tänka långsiktigt, säger borgarrådet Alvendal. Det är helt riktigt; jag håller helhjärtat med om det. Under de närmaste 20 åren kommer Stockholmsregionen att växa, förtätas och ge plats åt bortåt 500 000 nya människor. Det kan inte ske utan negativa miljökonsekvenser. Just därför är det viktigt att spara skogar och natur- och kulturmarker som erbjuder skönhet, frisk luft, avkoppling och friskvård.

Stockholm har sedan flera år även med framgång marknadsförts ute i världens turistbyråer som en storstad nära naturen – något helt unikt som vi kan vara stolta över och ska värna. Grönska och natur är inte längre en fråga om lyx eller estetik. Alltfler vetenskapliga studier visar hur vi förhåller oss till grönskan och naturen. De visar att det handlar om vår hälsa, vårt välbefinnande, vår styrka och vår stresstålighet för att vi ska klara vardagen och storstadens hårda miljö. Var är er långsiktighet i den här frågan? Det tycker jag var dimmigt sagt från din sida.

Det finns anledning att se över och uppdatera den policy för förvaltningen av skogarna och kulturmarkerna som Stockholms stad äger, precis som Åsa Romson sade. Främst är det organisationen och administrationen som behöver förbättras. Upphandlingskrav och riktlinjer behöver ses över.

Det framlagda förslaget är onyanserat i den del som handlar om kriterier för naturvårdshänsyn. Vilka områden där naturvårdshänsynen ska gå före undantas, förutom naturreservaten? Och hur stora virkesuttag ska man göra i skogarna? Förslaget är som så många tidigare förslag från borgerligheten otydligt och oprecist. Detta är djupt olyckligt. En unik resurs för hela Storstockholmsregionen hotas och kan rentav skadas eller försvinna med den politik som man vill genomdriva nu.

För den moderatledda alliansen är det viktigare att staden tjänar pengar på att avverka och sälja skog än att långsiktigt förvalta den tätortsnära skogen till den unika resurs som jag nyss beskrev att den är. Det betyder att vi kommer att få se flera kalhyggen nära våra bostäder framöver. Det kommer att leda till protester från boende. Människor blir upprörda. Den tillgängliga naturen kommer att utarmas. Vi miljöpartister menar att skogen kan förvaltas så att både naturvärden och den biologiska mångfalden kan bevaras utan att det kostar pengar för oss skattebetalare.

Jag yrkar på Miljöpartiets reservation.

Anförande nr 267

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag var tydlig i mitt anförande och även när vi diskuterade de här frågorna under förra fullmäktigesammanträdet med att det finns tydliga mål med den strategi som vi i dag presenterar. De absolut tydligaste målen handlar om att upprätthålla och bibehålla de värdefulla rekreations- och friluftsområdena, att naturvärdena i stadens skogar ska vårdas till kommande generationer, att bibehålla ett öppet odlingslandskap och att gynna den biologiska mångfalden. Det är några av de viktigaste inriktningarna för hur vi ska vårda vår skog.

Detta är någonting som har varit eftersatt i många år. Vi har inte haft detta ärende eller något liknande ärende uppe och fattat beslut om en strategi sedan 1991. Det är uppenbarligen ett nyvaknat intresse från Miljöpartiet i frågan. Man kan tycka att det är konstigt – ni som har miljö i namnet! Men det verkar inte hjälpa.

Anförande nr 268

M a r t i n M i c h e l (mp): Det som borgarrådet Alvendal just nu sade tycker också jag ser tydligt och bra ut. Det är bra mål som ni har. Men i samma ärende talar ni om produktionsskogar och klassar in skogarna i tre klasser utan att närmare beskriva vad det handlar om. Det handlar nämligen om hur mycket skog man ska ta ut, avverka och så vidare. Då blir vi lite oroliga. Då tycker vi att hela dokumentet blir väldigt otydligt, och det var det jag försökte säga.

Skogarna har inte alls varit eftersatta i många år. Vi hade en revision på skogsförvaltningen för ett och ett halvt, snart två, år sedan. Då riktade revisorerna kritik mot upphandlingar, upphandlingsrutiner och administration av skogsförvaltningen i

Stockholms stad. Det handlade inte om själva kvaliteten på skogsskötseln. Betänk det!

Anförande nr 269

Björn Ljung (fp): Fru ordförande, åhörare och fullmäktigeledamöter! Det är ganska svårt att förstå hur ni kan ha så stort intresse för att ständigt återremittera saker och ting från er sida också när det gäller de här frågorna. Martin Michel själv, till exempel, är ju en mästare på att skriva intressanta och ibland direkt utredningsmässiga förslag till beslut i fastighetsnämnden. Jag har läst mycket av det Martin har skrivit, och det är intressant och sakkunnigt framfört.

Jag tycker att det är så man gör. Man skriver ihop det man vill till ett initierat och detaljerat förslag som man sedan ställer inför kommunfullmäktiges avgörande: Vill ni ha det här eller vill ni inte ha det här? Men ni har en märklig och för mig rätt grumlig syn på hur man ska bedriva politik. Det är tydligen bättre att återremittera med lite otydliga hållningspunkter. Då kan ni ju på något sätt skjuta på frågor. Jag förstår inte riktigt varför ni gör det, för detta borde vara ett ärende där ni säger: Så här ska det vara – absolut! Den här utredningen har vi gjort med vår sakkunskap och goda utbildning, och det är så här det borde vara!

I själva verket har fastighetskontoret tagit fram en policy som är 19 år gammal. Under de 19 åren har vi varierat i makthavande mellan den här majoriteten och någon form av majoritet från er sida. Det är ungefär som när vi talar om de eftersatta underhållen i miljonprogrammen. Vi har väl i så fall ett delat ansvar; det här är ett ärende där det har tagit lång tid att komma på att vi behöver förändra. Ni har efterlyst liknande ärenden – policydokument i fastighetsnämnden under fyra års tid. Nu får ni det. Då borde ni komma med ett rejält motförslag där det kan finnas intressanta saker att betrakta. Men inte det heller förmår ni. Jag vet inte vad ni har för interna diskussioner er emellan, egentligen. Det är egentligen så man ska föra en oppositionspolitik, men det borde ni veta vid det här laget och blir väl varse under ytterligare fyra år, får vi hoppas.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 270

Åsa Romson (mp): När du har suttit så länge som du har gjort i fullmäktige, Björn, tycker jag att det är märkligt att du kommer med antydningar om att man inte ska kunna lägga fram förslag om återremiss. Vi pekar inte på att vi vill återremittera detta för vissa frågor skull utan för att markera att vi vill ha förslaget, men i en annan utformning.

Jag tycker att vi ganska väl har beskrivit vilken utformning vi hellre hade velat ha, där punkt 1 är samrådsprocessen. Jag tycker att det är en oerhört viktig princip när man tar policyärenden som berör andra att de ska tillfrågas. Jag trodde att du var med på det. Jag trodde att Folkpartiet stod bakom en sådan grundläggande demokratisk riktlinje. Vi ser ingen anledning att hasta fram det här just till denna månad. Vi hade kunnat bearbeta detta tillsammans med våra kranskommuner. Du kan väl svara på varför inte kranskommunerna där den här marken ligger har fått frågan! Varför har

inte länsstyrelsen fått frågan? Varför har inte de organisationer som uppenbarligen är väldigt intresserade av frågorna fått den? Enligt borgarrådet har de ju blivit helt missledda i sin uppfattning. Och varför har inte ens våra egna nämnder fått frågan?

Här handlar det om en strategi för hur vi ska hantera markägandet. Uppfatta inte vår återremiss som ett obstruerande av beslutsprocessen, utan som en återremiss därför att vi behöver en ny policy men inte med det här innehållet! Vi vet inte vilket innehållet ska vara, utan vi vill tillfråga organisationer och berörda kommuner.

Anförande nr 271

B j ö r n L j u n g (fp): Åsa Romson! Det är klädsamt att du säger att er anledning egentligen är att ni vill tillställa en rad olika personer, organisationer och kommuner en remiss i frågan. Det är ödmjukt av dig att säga att ni egentligen inte vet hur policyn ska vara utformad.

I själva verket tror jag att det är precis tvärtom. Jag tror att ni vet precis hur den ska vara utformad. Så väl insatta är ni. Men med ett remissförfarande går det alltid att dröja med saker och ting. Då kan man göra det lite längre fram. Jag tror att det är så att ni inte riktigt har klarat av att förhandla ihop er i den rödgröna röran om hur ni egentligen vill ha det. Det är därför ni nu återigen begär en återremiss. Det verkar vara så på de flesta områden som ni tar upp vid det här laget.

Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 272

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige och åhörare – som vi inte har så många av! Jag ska glädja Björn Ljung med att vi ska ansluta oss till Miljöpartiets reservation för en återremiss. Vi ser det här som en viktig fråga, och vi ser att den är illa beredd. Vi reserverade oss i fastighetsnämnden, och det är ett misstag att det inte kom med i kommunstyrelsen. Frågan är inte remitterad till några organisationer som har den expertis som till exempel jag själv och andra politiker inte besitter.

Det står i reservationen i fastighetsnämnden att förslaget saknar all önskvärd och nödvändig kompetens inom sakområdet. Detta tycker jag tyvärr ofta är en brist på er sida; ni lyssnar inte på experter. Ni har era tyckanden, och så bestämmer ni så. Ni har er politiska kompass, men ni bryr er inte om era egna eller andra expertorgan. Just i en sådan här fråga kan inte jag bedöma vad som är det absolut bästa. Jag tycker att man måste fråga dem som har den expertisen och höra vad de tycker. Sedan kan man bry sig om det eller inte bry sig om det beroende på vilken politisk agenda man har. Men ni bryr er ofta inte ens om att fråga, och om experterna säger någonting brukar ni köra över dem. Det är faktiskt ett led i den demokratiska processen, och det är därför vi vill ha en återremiss. Vi behöver experter som tittar på det här, och vi behöver få fler synpunkter innan vi tar ställning.

Jag tycker att det är lite lustigt att höra detta från er sida. Jag har suttit länge i fullmäktige, och jag vet att nästan varenda fråga förhalades av den dåvarande oppositionen under förra perioden. Ni lyckades inte minst förhala hela projektet med

trängselavgifter, som ni sedan enligt historiens ironi själva fick genomföra. Men det var den ena bordläggningen och det ena förhållandet efter det andra av ren obstruktion. I det här fallet är det inte så, utan vi vill höra vad experterna och naturvårdsorganisationerna säger i frågan, för den är ganska svår.

Jag är övertygad om att ni har avsikter att förändra policyn, och det kan hända att ni har en god målsättning. Men det är inte säkert att just det sätt ni föreslår leder till det. Det finns en hel del saker att fundera över när man läser reservationen i fastighetsnämnden och ser vad det egentligen innebär för skötseln av skogsområdena, till exempel.

Vi ansluter oss till Miljöpartiets återremissyrkande på grundval av den reservation vi har varit med och lagt fram i fastighetsnämnden.

Anförande nr 273

Björn Ljung (fp): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag begärde replik mest därför att Ann Mari Engel nämnde mitt namn i sammanhanget. Jag försökte vara lite uppskattande i förhållande till den ärade ledamoten Martin Michel. Det jag sade till honom här i talarstolen har jag sagt också personligen till honom. Jag menar att ni har stor expertis också inom er.

Det är därför jag tillåter mig att tro – eftersom du nu här går och upp säger att ni stöder återremissen – att ni borde ha förhandlat ihop er om det här tidigare. Det visar att jag har rätt i det jag säger. Ni är inte riktigt överens om hur ni egentligen vill hantera ärendet, och det är därför ni begär återremiss. Det finns nog inga andra skäl till det.

Anförande nr 274

Ann Mari Engel (v): Jag tror att du kan stoppa undan de där konspirationsteorierna. Vi var överens i fastighetsnämnden, och jag sade ju att det var ett misstag att detta inte hade följt med upp i kommunstyrelsen. Sådant händer; det vet du också. Detta har inte varit grund för någon komplicerad förhandling inom oppositionen. Det är ganska onödigt att tro det.

Däremot är jag förvånad över att du tror att vi fritidspolitiker skulle vara experter på alla områden och på ett så komplicerat område som det här. Du tror att vi själva besitter all sakkunskap. Jag tror inte det, och därför vill jag höra vad experterna säger innan vi fattar beslut.

Anförande nr 275

Borgarrådet Alvena (m): Ann Mari Engel! Det har jag full förståelse för. Vi är naturligtvis helt medvetna om att inte alla medlemmar i fullmäktige har full kunskap i hur man bedriver jord- och skogsbruk. Det är också därför som det inte är jag och Björn Ljung som har tagit fram programmet. Det är inte heller Sten Nordin eller Lotta Edholm som har suttit i en nattlig förhandling och tagit fram vilka skogsområden som ska ha en viss skötselplan och vilka som inte ska ha en riktigt likadan skogsplan utan där den ska se ut på ett annat sätt.

Detta har gjorts just av experter ledda av våra tjänstemän, som ni brukar tala väl om från oppositionen. Ni brukar ju säga att vi ska lita på våra tjänstemän och ta goda råd från dem. Då gör vi det. I det här fallet har vi dessutom tagit in ett antal externa konsulter. Det står tydligt i ärendet att det kommande ärendet handlar om att fördjupa dialogen och samarbetet med både markägare på Södertörn och med Skogsstyrelsen. Lyssna på experterna och rösta för det här så slipper ni ta fram ett eget program!

Anförande nr 276

A n n M a r i E n g e l (v): Kristina! Underligt nog finns det fler experter här i världen än er egen förvaltning. Jag misstror inte dem det minsta, men vi vill gärna höra fler synpunkter på det här. De har ju ändå fått någon sorts direktiv för vad de ska ta fram. Det brukar ju fungera så i politiken. Det brukar fungera så när man gör sådana här förslag att man skickar ut det till en del andra instanser för att höra vad de tycker.

Men jag förstår inte problemet från er sida. Om ni är säkra på att förvaltningen har gjort det bästa tänkbara och mest naturvänliga förslaget har ni väl ingenting att frukta av att skicka ut det på remissomgång till naturorganisationerna så att de får yttra sig. Om de också tycker att det här är jättebra är vi helt beredda att fatta beslut om det nästa gång.

Anförande nr 277

B e n g t S a n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Det är tur att du inte sitter i landstinget, Björn! Där begär Moderaterna återremiss av sina egna förslag. Där kan man snacka om röra.

När det gäller kravet på återremiss tycker jag att det är märkligt att gå upp och raljera över den demokratiska arbetsform som vi enigt har kommit överens om att jobba efter. Den möjligheten har man oavsett vilken majoritet det är. Man har alltid rätt till återremiss oavsett vilka skäl man har. Vi har fört in den demokratiska regeln för att möjliggöra detta, och jag tycker därför att det är onödigt att vara raljant över en demokratisk arbetsordning. Det är märkligt.

Det finns förslag här. Tydligen kan ni detta utantill. När ska skogsbruksplanerna vara klara? Är det någon av er som kan säga det på rak arm? De ska vara klara våren 2010. Mig veterligen finns det inte en enda framtagna skogsbruksplan. Det kan vara ett skäl till återremiss, så att vi kan ta det lugnt och avvakta planerna. De ligger under tidsplan.

Jag tycker att det finns en rimlighet i detta, och vi socialdemokrater kan glädja er genom att ställa oss bakom kravet på återremiss.

Om vi ska göra någonting långsiktigt i frågan tror jag att det är viktigt att vi får största möjliga politiska enighet. Jag tror inte att det handlar om några direkta ideologiska skiljelinjer och om skogen ska vara si eller så. Däremot ska vi vara på det klara med vad vi faktiskt beslutar. Då tycker jag att det finns skäl för en återremiss, och jag yrkar på det.

Anförande nr 278

Å s a R o m s o n (mp): Det är inte så lätt alla gånger när vi har så många stora ärenden. Jag kan ha förståelse för det. Jag kommer själv ihåg hur det var för fyra år sedan då den dåvarande rödgröna majoriteten skulle lämna över. Man ville verkligen bli klar med sina ärenden. Jag har all förståelse för det, Kristina.

Det jag har lite svårt att förstå med det här ärendet är varför ni inte har velat bredda diskussionen tidigare med tanke på att detta har pågått under en tid och att vi har berett ärendet under en tid på fastighetsförvaltningen, vad jag har förstått. Vi påbörjade flera projekt under förra mandatperioden, vilket jag tror att en del av er kommer ihåg, där vi sade att vi ville ha en allparlamentarisk grupp som diskuterade. Det handlade om program eller strategier som vi skulle ha över flera år, och det är någonting som man bör diskutera tillsammans. I ett sådant här ärende borde man se det som fullständigt självklart att ha en dialog med de intressenter och aktörer – både våra kolleger i kranskommunerna, länsstyrelsen som har varit så inne i arbetet och friluftorganisationerna. På det sättet skulle man få in denna input.

Jag kan se i det här ärendet att det egentligen kanske handlar om klassificeringen. Policyn är väldigt öppen. Den säger till exempel att i klass 3, produktionsskogen, blir det högre avverkningskrav. Där ska man ha avkastningskrav och sådana saker. Det kanske bara handlar om några futtiga hektar som vi alla är överens om inte är någon rekreationsskog. Men jag har lite svårt att se det mellan tummen och pekfingret i Stockholms län, som ligger så nära stora bostadsområden. Var skulle en sådan ren produktionsskog som den som utmålats efter skogsvårdslagens alla konstens regler när det gäller de norrländska skogarna finnas här? Inget ont om de skogarna, men de ligger inte så nära den stora befolkningsmängd som vi har i Stockholm.

Vi kan inte ha en sådan produktion här. Med den osäkerhet som finns i ärendet är inte detta ett väl berett beslut. Om vi hade kunnat komma till att exempelvis klassificeringen skulle skickas ut till berörda kommuner, länsstyrelser och organisationer hade det blivit en mycket större styrka i detta. Jag tycker att det är synd att den moderatledda alliansen här inte har haft ett sådant förhållningssätt i fler ärenden under mandatperioden. I detta ärende är det extra beklagansvärt eftersom de fyra största friluftorganisationerna i Stockholm uppenbarligen, enligt borgarrådet, har missuppfattat hela policyns innebörd. Ska den verkligen i sin helhet vara skyddande för skogen? Då är det ju konstigt att inte ens de som om några värnar en sådan politik har förstått det. Då kanske det är bra att återremittera, och jag välkomnar att Socialdemokraterna ansluter sig till det yrkandet. Men jag hoppas att vi kan genomföra detta i innehåll och inte bara i form, för en gångs skull.

*§ 37 Renovering och ombyggnad av del av fastigheten Beridarebanan 10,
Hötorgshallen
Genomförandebeslut (utl. 2010:80)*

Anförande nr 279

M a r i a H a n n ä s (v): Fru ordförande! Vi har en reservation som handlar om att vi tycker att man ska göra terrasserna mellan Hötorgshusen grönare och mer publika i samband med denna ändring. Då kan människor komma upp och vistas på dem. I övrigt tycker vi också att man bör se till hela området på ett tydligare sätt. Detta är vad reservationen handlar om, och jag yrkar bifall till den.